

SINOP ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TARİH ANABİLİM DALI

CUMHURİYET DÖNEMİNDE
SINOP YANGINLARI (1935, 1946, 1956)

HAZIRLAYAN

EMRE ÖZCAN

YÜKSEK LİSANS TEZİ

SINOP

CUMHURİYET DÖNEMİNDE SİNOP YANGINLARI (1935, 1946, 1956)

EMRE ÖZCAN

YÜKSEK LİSANS TEZİ

TARİH ANABİLİM DALI

T.C.

SINOP ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

CUMHURİYET DÖNEMİNDE SINOP YANGINLARI (1935, 1946, 1956)

EMRE ÖZCAN

YÜKSEK LİSANS TEZİ
TARİH ANABİLİM DALI

DANIŞMAN
Prof. Dr. SÜLEYMAN BÜYÜKKARCI

SINOP – 2018

SOSYAL BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE

Sinop Üniversitesi Lisansüstü Eğitim-Öğretim ve Sınav Yönetmeliğine göre hazırlamış olduğum " Cumhuriyet Döneminde Sinop Yangınları (1935, 1946, 1956) "adlı tezin tamamen kendi çalışmam olduğunu ve her alıntıya kaynak gösterdiğimi taahhüt eder, tezimin kâğıt ve elektronik kopyalarının Sinop Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü arşivlerinde aşağıda belirttiğim koşullarda saklanmasına izin verdiğimi onaylarım.

Lisansüstü Eğitim-Öğretim yönetmeliğinin ilgili maddeleri uyarınca gereğinin yapılmasını arz ederim.

- Tezimin/Raporumun tamamı her yerden erişime açılabilir.
- Tezim/Raporum sadece Sinop Üniversitesi yerleşkelerinden erişime açılabilir.
- Tezimin/Raporumun.... yıl süreyle erişime açılmasını istemiyorum. Bu sürenin sonunda uzatma için başvuruda bulunmadığım takdirde, tezimin/raporumun tamamı her yerden erişime açılabilir.

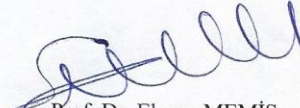
29.12.2017

Emre ÖZCAN

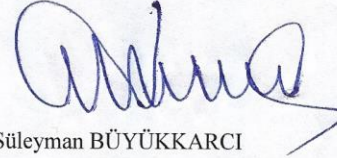

T.C.
SİNOP ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜ

Emre ÖZCAN, tarafından hazırlanan “ Cumhuriyet Döneminde Sinop Yangınları (1935, 1946, 1956) başlıklı bu çalışma, 29.12.2017 tarihinde yapılan savunma sınavı sonucunda başarılı bulunarak jürimiz tarafından YÜKSEK LİSANS tezi olarak kabul edilmiştir.

Prof. Dr. Ekrem MEMİŞ

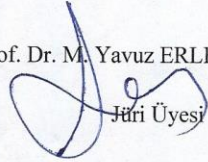
Jüri Başkanı

Prof. Dr. Süleyman BÜYÜKKARCI

Jüri Üyesi

Prof. Dr. M. Yavuz ERLER

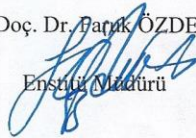
Jüri Üyesi

Jüri Üyesi

Jüri Üyesi

Yukarıdaki imzaların adı geçen öğretim üyelerine ait olduğunu onaylarım.

Yrd. Doç. Dr. Paçak ÖZDEMİR

Enstitü Müdürü

İÇİNDEKİLER

ÖZET.....	II
ABSTRACT.....	III
KISALTMALAR.....	IV
ÖNSÖZ.....	V
GİRİŞ.....	1
BİRİNCİ BÖLÜM.....	4
SİNOP İLE İLGİLİ GENEL BİLGİLER.....	4
1.1. SİNOP İLİNİN COĞRAFİ ÖZELLİKLERİ.....	4
1.2. SİNOP İLİNİNCUMHURİYET DÖNEMİNE KADAR KISA TARİHİ.....	4
İKİNCİ BÖLÜM.....	8
CUMHURİYET DÖNEMİNDE SİNOP YANGINLARI(1935,1946,1956).....	8
2.1. 1935 YENİ MAHALLE YANGINI.....	8
2.1.1. Yangın İle İlgili Gazete Haberleri.....	9
2.1.2. Yangına Dair Söyleşiler.....	13
2.2. 1946 BÜYÜK SİNOP YANGINI.....	15
2.2.1. Yangın İle İlgili Gazete Haberleri.....	15
2.2.2. Yangına Dair Söyleşiler.....	23
2.3. 1956 BÜYÜK GERZE YANGINI.....	26
2.3.1. Meclis Tutanaklarında Gerze Yangını.....	29
2.3.2. Yangın İle İlgili Gazete Haberleri.....	36
ÜÇÜNCÜ BÖLÜM.....	59
YANGIN SONRASINDA YAŞANAN MESKEN BUHRANLARI VE YANGININ HALK ÜZERİNDEKİ ETKİSİ.....	59
3.1. MESKEN BUHRANI.....	59
3.2.1. Mesken Buhranına Farklı Bir Bakış.....	61
3.2. YANGINLARIN HALK ÜZERİNDEKİ ETKİSİ.....	62
SONUÇ.....	63
KAYNAKÇA.....	64
EKLER.....	69
ÖZGEÇMİŞ.....	108

ÖZET

Sinop, tarih boyunca birçok büyük yangınla karşı karşıya kaldı. Bunda savaşlar kadar kentin coğrafi özellikleri, ev yapımında kullanılan malzemeler ve itfaiye teşkilatının yetersiz kalışı gibi birçok faktör etkili olmuştur. Kent bu yangınlar sonrasında bir şekilde yaralarını sarmış olmasına rağmen ders çıkarma aşamasında sınıfta kalmıştır. Özellikle araştırma konumuz olan 1935, 1946, 1956'daki büyük yangınların arasından uzun süre geçmemesine rağmen aynı afetin tekrar yaşanması düşüncelerimizi destekler nitelikte olmuştur.

Araştırma konusu yangın olunca kaynak sayısı kısıtlı kalmıştır. Çünkü yangının alıp götürdükleri arasında sadece canlar, binalar değil araştırmacıya yol gösterecek kaynaklar da yok olmuştur. Bu araştırmada en büyük yol göstericimiz süreli yayınlar olmuştur. Bu dönemde ülkenin birçok yerinde yangınlar yaşanmış olmasına rağmen Sinop ilindeki bu üç yangın birçok gazetede yer almıştır. Bunda yangınların tahribatının büyük olmasının yanında devlet büyüklerinin ilgisi, medyanın bu yangınlara alakasını arttırmıştır. Mesela; 1946 yılında bayındırlık bakanının Sinoplu Cevdet Kerim İncedayı olması kentin en büyük avantajı olmuştur. Bakanın kente ilgisi daha çok olmuş ve kentin toparlanması daha hızlı olmuştur. Bakanın bu olay karşısında hassasiyeti fazla olunca basın da olayın takibinde daha çok bulunmuş ve bu yangın uzun bir süre gazete sayfalarında yer almıştır. 1956'daki yangında Cumhurbaşkanı Celal Bayar ve Başbakan Adnan Menderes' in gösterdiği alaka nedeniyle basın ilgisini Sinop' a çevirmiş ve yangın uzun bir süre gazete sayfalarında yer almıştır.

Araştırmamızın birinci bölümünde Sinop ilinin coğrafi özelliklerine ve tarihine yer verilerek il hakkında bilgi edinilmesi sağlandı. Araştırmamızın ikinci bölümünde ise 1935, 1946 ve 1956'daki yangınlara yer verilerek araştırmamızın asıl konusuna giriş yapıldı. Üçüncü bölümde ise yangınlar sonrasında yaşanan mesken buhranı ve yangınların halk üzerindeki etkisi üzerinde durulmuştur. Sonuç bölümünde ise kent yangınlarıyla ilgili genel bir değerlendirme yapıлып, Sinop'a özgü ifadeler cümle içinde kullanılarak kentin doğal güzelliğine göndermelerde bulunulmuştur.

Anahtar Sözcükler: Sinop, Yangın, 1935, 1946, 1956

ABSTRACT

Sinop was exposed to a lot of big fires throughout the history. The reasons of these are both the wars and the geographical specifications of the City, the material which is used to building home and insufficient fire fighting.

Although City was able to wrapping his wounds; it was unsuccessful to take lessons from it.

The evidence of our thoughts is even thought it didn't pass a long time after the fires of 1935, 1946, 1956, which are the subject of our research, occurring the same disaster again.

The number of sources is restricted because the subject of research is fire. Because the fire took away not only the life's, buildings but also the sources that could guide the resource. The most usefull sources are the publishing terms in this resource. In spite the fires had been lived in a lot of places of the country in that period, these three big fires were taken place of many newspapers. Due to the fact that destruction of fires was big and the interest of politician increased the attention of media. For example, the biggest advantage of that environment Minister Cevdet Kerim İncedayı, who was from Sinop, was the minister of public in the face of this painful event in 1946. With the interest of minister, the recovery of the city was faster and better. Due to the interesting of minister against on event, media was sensitive the event and focused it in a long time. In the fire of 1956, president Celal BAYAR and Prime Minister Adnan MENDERES had much interest and relevance on it and the interest of press was attracted of Sinop and it stayed on newspapers in a long time.

In this resource, analyzing the other small number of resources which are about the other city fires, helped to think more comprehensive what happened and taking precautions after fires.

Keys Words: Sinop, Fire, 1935, 1946, 1956.

KISALTMALAR

a.g.e. : Adı Geçen Eser

a.g.t. : Adı Geçen Tez

bkz. : Bakınız

BCA : Başbakanlık Cumhuriyet Arşivi

BOA : Başbakanlık Osmanlı Arşivi

C. : Cilt

çev. : Çeviren

S. : Sayı

s. : Sayfa

TBMM : Türkiye Büyük Millet Meclisi

TL : Türk Lirası

ÖNSÖZ

Çalışmamın hazırlanmasında bilgi ve birikimleriyle yardımını esirgemeyen danışman hocam Prof. Dr. Süleyman BÜYÜKKARCI' ya, bana her zaman güven aşılayan ve en başından beri bu yolda en büyük destekçilerim olan Arş. Gör. Mutlu ALTUNTAŞ ve Arş. Gör. Ömer Ferit İMLAK'a, araştırmamın şekillenmesinde yine benden desteklerini esirgemeyen Öğr. Gör. Mevlüt KAYA, Arş. Gör. Serhat ALTINKAYNAK, Arş. Gör. Emrah MARAL, Fatih ÇAKMAK ve değerli Eşine, kaynaklara ulaşmamda her daim yanımda olan M. İsmet AYKIN, Z. Zeki ÖZCANOĞLU ve Hasan ONUR'a, yaptığımız söyleşilerle çalışmamıza ayrı bir renk katan Mahmut HARMANTEPE, Asım DEMİRKOL ve Ercan TABAN'a sonsuz şükranlarımı sunarım.

GİRİŞ

Tarih boyunca insanlar; yaralanmalara, ölümlere, maddi kayıplara neden olan doğal afetlerle karşı karşıya kalmıştır. İnsanların bu afetler karşısında ödediği bedel 20. Yüzyıl'ın "afetler yüzyılı" olarak hatırlanmasına yol açmıştır.¹ Bu afetlerden araştırmamıza konu olan "yangın" sadece yaralanma ve can kaybı olarak değil; maddi ve manevi zararlarıyla da incelenmesi gereken, sadece olay anıyla değil; nedenleri ve sonuçları açısından da önem arz eden başlı başına bir araştırma konusu olmuştur.

Yangınlar doğal (yıldırım düşmesi, güneş ışınları) veya beşeri faktörlerle gerçekleştiği gibi beşeri faktörü de kasıtlı ve dikkatsizlik sonucu olmak üzere ikiye ayırabiliriz. Beşeri faktörleri neden ikiye ayırdığımız en iyi örnekler "kent yangını" araştırmalarında karşımıza çıkmaktadır. Mesela; 8 Temmuz 1955'te bir orman köyü olan Derebucak'taki yangın bir hanede tandır ateşinden sıçrayan kıvılcımla başlamış ve tüm köyü sarmıştır.² Bir başka olay da ise 13 Eylül 1922'deki Büyük İzmir yangınıdır. İzmir düşman işgalinden kurtulmuş fakat yenilgiyi sindiremeyen karşı kuvvetler geri çekilirken kenti ateşe vermişlerdi. 13 Eylül 1922'de başlayan yangın, 18 Eylül 1922'de ancak söndürülmüştü.³ Bu araştırmamızda bu iki faktör göz önüne alınarak yapılmış ve konumuz olan üç yangında da herhangi bir kasıt bulunamamıştır.

Cumhuriyet döneminde Sinop' ta gerçekleşen bu üç büyük yangının nedeninde bir kasıt olmadığını öğrendikten sonra araştırma, bu yangınların "doğal" olarak nasıl başladığına doğru ivme kazandı.

Çalışmamızda gerek gazetelerdeki demeçlerde gerekse röportajlarda yangın anlatılırken anahtar kelime "şiddetli rüzgâr" kullanılmış. Kent yangınları konusunda araştırmaları olan Giresun Üniversitesi Öğr. Gör. Mevlüt Kaya "1922 İzmir Yangını ve Yapı Bunalımı" kitabında şu ifadelere yer vermiştir: "... İlginç olan bir konu ise; yakın

¹ Hikmet YAVAŞ, *Türkiye' de Doğal Afetlerin Merkez-Yerel İlişkiler Açısından Yönetim Sorunları*, Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, C. VII, S. 3, İzmir, s. 280.

² Hüseyin MUŞMAL, *Küllerinden Doğan Bir Köy: 1955 Yılı Yangını ve Derebucak'ın Yeniden Kuruluşu*, Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi, C. VIII, S.36, s.364.Erişim Tarihi: 12.09.2017 www.sosyalarastirmalar.com

³ Mevlüt KAYA, *1922 İzmir Yangını ve Yapı Bunalımı*, Bilge Karınca Yayınları, İstanbul 2013, s.55.

tarihte bu tür şehir yangınlarında bir sürü soru işaretinin bir arada olup, bir takım çelişkilerin ortaya çıkmasıdır. Sözlü veya yazılı kaynaklarda şehir yangınları değerlendirilirken, söz konusu yangınların büyümesinde temel etken olarak, ‘‘yangın esnasında çıkan şiddetli rüzgâr’’ öncelikle karşımıza çıkıyor. Tüm şehir yangınlarında mitolojik bir rüzgâr etkisi öne sürülüyor ve bu, yangının büyümesinde önemli sebeplerden biri sayılıyor.’’ Sn. Kaya bu yazının devamında şiddetli rüzgâr kavramının bilimselliğe aykırı düşüğü durumları verdiği örneklerle açıklamıştır. Bizde çalışmamızda Sn. Kaya’nın bu tezini dikkate alarak çalışmanın başında kentin coğrafi özelliklerine yer vererek konumuz olan yangınların nedenlerine ışık tuttuk.

Sinop tarih sayfalarında birçok yangınla yer almıştır. Tarih 30 Kasım 1853’ ü gösterdiğinde yaşanacak muharebe Sinop’ u mukadder olaylar kategorisine koyacaktı.⁴ Osmanlı donanmasıyla Rus donanmasının Sinop’ ta karşı karşıya kaldığı mücadelede Osmanlı donanması ve Sinop şehri ağır kayıplar vermişti.

Savaş sırasında donanmalar arasında top atışları devam ederken Rus gemileri bir yandan da Sinop’ u top atışına tutuyorlardı.⁵ Gemilerde bulunan personelin 125’i esir düşmüş, 1906’sı şehit olmuş, 556 kişi ağır yaralanmıştı. Toplam 958 kişi yara almadan kurtulmuştur.⁶ En çok Müslüman Mahalleleri vurulmuş ve büyük yangınlar çıkarılmıştı.⁷ Top atışları ve yağlı paçavraların çıkardığı yangın sonrasında 7 mescit, 2 mektep, 170 dükkân, 247 ev, 50 Hristiyan dükkânı, 40-50 Hristiyan evi yanmıştır⁸ (bkz. EK 1). Halkın Sinop Ayanı Kavizadeoğlu Hüseyin Bey’in peşine takılıp şehri terk etmesi sivil kaybını azaltmış fakat yangın yayılırken söndürecek kişilerin azlığı nedeniyle yangının uzun sürmesine neden olmuştu.⁹ Evlerin bitişik olması da yangının büyümesine ve yine uzun sürmesine neden oldu.

⁴ Sir Adolphus Slade, *Müşavir Paşa’nın Kırım Harbi Anıları*, çev. Candan Badem, Türkiye İş Bankası Yayınları, 2008, s.154.

⁵ Rasim Yaşar Tarakçı, *Sinop Deniz Savaşı*, Sinop Belediyesi Kültür Yayınları, 2014, s.80.

⁶ Besim Özcan, *Sinop Deniz Felaketi 30 Kasım 1853 Konferansı*, Sinop Halk Eğitim Merkezi Konferans Salonu, Katılım Tarihi 30 Kasım 2017.

⁷ Nejat Gülen, *Şanlı Bahriye*, Kastas Yayınevi, İstanbul, 2001.s.83.

⁸ Tarakçı, *a.g.e.* , s.80.

⁹ Tarakçı, *a.g.e.* , s.80.

Fedakâr halk her zaman olduğu gibi ne şartta olursa olsun bu faciada da yardım elini uzatmıştır.

Gelen yardımlar:

Kastamonu mal sandığından hazineye mahsuben 400 kese akçe nakdi yardım,

Halk tarafından 91.733 kuruş nakdi yardım,

3 yıllık vergi affı tutarı 119.290 kuruş padişahın onayı ile affedildi,

Alâeddin camiinin tamiri için 3.184 kuruş, Rus Ortodoks kilisesinin tamiri için 15.000 kuruş devlet yardımı,

Şehit ailelerine ve gazilere emekli aylığı bağlanarak yardımlarda bulunuldu.¹⁰

Bu baskında Sinop' un uzun süre eski canlılığını kazanamadığı, Rus yazarlar tarafından itiraf edilmiştir. 1895' te basılan Rus Ansiklopedisi Entsiklopedičeskiy Slovar' ın Sinop maddesinde, Sinop bu savaştan çok etkilendiği ve halen durumunu düzeltmediği ifadesine yer verilmiştir.¹¹ (bkz. EK 2)

Sinop'un yangınlarla mücadelesi bitmiyordu. Tarih bu sefer 17 Aralık 1917' yi gösteriyordu. Sinop' un varoş mahallesinde¹² çıkan yangında 213 bina yanmıştı.¹³ (bkz. EK 3) O dönemde Sinop' ta varoş mahallesi adı altında toplamda 356 hane bulunmaktadır.¹⁴ (bkz. EK 4)

Görüldüğü gibi Sinop'un yangınlarla mücadelesi konumuz alanı haricinde de yaşanmıştır. Ve bu çalışmada yer verilenler tarihe "büyük yangınlar" diye geçen yangınlardır. Bunların haricinde de araştırmalar yapılırken birçok yangın olayına da denk gelinmiştir.

¹⁰ Tarakçı, *a.g.e.* , s80.

¹¹ Besim Özcan, *Rus Donanmasının Sinop Baskını (30 Kasım 1853)*, Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü,Tarih Ana Bilim Dalı, Türkiye Cumhuriyeti Tarihi Programı, Doktora Tezi 1990, (Yayımlanmamış Doktora Tezi.)s.126. Erişi. Tarihi: 15.09.2017

¹² " Şehirdeki, gayri müslim mahalleler, önceki yüzyıllarda olduğu gibi şehrin haricinde veyahut diğer bir deyişle varoşunda yer almıştır. ... Gayri müslim mahalleler için kullanılan ifade içerisinde yer alan "varoş" kelimesinin şehrin kenar mahalleleri anlamında kullanılan bir tabir olarak açıklanması... " Selim Özcan, *Tanzimat Döneminde Sinop Şehri*, Sinop Belediyesi Kültür Yayınları-8,2015, s.55.

¹³ *BOA*. MV 210/129.

¹⁴ Selim Özcan, *Tanzimat Döneminde Sinop Şehri*, Sinop Belediyesi Kültür Yayınları-8, 2015, s.53.

BİRİNCİ BÖLÜM

SİNOP İLE İLGİLİ GENEL BİLGİLER

1.1. SİNOP İLİNİN COĞRAFI ÖZELLİKLERİ

Sinop Batı Karadeniz’ de Türkiye’nin en kuzeyinde bulunmaktadır. İl doğudan Samsun’un Alaçam, güneyden Samsun’un Vezirköprü, Çorum’un Osmancık ve Kargı, Kastamonu’nun Taşköprü, batıdan ise Kastamonu’nun Devrekâni, Küre ve Çatalzeytin ilçeleriyle çevrilidir. İlin %74,3 dağlıktır.¹⁵

İlde iki iklim karakteri hâkimdir. Merkez, Dikmen, Gerze, Erfelek, Ayancık ve Türkeli ilçelerinde iklim ılımandır. Dağlar kıyıya paralel olduğundan Boyabat, Durağan ve Saraydüzü ilçelerinde Karadeniz iklimiyle İç Anadolu’nun karasal arasında bir geçit bölgesi iklimi hâkimdir.¹⁶ Sinop, kuzey rüzgârlarına açık olduğundan sürekli rüzgâr almakla beraber, özellikle kışın şiddetli karayele ve lodosa maruz kalır.¹⁷

1.2 SİNOP İLİNİN CUMHURİYET DÖNEMİNE KADAR KISA TARİHİ

Sinop ilinin yazılı tarih dönemleri Hitit İmparatorluk dönemi Kaşka Halkları ile başlar.(M.Ö. 1650-1200)¹⁸ Kaşka (Gaşka)¹⁹ ’ lar kalabalık kabileler halinde yaşayan savaşçı bir kavimdi.²⁰ Sürekli Hititlerle Gaşkaların mücadelesine tanıklık eden Sinop, M.Ö. 1300’larda tamamen Hititlerin eline geçti.²¹ Hititler yıkıldıktan sonra Sinop’a Frigler hakim olmuştur (M.Ö.636). 670 de Kimer akınlarına maruz kalan Sinop’a 607-546 yıllarında Lidyalılar hâkim oldular.²²

¹⁵ **Yurt Ansiklopedisi**, Anadolu Yayıncılık, C.IX, İstanbul-1982, s.6747

¹⁶ TÜİK, Seçilmiş Göstergelerle Sinop, 2013.

¹⁷ **Yurt Ansiklopedisi**, s.6754.

¹⁸ **Yurt Ansiklopedisi**, s.6761.

¹⁹ Prof. Dr. Ekrem Memiş, Kitabında Gaşka olarak belirtmiştir. Ekrem MEMİŞ, *Eskiçağ Türkiye Tarihi*, 10. baskı, Ekin Basım Yayın Dağıtım, Bursa 2010.

²⁰ Ekrem MEMİŞ, *Eskiçağ Türkiye Tarihi*, 10. baskı, Ekin Basım Yayın Dağıtım, Bursa 2010, s.51.

²¹ Kerem ÖZTÜRK, *1932-1990 Yılları Arasında Sinop’ta Meydana Gelen Suç Olayları Ve Diğer Önemli Olaylar*, Sinop Üni.Sosyal Bilimler Enst. Tarih Ana Bilim Dalı Başkanlığı, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), 2016 Erişim Tarihi: 10.05.2017

²² **Yurt Ansiklopedisi**, s.6761.

İran'da ortaya çıkan yeni bir güç Persler, Med'leri yıktıktan sonra Anadolu'ya hâkim oldular. Pers kralı II. Kiros Lidyalıları bozguna uğrattınca tüm Anadolu Pers egemenliğine girdi.²³

Büyük İskender'in M.Ö. 334-332'de Persler'i mağlup etmesi sonucunda Sinop ve çevresi İskender İmparatorluğunun egemenliğine girmiştir. M.Ö. 4. Yüzyılda bölgede Pontus Krallığının kurulmasıyla Sinop M.Ö. 220 yılında Pontus Krallığının hâkimiyetine girmiştir. İlk kez tersane yapılan Sinop'ta M.Ö. 47'de Roma İmparatorluğu hâkimiyeti başlamıştır. Sinop'ta ki Roma (Doğu Roma) hâkimiyeti 11. yüzyılda Türk hâkimiyetine kadar devam etmiştir.²⁴

1071 Malazgirt zaferiyle Türk güçleri hızla Anadolu içlerine ilerlediler. 1085 yılına gelindiğinde Süleyman Şah'ın komutanlarından Karatekin Sinop'u ele geçirdi.²⁵

Bizans İmparatoru Alexis Komnen (1080-1118) Büyük Selçuklu Sultanı ile akraba olarak, Karadeniz topraklarını kendisine düğün hediyesi olarak verebileceğini söylemesi üzerine Sultan Melikşah, Emir Porsuk ve Bozan'ı Karatekin üzerine göndermiştir. Karatekin geri çekilmiş ve Çankırı'da vefat edip oraya gömülmüştür. Sinop'un Bizans'ın eline geçmesinde Süleyman Şah ile Melikşah arasındaki sürtüşme daha sonraki dönemde ki I. Haçlı seferi neden olmuştur.²⁶

Sinop, 28 Ekim 1214 tarihinde Selçuklu egemenliğine girdi. Fetihden sonra kısa bir süre Sinop'ta kalan Sultan İzzüddin Keykâvus kenti bir Türk-İslam beldesi haline getirdi. Selçuklu egemenliğindeki diğer kentlerden yetenekli, güçlü, itibarlı ve zengin kişilerin seçilerek Sinop'a getirilmeleri sağlandı; idareciler, din ve bilim adamları atandı. Kentteki bir kilise camiye çevrildi. Böylece Selçuklu Devleti kuzeyindeki tehditten kurtulup doğal sınırlarına kavuşmuş oldu.²⁷

²³ *Yurt Ansiklopedisi*, s.6762.

²⁴ Selim ÖZCAN, *Tanzimat Döneminde Sinop'un Sosyal Ekonomik Durumu*, Ondokuzmayıs Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.(Yayımlanmamış Doktora Tezi) Samsun-2007, s.3.

²⁵ *Yurt Ansiklopedisi*, s.6764.

²⁶ İbrahim GÜLER, 1992, "*XVIII. Yüzyılın İlk Yarısında Sinop (İdari Taksimat ve Ekonomik Tarihi)*", Marmara Üni. Türkiyat Araştırmaları Enst. (Yayımlanmamış Doktora Tezi),1992 İstanbul,s.14-15.

²⁷ Fatih Güldal, *Fetihden Osmanlılara Kadar Sinop Şehri Tarihi*, Marmara Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Türk Tarihi Anabilim Dalı Ortaçağ Tarihi Bilim Dalı, (Y.D.T.), İstanbul, 2003, s. 1.

1243 Kösedağ savaşında yenilen Selçuklular yıllık vergi veren bir devlet haline düştüler.²⁸ . IV. Kılıç Arslan döneminde (1262-1266), Vezir Muineddin Pervane büyük güç kazandı ve önemli yerlere kendi çevresini yerleştirmeye başladı. Selçukluların güçsüzleşmesini fırsat bilen Pontuslular 1259 da Sinop'u ele geçirdiler. Anadolu Selçukluları için önemli bir dışalım ve dışsatım limanı olan Sinop' u Pervane geri almaya karar verdi.²⁹ 1266' da Selçuklular tekrar Sinop'u ele geçirdi ve 1277 idam edilen Muineddin Pervane'nin oğlu Muînüddin Muhammed geçerek Pervaneoğulları Beyliğini kurdu.³⁰ 1322 de sona eren Pervaneoğulları beyliği yerini Candaroğulları'na bıraktı. İsfendiyaroğulları olarak da bilinen beylik uzun bir süre varlığını korumuştur.

Giderek güçlenen Osmanlı Beyliği karşısında Anadolu beylikleri endişelenmeye başlamıştı. Özellikle Yıldırım Bayezid' in Anadolu da siyasi birliği sağlamak istemesi Candaroğulları' nı kaygılandırmıştı.³¹ 1394-1395' te Kastamonu' ya gelerek Sinop'u kuşattı ve kenti Osmanlı topraklarına kattı.³²

İsfendiyar Bey, Ankara Savaşı'nda Timur'un tarafını tutmasının ödülünü Sinop'u eski topraklarına katarak aldı. Sinop, İsfendiyar Bey'in yönetiminde Timur'a bağlı bir kent oldu. İsfendiyar Bey'in 1439 yılında ölmesinden sonra beyliğin başına sırasıyla İbrahim ve İsmail Beyler geçti. Kent 1461 yılında İsmail Bey tarafından savaşmadan Fatih Sultan Mehmet'e teslim edilerek Osmanlı egemenliğine girdi.³³

Sinop, Mayıs 1461'de Osmanlı Devleti topraklarına katıldı. Fatih Sultan Mehmet döneminde Osmanlı topraklarına katılan Sinop, idari olarak Anadolu Eyaleti'nin Kastamonu Sancağı' na bağlandı. 1831 yılına ait bir belgede "Kastamonu Sancağı" olarak geçen idari birim, 1851 yılına ait bir belgede "Kastamonu Vilâyeti" olarak anılmaktadır.³⁴

---

²⁸ *Yurt Ansiklopedisi*, s.6764.

²⁹ *Yurt Ansiklopedisi*, s.6764

³⁰ Alpay TIRIL, *Cumhuriyet Döneminde Sinop (1923-1950)*, Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. (Yayımlanmamış Doktora Tezi.) İzmir 2010,s.12.

³¹ *Yurt Ansiklopedisi*, s.6764.

³² *Yurt Ansiklopedisi*, s.6764.

³³ Güldal, *a.g.t.*, s. 43-53.

³⁴ Alpay TIRIL, *a.g.t.* s.13.

Selçuklulardan kalan bir tersanenin bulunduğu Sinop, Gelibolu ile birlikte Osmanlının başlıca deniz üssü oldu. Karadeniz’ de ki donanmanın kışladığı Sinop Limanı, Kırım’ a yapılan seferde üs olarak kullanıldı. Ruslar’ ın 18. yüzyılda Kırım’ ı ele geçirmesinden sonra Sinop Kalesi hızlı bir biçimde onarılırken tersanedeki gemi yapım çalışmaları hızlandı.

Osmanlıya geçtikten sonra 1853 yılındaki Rus baskınına kadar genellikle sakin bir dönem geçiren Sinop, 16. yüzyıldaki Celali ve Suhte ayaklanmalarından etkilendi. 17. yüzyılın ilk yarısında ise birkaç defa Don Kazakları’ nın saldırısına uğradı.³⁵

Kastamonu’ ya bağlı bir sancak olan Sinop, 1920 yılında bağımsız sancak oldu.³⁶

Birinci bölümde kentin coğrafi özelliklerine ve tarihine kısaca yer verdikten sonra araştırmamızın asıl konusu olan 1935, 1946 ve 1956 yangınlarına ikinci bölümle beraber giriş yapıyoruz.

---

³⁵ Güldal, *a.g.t.* s.35-36.

³⁶ Alpay TIRIL, *a.g.t.* s.41.

İKİNCİ BÖLÜM

CUMHURİYET DÖNEMİNDE SİNOP YANGINLARI

(1935, 1946, 1956)

2.1 1935 YENİ MAHALLE YANGINI

6 Aralık 1935 gecesi Sinop'un "Yeni Mahalle" isimli mahallesinde Mehmet Ali isimli vatandaşın evinde başlayan yangın, rüzgârında etkisiyle daha da fazla yayılır ve 35 evin yanmasına, Emine isimli 9 yaşındaki bir çocuğun ölümüne sebep olmuş³⁷ ve 200 kişinin muhtaç duruma düştüğü bildirilmiştir.³⁸ Tan gazetesinin 07 Aralık 1935 tarihindeki haberine göreyse 37 evin yandığı ve zararın 400 bin TL. olduğu yazılmıştır. (bkz. EK 5)

Yangın dikkatsizlik sonucu başlayıp, rüzgârın etkisiyle yayıldığı Cumhuriyet, Ulus,(bkz. 6) Tan, Akşam gazetelerinde ve BCA'nın de bulunan belgelerde yer almıştır. Çalışmanın başlarında yangınların nedenlerinden bahsedilirken rüzgârın yangınlardaki etkisinden bahsedilmişti. Yine yangından bir gün önceki gazetelere bakıldığında bir şeylerin yaşanacağı adeta haber konusu haline gelmişti.

06 Aralık 1935 tarihli Tan gazetesi manşetinde "Lodostan Kurtulduk Derken Karayele Çattık" şeklinde başlık atmıştır. Yazılan haberlere bakıldığında o hafta çok hava olayı akabinde kazalar, zararlar ve yangınlar yaşandığı görülmektedir.

06 Aralık 1935 tarihli Tan gazetesindeki bu haberin devamında İstanbul da birçok vapur seferinin aksadığı, Üsküdar ve Harem iskelelerinin zarar gördüğü; İzmit ve Mudanya da da vapur seferlerinin aksadığı ve bir İtalyan vapurunun da mahsur kaldığı bilgilerine ulaşıyoruz. (bkz. EK 7)

06 Aralık 1935 tarihli Cumhuriyet gazetesi ise: "Lodos Gidip Gidip Geri Geliyor" başlığı altında batan bazı mavna³⁹ ve kayıklardan bahsetmiş; Haydarpaşa ve

³⁷ BCA, FON KODU: 30-10-0-0 / YER NO:120 - 856 – 16.

³⁸ Cumhuriyet Gazetesi, 9 Temmuz 1935,s.3.

³⁹ "Mavna" Gemilere ve yakın kıyıları yük taşıyan, güvertesiz büyük tekne <http://www.nedirnedemek.com/mavna-nedir-mavna-ne-demek>, Erişim Tarihi:01.11.2017,02:48.

Kadıköy arasındaki tahribat için rapor hazırlandığını ve ayrıca Ayasofya caminin zarar gördüğünü bildirmiştir. (bkz. EK 8)

Sürelî yayınlardan da görüldüğü üzere Sinop'un bu felakete yakalanması için sadece bir kıvılcım beklenilmiş, bu yangının bir felakete dönüşmesi için her olumsuz şart oluşmuştur. (bkz. EK 9) (bkz. EK 10)

2.1.1. Yangın İle İlgili Gazete Haberleri

“ Sinobda otuz ev yandı

Sinob 6 (A.A.) Dün gece saat 1. De başlayan yangın 30 ev yaktıktan sonra söndürülmüştür. Yangın çıkan evde iki çocuk yandı. Yanan evlerin çoğundan eşya çıkarılamamıştır.” (Cumhuriyet Gazetesi, 7 Birincikanun 1935, s.3.)

“Sinop Büyük Bir Tehlike Daha Geçirdi

Büyük savaşta büyük yangınlar geçiren Sinob bu defada büyük bir tehlike karşısında daha kaldı.

Birincikanunun altıncı Cuma gecesi tam saat birde Yenimahalle'de, İnhisarlar idaresinde Gardiyanlık yapan Mehmed Ali'nin evinden çıkan yangın o esnada çok şiddetli esen batı rüzgârının tesile bir anda etrafa yayılarak iki buçuk saat içinde 33 ev 2 dükkân ve birde çocuk yanmak suretile söndürülebilmıştır.

Noksan olan itfaiye teşkilatı bu yangından kendisinden beklenen işi görememiş ve son dakkalarda rüzgârın şiddetinin azalması ile yangının Ada mahallesine doğru geçmesinin önüne geçilebilmiştir.

Bu yangında evlerin hemen hepsi ahşap, birbirine çok sıkışık ve bir kısmı da boyalı olması yüzünden ateş çabucak her tarafı kaplamış olduğundan birçok kimse eşyalarını ve yiyeceklerini kurtaramamışlardır.

Mübadillere ait evlerde hevenk halinde çok miktarda tütün yanmıştır. Zarar 150.000 lira tahmin edilmektedir.

Hükümetçe yapılmakta olan incelemelerde çoluk, çocuk 200 kişinin yardıma muhtaç olduğu anlaşılmıştır.

Vilayet ilbay vekili Rifat Toros'un başkanlığında Vilayet kurağında toplanan komisyonun verdiği bir karar üzerine muhtaçların durumları Kızılay merkezine bildirilmiş ve yardım istenilmiştir.

Halkevinde yine İlbbay vekili R. Toros'un başkanlığında toplanan Kızılay ve bütün teşekküllerin verdiği bir karar mucibince her mahalle için ayrı ayrı birer heyet teşekkül ettirilmiş ve bu heyetler Kızılay'a yardım yapmak isteyenlerin makbuz mukabilinde eşya, erzak ve para gibi teberrulerini toplamaya başlamıştır.

Ayrıca Uray da muhtaçlara nakden yardım etmiş ve açıkta kalanları hazırlanan evlere yerleştirilmeğe başlanmıştır. Sinop'un evleri ahşap olduğu için her vakit yangın tehlikesi vardır.

Şimdiye kadar geçirdiği yangınlarda büyük zarar ve felaketslere uğramış olan Sinop'ta yangına karşı önemli tedbirlerin alınması ve Belediye itfaiye teşkilatının islahile kadrosunun genişlettirilmesi hiç ihmal edilemeyecek en başta tutulması lazım gelen işlerden birisidir.

Yangında Evleri Yananların Adları

2(adet) İnhisarlar gardiyanı Mehmed Ali, 1(Adet) Gürcü Kadem, 1(Adet) Gürcü Kadir, 2 (Adet) Recep Dayı, 1(Adet) Tüccardan Fifkı, 1(Adet) Muhacir Ayşe, 1(Adet) Muhacir Nefise, 4(Adet) Tüccardan İzzet Koca, 1(Adet) Mucacir Hüseyin, 1(Adet) Eski Mal Müdürü Şevki, 1(Adet) Demirci Tosun, 1(Adet) Müezzın Bekir, 1(Adet) Kasap Ali Osman, 1(Adet) Muhacir Mustafa'nın halası, 1(Adet) Muhacir Mustafa, 1(Adet) büyük cami imamı hafız Hasan, 1(Adet) Hâkim Mahmud Celalettin, 1 (Adet) Baş oğlu Mehmed, 1(Adet) Muhacir Hüseyin Dayı, 1 (Adet) Maliye Memurlarından Osman, 1Tahsil şubesi memuru Mehmed, 2(Adet) Bekçi Osman ve kardeşleri, 1(Adet) ayneci oğlu Osman,1 (Adet) Kıdır oğlu Osman, 1(Adet) Bayan Nimet, 2 (Adet) Ölü taşçı Hüseyin usta, 1(Adet) Kunduracı Rifat usta.

Yangından çıkanlara Kızılayın Genel Merkezi Şefkat Elini Uzattı

Evleri yanan ve mikdarı 200 kadar tesbit edilmiş olan felaketzedelere Kızılay merkezinden nakden ve hem de yiyecek verilmek sureile büyük yardımda bulunulacağı sayın sayıylarımızdan gelen bir telyazısından müjdelenmektedir.

Evleri Yanan Felaketzedelere Sinop Halk Büyük Yardımlar Yapıyor

Yeni Mahalle yangınında evleri yanan, yangından ne eşya ve ne de yiyeceklerini çıkaramayan muhtaçların durumlarını ıslah etmek üzere teşekkül eden Komite önemle çalışmaktadır. Kızılay'a yardım edenlerin bir gün içindeki teberruları büyük bir yekûn tutmuştur. Herkes muhtaçlara yatak, yorgan, elbise, çamaşır ve yiyecek vermektedir. Sinop halkının gösterdiği derin alakanın cidden şayanı takdir olduğu görülmektedir.” (Sinop Gazetesi, 12 Aralık 1935, S.981, s.1)

“Yenimahalle Yangını Felaketzedelerine Kızılay'ın Yardımı Çok Önemli Oldu

Geçen haftaki sayımızda Kızılay genel merkezi tarafından yangında evleri yanan muhtaçlara yardım yapılacağını Saylavlarımızdan gelen telyazısı ile müjdelendiğini yazmıştık.

Kızılay genel merkezinden bin lira gelmiş ve bin liraya Sinobun hamiyetli halkı tarafından nakdi yardımlar da katılarak toplanan ve miktarı mühim bir yekûn tutan eşya, elbise, yatak takımları ve matlah levazımatı teberruları da muhtaçların durumu ve ihtiyacı tesbit edilmek suretile teyzi edilmektedir.” (Sinop Gazetesi, 19 Aralık 1935, S.982, s.1)

“ Sinop harikzedelerine yardım yapılıyor

Sinop 8 (A.A.) Sinop yangınında 35 ev 2 dükkân ve bir çocuğun yandığı tesbit edilmiş ve yardıma muhtaç olanların da 200 kişi olduğu anlaşılacak bunların barınmaları ve yiyecekleri için önemli tedbirler alınmıştır.” (Cumhuriyet Gazetesi, 9 Birincikanun 1935, s.9.)

“ SİNOPTA BÜYÜK BİR YANGIN

37 Ev Bir Çocuk Ve Bir Genç Kız Yandı

Sinop, 6 (Hususi muhabirimiz bildiriyor) Dün gece saat 12 de Sinobun en güzel semtlerinden biri olan Yenimahallede yangın çıktı. Bu esnada Batı karayel fırtınası şiddetlendiği için yangın birdenbire büyüdü. 37 ev, ve bir çocukla bir genç kız yandı. Yanan binalar arasında Halk Fırkası Başkanı, İnhisarlar direktörü, Sıhhat direktörünün de evleri vardır. Yapılan tahkikata göre, yangın İnhisarlar hademesi Mehmet Alinin

evinden çıkmıştır. İlk yanan evlerden hemen hemen hiç eşya kurtarılamamıştır. Diğerlerinden de dörtte bir kadar kurtarıldığı söylenir. Zarar 400 bin lira kadar tahmin edilmektedir. Tahkikat devam etmektedir.”(Tan Gazetesi, 07 Aralık 1935,s.11.)

“ Sinopta yangın

Sinopta 30 evin kül olmasıyla biten yangın

Sinob, 6 (A.A.) Dün gece saat birde başlayan yangın otuz ev yaktıktan sonra söndürülmüştür. Yangın çıkan evde iki çocuk yandı. Yanan evlerin çoğundan eşya çıkarılamamıştır.” (Ulus Gazetesi, 7 İlkkanun 1935, S.5161, s.3.)

“ Büyük bir yangın

Sinop şehrinde 30 ev 2 çocuk yandı

Bütün şehir tehlike geçirdi, yanan evlerden pek az eşya kurtarıldı

Sinop 6, Sinop şehri bugün büyük bir tehlike geçirmiştir. Gece saat birde Yenimahalle de bir evden yangın çıkmıştır. O sırada şiddetli bir rüzgar estiğinden yangın büyümüş ve birkaç kola ayrılmıştır.

Rüzgarın şiddeti ve itfaiye vesaitinin kafi gelmemesi yüzünden bütün şehir yanmak tehlikesi karşısında kalmıştır. Fakat büyük bir gayretle çalışılarak tehlikenin önü alınmıştır.

Yangında otuz ev yanmıştır. Bu evlerden hemen hiçbir eşya kurtarılamamıştır.

Yangın çıkan evde iki çocuk kurtarılamamış ve yanmıştır.” (Akşam Gazetesi, 7 Kânunuevvel 1935, S.6157, s.1.)

Araştırmamızda daha öncede bahsettiğimiz gibi konu yangın olunca kaynaklara ulaşmak zor oluyor. 1935 yangını da eski bir tarih olduğu için ve teknolojinin basın yayın ve arşiv konusunda ileri olmayışı ve kurumların arşivinin yetersiz veya olmamasından dolayı bu yangınla ilgili araştırmamız olaya şahit olanların anlatımlarıyla devam etti.

2.1.2. Yangına Dair Söyleşiler

Cevdet Gündoğdu: *Artvin'i Ruslar işgal ettiğinde, halk göç etmek mecburiyetinde kalmış. Artvin merkez köyü olan Fıstıklı halkı Sinop'un lala, akkıraç ve tangal köylerine yerleşmişler. Benim anne ve baba tarafım, lala ve akkıraç musa köyüne yerleşmişler. Ruslar Artvin'den çekilince, bizim ailenin büyük bir kısmı tekrar memlekete dönmüşler. Bu ara dedem Osman Küçük Ahmetzade'nin desteği ile babam ticarete atılmış. İstanbul'dan mal almaya gidip gelirken Sinop'ta kalan akrabalarımızı ziyaret edermiş. Bir seferinde, yeni mahalle fırın aralığı sokak 5 nolu Rum yapısı ahşap evi satın almış. O yıllarda Rusya'da ticaret serbestmiş. Bir seferde 35 katır yüklü malı, Batum'a satmak için götürmüştü. Tam o sıra Rusya'da ihtilal olmuş. Babam, malları gittiği gibi canını zor kurtarmış. Bu olay babamı çok etkilemiş. Sinop'ta ki aldığı eve yerleşmeye karar vermiş.*

Ben 1934 yılı eylül ayında, cumhuriyet vapuru ile sabah yeni ışıırken Sinop limanına girdiğimizi hatırlıyorum. Büyük bir kancabaş kayığa eşyalarımız yüklenerek, ahşaptan yapılmış iskeleye indirildi. Babam Ömer, annem Fatma, ablam Firdevs, abim Abbas, ablam Şadiye ve ben Cevdet Küçük Ahmetzade o zaman ki soyadıyla Sinoplu olduk. Babam daha sonra yeni soyadı aldı ve Gündoğdu olduk.

O yıl merkez ilkokuluna kayıt oldum. O tarihte Sinop geceleri kapkaranlık. Işıklandırmak için gece bekçileri tarafından yakılan gaz lambaları vardı. Yolların bazıları Arnavut kaldırımı, çoğu da toprak yoldu. Şimdiki hükümet binası, sağlık ocağına kadar ve İncedayı mahallesinin olduğu yer, köy hizmetleri imam hatip okulu kum kapı denilen yer buraların hepsi mezarlıktı.

Sinop'a gelmeden önce, Rum mahallesi denilen mahalle yani Aşıklar Caddesi tamamen yanmış idi. 1936 yılında yüksek kaldırımdan istiklal okuluna kadar bölümde 33 adet ev yandı.⁴⁰ ...⁴¹

⁴⁰ Burada bahsedilen 1935 yangını. Fakat anlatıcı veya yazar tarafından 1936 diye aktarılmış.

⁴¹ A. Yaşar Sarıkaya, **Bir İnci Memleketim**, Ceylan Ofset, Samsun, (Tarih yok).

Mahmut Harmantepe:⁴²

- 1929 yılında doğdum. Çiftçilik yaptım. Daha sonra karayollarına girdim ve 30 sene orda çalıştım. Sonra sendikacı oldum. O zaman herkes çiftçiydi zaten.
- 1935 yangınında talebeymişim. Bir gece baktık yangın çıkmış İstiklal okulunun az aşığısında. Şoför Sadettin Çalık' ın evinde çıktı yangın.
- 40-50 hane yandı. Yangın yine çıktığı yerin civarlarında kendiliğinden söndü. Şimdiki âşıklar caddesine ulaşmadı. Zaten âşıkların tarafın eskiden yanmış. Burada bildiğim 5 büyük yangın olmuş. Birisi eski hal yerinde varoş mahallesinde olmuş. Ben onu bilmiyorum. Daha doğmamışım ama anlatırlardı büyüklerimiz. Şimdiki kütüphanenin oralar hep yanmış. Kimseler yokmuş oralarda.
- İtfaiye teşkilatı o zamanlarda vardı ama İtfaiyede o zaman çok değerli bir adam vardı mezarlığın ağaçlarını diktiren⁴³ Ali Ökten. Esas teşkilatı o getirdi sonra onu tayin ettiler yerine başıboş adamlar geldi. 1946' da ki yangına o yüzden müdahale edemediler. Başında görevli yoktu.

Sorular:

- Sizi tanıyabilir miyiz?
- 1935' te ki yangın nerede çıktı tam olarak?
- Yangın nerelere kadar yayılmış? Ve nasıl sönmüş?
- İtfaiye yetersiz miydi?

Yapılan bu röportajın diğer bölümleri 1946 ve 1956 yangınlarını kapsadığı için o yangınların anlatımında röportajın devamına yer vereceğiz.

Sinop' un 6Aralık 1935 tarihindeki bu yangından sonra alacağı önlemler daha kurumsallaşıyor. 1936 yılında dönemin belediye başkanı Abdullah Batur tarafından belediye encümen kararıyla Samsun İtfaiye Müdür Muavini Ali Ökten Sinop' a davet edilerek ilk itfaiye teşkilatı kurulmuştur.⁴⁴

⁴² Söyleşi 18 Ekim 2017'de saat 15.45'te Sinop Merkez Yalı Kahvesinde Gerçekleştirildi.

⁴³ Mezarlık 1853' te ki Rus baskınında Şehit olan denizcilerin şehitliği.

⁴⁴ Sinop Belediyesi İtfaiye Müdürlüğü, **İtfaiye Eğitimi El Kitabı** Sinop.(Tarih yok)

2.2. 1946 BÜYÜK SİNOP YANGINI

Sinop, 1935'teki yeni mahalle yangınında itfaiye teşkilatının yetersiz olmasından dolayı bütün şehir yanma tehlikesiyle karşı karşıya kalmıştı.⁴⁵ 1936 yılında Ali Ökten ile oluşturulan itfaiye teşkilatı gösteriyor ki 1935 yangınından Sinop ders çıkarmıştı. Fakat 06.10.1946 gece 12.00' de başlayan yangın; teşkilatında da yeterli olmadığını, Sinop'un yangınla mücadelesinin daha devam edeceğini gösteriyordu.

1946 yangını sonrasında başka sorunlar da ortaya çıkacaktı. Mesken buhranı...

07.10.1946 sabahı Sinop bir felakete uyanmıştı. Gece 12.00' da Hamal Mehmet⁴⁶ isimli vatandaşın evinde başlayan yangın, şiddetli esen gündoğusu rüzgârıyla yayılmış ve birçok binanın zarar gördüğü, vatandaşın 3 günlük işlerinin Kızılay tarafından karşılandığı haberi Yüksek Başkanlık' a düşmüştü.⁴⁷ (bkz. EK 11) İlk başta Anadolu Ajansı tarafından yangının Kastamonu' da çıktığı haberi ortaya atılsa da(bkz. EK 12) gerçeğin ortaya çıkması, felaketin Sinop' ta yaşandığı bilgisi çabuk yayıldı.⁴⁸ (bkz. EK 13)

Yangın haberi devlet büyüklerine ulaştığı anda başta Kızılay olmak üzere çevre iller, yardım sever vatandaşlar yardım için yarışmıştı.⁴⁹ (bkz. EK 14) Komşu il olan Kastamonu Belediye Başkanı Adil Yücebıyık⁵⁰ Başbakan Recep Peker⁵¹, e yazdığı telgrafta yardımların hemen yola çıktığı görülmektedir. (bkz. EK 15).

⁴⁵ Akşam Gazetesi, 7 Aralık 1935, s.1.

⁴⁶ Yapılan röportajlarda sarhoş Mehmet ve deli Mehmet diye adlandırılarda olmuştu.

⁴⁷ **BCA**, "Kastamonu ve Sinop'ta Meydana Gelen Yangın Sebebiyle, Yapılması Gereken Yardımlar" , (Dosya: Z, Fonu Kodu: 30.1.0.0, Yer No: 134.873.5.3)

⁴⁸ Cumhuriyet Gazetesi, 7 Ekim 1946, S.7953, s.1.

⁴⁹ **BCA**, "Kastamonu ve Sinop'ta Meydana Gelen Yangın Sebebiyle, Yapılması Gereken Yardımlar" , (Dosya: Z, Fonu Kodu: 30.1.0.0, Yer No: 134.873.5.3)

⁵⁰ <http://kastamonu.bel.tr/v2/kurumsal/gecmis-baskanlar/>, Erişim Tarihi:07.11.2017, 23:59.

⁵¹ <http://listelist.com/turkiye-basbakanlari/>, Erişim Tarihi: 08.11.2017, 00:02.

2.2.1 Yangın İle İlgili Gazete Haberleri

“Sinop’ta büyük bir yangın oldu.

Şiddetli bir rüzgârın tesiriyle ateş süratle genişledi ve birkaç mahalleyi kül etti.

Sinop 6 (özel muhabirimiz bildiriyor) Dün gece Sinop büyük bir yangın felaketi geçirmiştir. Saat 24’ e doğru başlayan ve şiddetli bir rüzgârın tesiriyle genişleyen bir yangın, birkaç mahalleyi kül etmiştir. Yanan evlerin sayısı 15’ i dükkân olmak üzere, 300 civarında tahmin ediliyor. Yersiz kalan binden fazla vatandaşın yerleştirilmesine çalışılmaktadır. İnsan kaybı yoktur fakat maddi zarar bir milyon liranın üstünde olarak tahmin edilmektedir.

Kızılay’ın yardımı

Sinop 6 a.a. Yangın kasabanın Meydankapı mahallesinde olmuştur. 176 ev 22 dükkân iki fırının yandığı tesbit edilmiştir. Kızılay kazazedelere yiyecek dağıtmıştır.

Kastamonu 6 a.a. Sinop yangını felaketzedelerine seri bir yardım etmek üzere Kızılay kurumu tarafından belediye kamyonu ile yiyecek ve çadır gönderilmiştir.”(Ulus Gazetesi, 7 Ekim 1946,s.1) (bkz. EK 16)

“ Sinobda⁵² büyük bir yangın

176 ev, 22 dükkân ve 2 fırın yandı

Yangının ilkönce Kastamonuda çıktığı yayınlanmış ise de bilahare yanlışlık tashih edildi

Evvelki gece Sinobda büyük bir yangın çıkmış ve üç yüze yakın ev yanmıştır. Bu haber, Anadolu Ajansına atfen, radyo vasıtası ile bütün memleketeye Kastamonu mahrecile verilmiş ve yangın Kastamonuda gösterilmişti. Fakat bu yanlışlık, birkaç saat sonra düzeltildi.

---

⁵² Araştırmamızda 1960 öncesi bir çok gazetede yazım hatası çok olmakla beraber 1950 öncesinde bir çok gazetede “Sinop” ismi “Sinob” olarak geçmektedir. Bunun sürekli tekrarlanması yapılanın hata olarak görülmediği o şekilde benimsendiğini ve harf inkılabı sonrası bazı kelimelerin doğru şekillerinin henüz yerleşmediği görülmektedir.

Sinob 6 (a.a.) Yangın, kasabanın Meydankapı mahallesinde olmuştur. 176 ev, 22 dükkan ve 2 fırının yandığı tesbit edilmiştir. Kızılay şubesi kazazedelere yiyecek dağıtmıştır.”(Cumhuriyet Gazetesi, 7 Ekim 1946, S.7953, s.1,3.) (bkz. EK 17)

“ Sinop’ taki yangının bilançosu

Sinop 7 (Özel Muhabirimizden) 15 Ekim⁵³ cumartesi gününü pazara bağliyan gece saat 24 te Meydankapı mahallesinde sarhoşlukla tanınmış hamal Mehmed’ in gaz lambasını devirmesiyle ahşap eski evinden çıkan yangın, gündoğru rüzgârının şiddetli tesiri altında az zamanda şehri korkutacak derecede etrafı sarmış, belediye itfaiye grubunun garnizon erat ve subaylarının Ayancıktan gelen ekiplerin ve bütün halkın çok fedakârlıkla çalışmalarına rağmen önlenememiş, rüzgâr istikametinde bulunan Meydankapı çarşısı ve Camikebir mahallesinde 22 dükkân 3 fırın, 18 ev kâmilten yanmış yüzden fazla ev de oturulamayacak hale gelmiştir. Bina kaybı üç yüzü bulmaktadır. Felakete uğrayan 1000 den fazla vatandaştan 740 kadarı tamamen yuvasız kalmıştır.

Vali vekili Hüseyin Çıtak’ in başkanlığındaki yangın komitesi, felaketzedelerin ihtiyaç ve zararlarını tesbit ederek gereken yardımları yapmaktadır. Felakete uğrayanlara burada sıcak yemek veriliyor. Kastamonu ve Taşköprü’ den 800 ekmek, iki teneke peynir, iki küfe zeytin ve on çadır yardımı bugün yetişmiş ve dağıtılmıştır. Kızılay Genel Merkezi 7600 lira göndermiştir. Tahminlere göre maddi zarar bir buçuk milyon liradan fazladır. On saatten fazla süren yangın sırasında Emniyet Müdürü ve Garnizon Komutanı cidden büyük gayretler sarf etmişlerdir.

İstanbul Kızılayından 100 çadır gönderildiği haber alınmıştır.

Evvelki gün Taşköprü’ de de bir yangın olduğu haber verilmektedir. Bu yangında 14 ev yanmıştır. Kızılay buraya 700 lira göndermiştir.”(Ulus Gazetesi, 8 Ekim 1946, s.1) (bkz. EK 18)

⁵³ Muhtemelen yanlış yazılmış tarih. Doğrusu 6 Ekim olmalı.

“ Sinob yangını

Hasar gören binaların yekûnu 300’ ü buluyor

Ankara 8 (telefonla) Sinobdan buraya gelen haberlere göre cumartesi gecesi çıkan büyük yangın, Meydankapı mahallesinde ahşap eski bir evde oturan ve sarhoşluğu ile tanınan hamal Mehmedin, gaz lambasını devirmesinden çıkmıştır. Rüzgârın şiddeti ile büyüyen yangın Sinob Belediye itfaiyesinin, garnizon erat ve subaylarının ve halkın gayretine rağmen söndürülemedi. Meydankapı çarşısı tamam ile yanmış, Camikebir mahallesinde de 22 dükkân, 3 fırın ve 18 ev yanmış, 100 den fazla ev oturulamaz hale gelmiştir. Hasar gören binaların mecmuu 350 yi bulmaktadır.

Kızılayın yardımları

Ankara 8 (a.a.) Sinobda vukua gelen yangın felaketzedelerine ilk yardım olmak üzere Kızılay genel merkezinden Sinoba beş bin lira ve yüz çadır gönderildiği gibi Sinob Kızılayı merkezi tarafından da iki bin lira bir yardımda bulunulmuştur. Bundan başka Ayancık Kızılay merkezi ve halkı tarafından 1750 lirayı bulan bir yardım yapılmıştır.” (Cumhuriyet Gazetesi, 9 Ekim 1946, S.7955, s.1,3.)

‘Cevdet Kerim İncedayı Sinop’a gidiyor

Sinopta yangın felaketine uğrayan vatandaşlarımız, Kızılayın gönderdiği yüz çadır münasip yerlere kurdurularak, çadırlara yerleştirilmiş ve gene Kızılay’ın yaptığı ilk para yardımıyla mahalli teşkilat el ele vererek bine yakın olan felaketzedelerin iaşeleri yoluna konmuştur.

Alınan bu acele tedbirlerden sonra, Hükümetimiz Sinoplu vatandaşlarımızın durumlarıyla yakından alakadar olmak ve vaziyeti yerinde inceleyip icabeden yardımı yapmak üzere Bayındırlık Bakanı Cevdet Kerim İncedayı’ yı memur etmiştir. Bayındırlık Bakanımız, bugün Orman Genel Müdürü ve gereken mühendis ve mimarlarla birlikte Sinop’ a hareket edecektir.”(Ulus Gazetesi, 11 Ekim 1946, s.1)

“ Cevdet Kerim İncedayı

Bir heyetle birlikte dün sabah Sinop’ a hareket etti

Bayındırlık Bakanı Cevdet Kerim İncedayı, beraberinde Orman Genel Müdürü, Bayındırlık Bakanlığı Yapı Dairesi Başkan Muavini, bir orman müfettişi ve bir de su mühendisi olduğu halde bir otomobile dün sabah saat 5’ te Sinop’ a hareket etmiştir.

Bayındırlık Bakanı Cevdet Kerim İncedayı, Sinop’ a hareket etmeden önce kendisiyle görüşen bir arkadaşımıza aşağıdaki demeçte bulunmuştur:

Tarihi bir şehrimiz ve Karadeniz sahilinin en güzel ve aynı zamanda en fakir bir köşesi olan Sinop’ un bundan evvel geçirmiş olduğu üç büyük yangından sonra, bugün gene aynı felakete uğraması, bu güzel yurt parçasında gerçekten büyük bir istirap yaratmıştır. Bütün memlekette büyük bir teessür uyandıran bu yangından sonra, beraberinde yetkili bir heyet olduğu halde Sinop’ un yaralarını elimizden geldiği kadar sarmaya ve Sinopluların tekrar normal hayatlarına avdetmelerini sağlayacak tedbirler almaya gidiyoruz. Sinop’ un yeniden kalkınması ve tekrar güzel bir şehir olması için her tedbire başvuracağız..

Öğrendiğimize göre Sinop’ ta yangın felaketine uğrayan vatandaşlarımızın acil ihtiyaçlarını karşılamak üzere T.C. Merkez Bankası 7.000, Ziraat Bankası 5.000 lira ayırmışlardır. Diğer bankalarımızın da buna benzer yardımlarda bulunacakları haber verilmektedir.” (Ulus Gazetesi, 13 Ekim 1946, s.1,6.)

“Sinop’ ta muvakkat evler kurulacak

Uğradıkları felaket karşısında gösterilen ilgi dolayısıyla Sinoplular Cumhurbaşkanımıza ve hükümetimize teşekkürlerini bildirdiler.

Sinop; 13 a.a. Sinop’ un geçirdiği yangın felaketi münasebetiyle buraya gelen Bayındırlık Bakanı Cevdet Kerim İncedayı’ nın aziz Milli şefimiz İnönü ile sayın Başbakanımız Recep Peker’ in selamlarını şehir mümessillerine bildirmesi üzerine; Vali, Belediye, Genel Meclis, C.H.P ve Kızılay başkanları tarafından Cumhurbaşkanına aşağıdaki telgraf gönderilmiştir.

Aziz Cumhuriyet Başkanımız İsmet İnönü

Sinop' umuzun uğradığı yangın felaketine seyahatte bulunduğunuz yerden esirgemediğiniz yakın ilginizi selamınızı Bayındırlık Bakanı Cevdet Kerim İncedayı bizlere bildirdi. Bir devlet Reisi ve bir baba şefkatiyle gösterdiğiniz bu yüksek alaka ve iltifat Sinopluları bir kat daha size bağlamıştır. Sonsuz saygı ve afiyetler temennilerimizi yüksek katınıza sunarız.

Başbakan Recep Peker' e de řu telgraf çekilmiştir:

Sayın Recep Peker

Başbakan Ankara

Sinop' un felaketiyle şahsen yakın ilginiz ve bayındırlık Bakanı Cevdet Kerim İncedayı' yı Hükümet adına ödevli kılarak Sinop' a göndermeniz Sinopluları son derece minnettar ve mütehassis kılmıştır. Bu yüksek şefkat ve ilgileriniz ıstırabımızı azalttığı gibi sıkıntılarımızın da giderileceği inancımızı kuvvetlendirmiştir. Bütün halkın minnet, sevgi ve saygılarını arz ederiz.

Cevdet Kerim İncedayı' nın temasları

Sinop, 13 a.a. Bayındırlık Bakanı Cevdet Kerim İncedayı beraberinde Orman Genel müdürü, iki şehircilik ve bir su mühendisi bulunduğu halde 12.10.1946 günü saat 24' te şehrimize gelmiştir.

İncedayı, Çankırı ve Kastamonu' dan geçerken heyetler tarafından karşılandığı gibi Sinop İli hududu içinde de yol boyunca samimi ve candan tezahüratla karşılanmıştır. Doğru halkevine gelen Bakan hemen ilgililerle temasa geçerek yangın işleri ve felakete uğrayanların durumu hakkında çalışmalara başlamıştır. Seyahatte olmalarına rağmen Sinop' un uğradığı bu facia ile yakından ilgilenen aziz Cumhurbaşkanımızın selamlarını şehir mümessillerine ıblağ etmiş ve şükran hisleri uyandırmış ve tezahüratla karşılanmıştır.

Felaketzedeler için Sinop' ta muvakkat evler kurulacak

Kastamonu Valisi de Bakanla beraber Sinop' a gelmiştir.

Muvakkat evler kurulacak

Sinop, 13 (Özel surette giden arkadaşımızdan) Şimdiye kadar üç büyük yangın felaketi geçirmiş olan Sinop, bu son yangında mevcudunun üçte birini daha kaybetmiş bulunuyor. Felaketzedeler, muvakkaten resmi binalara, çadırlara ve nihayet ev durumu müsait olan bir kısım ailelerin yanlarına yerleştirilmişlerdir.

Bayındırlık Bakanı Cevdet Kerim İncedayı, Vilayet, Belediye, C.H.P. ve Kızılay heyetleri ile temaslarda bulunduktan sonra, kıştan evvel muvakkat evler kurulması için Orman Genle Müdürü ve beraberindeki mühendislerle birlikte gerekli tedbirleri incelemeğe başlamıştır. Büyük felaketten sonra çadırlarda barınan vatandaşlarımız, kendi durumlarına karşı Hükümetin gösterdiği büyük alaka dolayısıyla son derece mütehassistirler. Cevdet Kerim İncedayı' nun felaketzedelerle doğrudan doğruya temaslarda bulunarak ihtiyaçları ve dilekleri üzerinde kendileri ile geniş hasbihallerde bulunması Hükümetçe alınacak seri tedbirlere karşı olan güveni bir kat daha kuvvetlendirmiştir. C.H.P teşkilatının yakın akala ve teşviki ile vilayetin diğer ilçelerinde de başlayan aynı bağışlarla para bağışları günden güne çoğalmaktadır. İki bankanın felaketzedeler için yaptığı teberrular burada çok iyi bir tesir bırakmış ve memnunlukla karşılanmıştır.” (Ulus Gazetesi, 14 Ekim 1946, s.1,4.)

“Sinop' ta C K. İncedayı tetkiklerine devam ediyor

Sinop, 14 a.a. Bayındırlık Bakanı Cevdet Kerim İncedayı, dün yangın yerlerini gezmiş ve felakete uğrayan yurttaşları, yerleştirildikleri yerlerde ziyaret etmiştir.

Cevdet Kerim İncedayı daha sonra halkevinde refakatinde bulunan mütehassıslarla vilayet ilgili memurlarının yaptıkları bir toplantıda bulunarak felaketzede vatandaşların kış bastırmadan yerleştirilmeleri için alınması gerekli tedbirleri incelemiştir.

Halk, maruz kaldıkları felaket karşısında Hükümetin gösterdiği yakın alakadan derin bir surette mütehassis bulunmaktadır.” (Ulus Gazetesi, 15 Ekim 1946, s.1)

“Bayındırlık Bakanı Dönüyor

Yangında zarar görenlerin bütün ihtiyacı sağlandı

Sinop, 15 a.a. Sinop yangınında felakete uğrayan bine yakın yurttaşın günlük ihtiyaçları tamamen temin edilmiştir. İki ay içinde felaket zedelerin esaslı surette iskanı için de icab eden evlerin yapılmasına ait tedbirler alınmış ve fen adamlarının nezaretinde faaliyete geçilmiştir. Birçok yerlerden ve müesseselerden mali yardımlar başlamıştır. Bu yardımlar epeyce bir yekûn tutmaktadır.

Bayındırlık Bakanı Cevdet Kerim İncedayı gerekli bütün tedbirleri aldıktan sonra halkın ve felaketzedelerin sevgi ve şükran tezahürleri arasında bu sabah Kastamonu yoluyla Ankara' ya dönmek üzere buradan ayrılmıştır.” (Ulus Gazetesi. 16 Ekim 1946, s.1)

Sürelî yayınlarda araştırmamız devam ederken, gazetelerde Sinop haricinde birçok yangın felaketiyle de karşılaştık. İstanbul, Ankara, İzmir, Bursa gibi birçok şehirde yaşanan yangınlara gazeteler yer veriyordu. Konumuzun kapsamında uzaklaşmamak için bunlara yer veremedik fakat ülkenin sık sık yaşadığı bu yangın felaketlerinin ardından, bir önlem alınması gerektiğinin düşünölmeye başladığını gazete sayfalarında karşımıza çıktı.

“ Doğrusunu isterseniz!

Yangından ders aldık mı?

Büyük bir yangın geçirdik. İstanbul' da büyük bir un fabrikasının, İzmir' de muazzam bir silonun kül olmasından sonra gelen bu yangın birçok vatandaşları yersiz, yurtsuz değilse de düşünölen yeni tedbirler tamamlanıncaya kadar bir takım vatandaşları yaya bırakacak.

Araştırmalar, soruşturmalar ilerlemekte, alınana tedbirler öğrenilmektedir.

Bütün bunlar ededursun; biz esef verici hadiseden alınması gereken dersler üzerinde durmak isteriz.

Garajdaki yangın⁵⁴ şehrin ulaştırma sistemine zarar verdi. Önceden daha uyanık, daha tedbirli olsaydık, kaza ve kader bu kadar otobüsümüzü kavurup kül etmezdi.

Şehir kamu hayatıyla ilgili müessese sadece bir garajdan ibaret değildir. Her hangi bir ihmâl veya tedbirsizlik onların başına da bir felaket getirmesin diye bugünden sıkı ve önleyici tedbirler alıyor muyuz; develerimizi sağlam kazıklara bağlıyor muyuz? “ (Ulus Gazetesi, 16 Ekim 1946, s.3)

“Sinop’ ta 100 evin temeli dün atıldı

Sinop, 18 a.a. Son geçirilen yanın felaketine uğrayanlar için yaptırılmasına karar verilen yüz evin temel atma merasimi yapılmıştır. Burada bulunan Milletvekilimiz Lütfi Aksoy bir hitabede bulunarak maruz kalınan felaketin acılarını dindirmek için Hükümetimizin gösterdiği yakın alakayı şükranla ifadelemiştir.

Sinopluların bu şükran duyguları, temel atma törenine müteakip Cumhurbaşkanına, Bakanına gönderilen telgraflarla bildirilmiştir.” (Ulus Gazetesi, 19 Ekim 1946, s.1.)

Yangın nedenini, yangın sonrasında yaşananları ve yaraların sarılması için yapılanları öğrendiğimiz en önemli başvuru noktamız gazeteler oldu. Yangınla alakalı Bakanlıklar, arşivler, kütüphaneler, Sinop Belediyesi, Sinop Valiliği, Sinop Kültür Müdürlüğü, T.C. Kültür Ve Turizm Bakanlığı Sinop Arkeoloji Müzesi, Sinop İl Halk Kütüphanesi, Sinop Üniversitesi Kütüphanesi, Sinop İl Afet ve Acil Durum Müdürlüğü gibi birçok kurum ve kuruluşlar araştırılmasına rağmen hiçbir belge elde edilememiştir.

Yazılı belgelerden gazete ve birkaç telgraf haricinde belge edinilemediğinden dolayı araştırmamız röportajlarla devam etti. Özellikle yangını görenler ile röportaj yapılarak yangının nasıl çıktığına dair, yangın anında yaşananlar ve yangın sonrası durum hakkında araştırmamızın değerini artıran bilgiler elde edilmiştir.

---

⁵⁴ 12 Ekim 1946’ da ki Ankara Garajında çıkan yangından bahsedilmektedir.

2.2.2. Yangına Dair Söyleşiler

Asım Demirkol:⁵⁵

- 1934 doğumluyum. Sinop' un orta göbeğinde büyük caminin orda ki fırının üzerindeki evde doğdum.

- 1946 da ki yangın Mehmet Ağabey diye biri vardı. Yangının onun evinden çıktı. Ahşap bir evdi. Gece saat ne 12 ne de yarım o arada oldu. Gündoğusu şiddetli esiyordu. Yangın o evden başlayınca çiviler havalandı. Evlerden fırlayan sıcak çiviler başka bir eve saplanıyordu. Sabah olduğunda denizin oradan hamama kadar yangın her yeri komple almıştı.⁵⁶ Yeni mahalle odan sonra yapıldı.⁵⁷

- Cevdet Kerim İncedayı bakandı. Mezarlıkları temizlediler ufak ufak evler yaptılar. Gazi okulunun oraya kadar yaptılar evleri.⁵⁸ Evler bitişik yapıldı. Bir tarafı bir oda bir salon, bir tarafı iki oda bir salondur. Bahçeleri büyüktü. Oraya da taş dikildi. (bkz. EK 19) İncedayı' nun memlekete yaptığı faydalardan biri odur.

- Bir tek hamal Mehmet öldü.

- İtfaiye vardı ama güçsüzdü.

Sorular:

- Sizi tanıyabilir miyiz?
- 1946 da ki yangın nasıl başladı?
- Yangın sonrasında yapılan evlerle ilgili bilgi verebilir misiniz?
- Ölen var mıydı?
- İtfaiye müdahale edebildi mi?

⁵⁵ Söyleşi 3 Kasım 2017'de Saat 15.00'de Sinop Merkez Meydankapı Mahallesi Yenidoğan Tic. isimli Dükkanda Yapıldı.

⁵⁶ Bahsi geçen bölge bugün ki İncedayı Aslan Sokak ile Büyük Camii yanındaki hamam arasındaki alanı kapsamakta.

⁵⁷ Yeni mahalle dediği eski mezarlık alanı üzerine yangın evleri yapıldığı için yeni bir mahalle oluştu orada. Şehirde " Yeni Mahalle" adında başka bir yer olduğu için onunla karıştırılmamalı.

⁵⁸ "Gazi Mustafa Kemal İlköğretim Okulu"

Mahmut Harmantepe⁵⁹:

- 1929 yılında doğdum. Çiftçilik yaptım. Daha sonra karayollarına girdim ve 30 sene orda çalıştım. Sonra sendikacı oldum. O zaman herkes çiftçiydi zaten.
- Yangını bizzat gördüm. Gündoğusu ile geldi yangın. Meydankapı Mahallesinden denize kadar, oradan Büyük Camii' ye kadar geldi.
- Camiye bir şey olmadı. Oraya geldiğinde durdu yangın. 180 hane yandı gitti.
- İtfaiye teşkilatı o zamanlarda vardı ama İtfaiyede o zaman çok değerli bir adam vardı mezarlığın ağaçlarını diktiren⁶⁰ Ali Ökten. Esas teşkilatı o getirdi sonra onu tayin ettiler yerine başıboş adamlar geldi. 1946' da ki yangına o yüzden müdahale edemediler. Başında görevli yoktu. Muzaffer başçavuş vardı. Soyadını hatırlamıyorum. O zamanlar deniz botları vardı burada. Onlar bu işe müdahale etmek istemişti fakat kimse razı olmadı.
- Yangın evleri şimdiki cumhuriyet okulundan rasathaneye kadar yapıldı. Marangozlar yaptı o evleri. Hepsi ağaçtandı. Yokluk dönemiymi. Çimento falan yoktu ki.

Sorular:

- Sizi tanıya bilir miyiz?
- 1946 da ki yangın nasıl başladı?
- Büyük Camii de zarar gördü mü?
- İtfaiye yetersiz miydi?
- 1946 da ki yangın sonrası yapılan evlerle ilgili bildiklerinizi anlatabilir misiniz?

Ercan Taban:⁶¹

- 02.10.1940 Sinop doğumluyum. Sinop' ta büyüdüm. Sinop' ta yaşıyorum. İlk ve ortaokulu burada okudum. İstanbul Halkalı Ziraat Meslek Lisesi mezunuyum. 1959 da mezun oldum. Gerze' ye tayin oldum. Beş buçuk ay kadar Gerze de çalıştım. 51. Dönem yedek subay olarak Polatlı topçu okulunda kaldım. Oradan asteğmen olarak çıktım. Kurada İstanbul avcılar çıktı. 1961 ihtilalinde asteğmendim. Bir sene sonra askerliğim bitti. Sinop Zirai Mücadele Karantina Müdürlüğüne tayin oldum ziraat teknisyeni olarak. 20 sene 1981 yılına kadar burada çalıştım. Emekli oldum. Şarküteri işi yaptım. Sonra United Colors Benetton isimli markanın Sinop' ta bayiliğini yaptım. 2002' den beri tam emekliyim.
- İsmi Mehmet olan, taşımacılık yani hamallık yapan bir kimseydi. Babası Sami ona da Sami ustanın Mehmet derlerdi. Babası fırıncılık yapardı. Sami Usta' nın fırınının yanındaydı bizim evde. Bir gece Mehmet sarhoş eve gidiyor. Babası ölmüştü o zamanlar. Annesiyle yaşıyordu. O zamanlar ördek soba diye tabir edilen sobalar

⁵⁹ İlk söyleşinin devamı.

⁶⁰ Mezarlık 1853' te ki Rus baskınında Şehit olan denizcilerin şehitliği.

⁶¹ Söyleşi 11 Kasım 2017'de Saat 11.25'te Sinop Merkez Yalı Kahvesinde Gerçekleştirildi.

vardı. Eve gelince o sobayı deviriyor. Yangın böyle başlıyor. Evler hep ahşap ve bitişik. Evlerdeki çiviler kıpkırmızı şekilde fırlıyordu. Çivi giderken görüyorduk. Çivi gidip bu sefer başka bir eve saplanıyor o ev yanmaya başlıyordu. Büyük Camii' nin oraya kadar hep yandı. Yangından çıkan insanları şimdiki hükümetin olduğu yer top sahsıydı. Top sahasına ve şimdi ki kapalı pazaryeriyle Cumhuriyet okulunun oraya doğru çadırlar kuruldu ve insanlar oraya iskân edildi. Ve insanlar uzun süre orada çadırlarda kaldılar. Benim akrabalarım da kalmıştı o çadırlarda. Babam orda ki akrabalarımızı alıp eve getirmişti.

- *Dönemin Bayındırlık Bakanı Sinoplu Cevdet Kerim İncedayı şimdiki İncedayı Mahallesi denen yere evler yaptırttı. 1947 de oturdu insanlar oraya. Hatta oraya da taş kondu. Cevdet Kerim İncedayı 1947 yazar üstünde. (bkz. EK 19)*
- *Evler tek çatı altında 2 daire şeklindeydi. Ayrı iki girişi vardı. Bir tarafı 1 oda 1 mutfak diğer tarafı da 2 oda 1 mutfaktı. Kurayla verildi evler. Kalabalık aileler büyük olanlar için kura çekti küçük aileler küçük daireler için ayrı kura çektiler. O evlerin muhitine bir şey yapmak yasaktı. Sonradan kimisi bahçesini sattı bina yaptılar, kimisi de tamamen satıp komple bina yaptırdı yerine. Şuanda belki de o evlerden hiç kalmadı.*

Sorular:

- Sizi tanıyabilir miyiz?
- 1946 yangınıyla ilgili neler biliyorsunuz?
- Yangın sonrası yapılan evlerle ilgili bilgi verebilir misiniz?
- Nasıl evlerdi bunlar?

1946 yangınıyla ilgili elde edilen yazışmalar, belgeler, süreli yayınlardaki haberler ve röportajlar; yangının başlangıcı, yangın anı ve yangın sonrası yaşananlar ile ilgili bilgileri araştırmamıza kazandırdı.

Kentte böylesi büyük ve yankı uyandıran bir yangın ile ilgili belgelerin sınırlı olması düşündürücü bir durum olmuştur. (bkz. EK 20)

2.3. 1956 BÜYÜK GERZE YANGINI

Gerze Sinop' un küçük ve şirin bir ilçesidir. İlçenin ana caddeleri; Zincirlikuyu Köprübaşı mevkiine kadar uzanan Atalar Caddesi, Cumhuriyet Caddesidir. Üç mahallesi vardır: Köşk Mahallesi, Çarşı Mahallesi, Hamidiye Mahallesi.⁶²

Sinop merkez de olduğu gibi ilçesi Gerze' nin de yangınlarla mücadeleleri olmuştur. Bu büyük yangınlarından bir tanesi 1947' de ki "Un Pazarı" denilen yerde meydana gelmiştir. Bu pazarda bulunan bir terzi dükkânının soyulmasının sonrasında izleri silmek isteyen hırsızlar, dükkânı ateşe vermiş büyüyen yangın, halkın büyük özverisiyle söndürülmüştür.⁶³

İlçe bu yaşadığı talihsiz tecrübeyle yangına karşı daha da bilinçlenmiştir. Çok kuvvetli rüzgâr estiği zamanlarda şehirdeki çığırkanlar (tellal) halkı uyarır, bir yerde bir ateş veya duman görenler havaya ateş edip çevredekileri uyarırlardı.⁶⁴ (Bkz. EK 21)

13 Şubat 1956 günü silahlar patlıyor, " kaçın Gerze yanıyor" sesleri yükselmeye başlamıştır.⁶⁵ Kaza Mal Müdürü' nün evinde başlayan yangın çok hızlı şekilde büyümüştür.⁶⁶

Mal Müdürü Ömer Güneşdoğdu, eşi ve 3 çocuğu ile yaşadığı evinde, olay günü şiddetli rüzgâr nedeniyle ateş yakılmaması için tellal halkı uyarılmış fakat Fatma Güneşdoğdu uyarılara aldırış etmemiş ve sobasını yakmıştır. Şiddetli rüzgârın ateşi harlamasıyla alevler evi, sonra mahalleyi ve sonunda tüm ilçeyi sarmaya başlamış. Korkan aile çarşambaya kaçmıştır.⁶⁷

Lodosun şiddeti arttıkça yangın daha da büyümüş evlerden fırlayan kızgın çiviler başka bir eve saplanıp o evi tutuşturmaya başlamıştı.⁶⁸ Sinop Valisi Esat Onat vilayet merkezindeki itfaiye, zabıta, sağlık teşkilatları, resmi ve hususi araçları seferber ederek

⁶² Mukadder Çizer, *Gerze Kasabası Kesin İmar Plan İzah Raporu*, Aritekt.20/129-130.s.69-70.

⁶³ Hür Kalyoncu, *Antik Carusa/Şirin Gerze*, Karabük-2008, s.44.

⁶⁴ Hür Kalyoncu, *a.g.e*, s.46.

⁶⁵ Röportaj, Gerze Halk Evi Başkanlığının hazırlamış olduğu video. Röportajda isimler belirtilmemiş olup röportaj kaydı şahsi arşivimde mevcuttur. 2005.

⁶⁶ Sinop Gazetesi, 15 Şubat 1956, S.1706, s.1.

⁶⁷ Hür Kalyoncu, *a.g.e*, s.46.

⁶⁸ Röportaj, Gerze Halk Evi Başkanlığının hazırlamış olduğu video. Röportajda isimler belirtilmemiş olup röportaj kaydı şahsi arşivimde mevcuttur. 2005.

Gerze' ye gitmişler ancak şiddetli ve sürekli yön değiştiren rüzgârla büyüyen yangına mani olamamışlardı.⁶⁹

Yangının büyümesinde birçok neden vardı. Bunlardan bazıları evlerin ahşap ve bir birine çok yakın hatta bitişik olması. (bkz. EK 22)

Yangın sonrasında ki manzara içler acısıydı. Ev ve dükkân sahiplerinin mülklerinden geriye sadece ellerindeki anahtarları kalmıştı.⁷⁰ (bkz. EK 23)

Yangında 21 kişi hayatını kaybetmiş, 837 ev 301 dükkân kül olmuştu. Bina tutarı 10 milyon olsa, eşyalar, mal ve mevduatla birlikte 30 milyonu bulma ihtimali mevcuttu.⁷¹

13 Şubat 1956 sonrasında yangın artık Gerze' de değişmeyen gündemdi. Araştırmamızı yerinde incelemek için Gerze' ye gittiğimizde yapılan her sohbet bir şekilde yangına geliyordu.

Yangının her ne kadar kasıtlı olmasa da bir suçlusu vardı. “ *Gerze yangınına sebebiyet verdiği iddiasıyla aranmakta olan Mal Müdürü Ömer Güneşdoğdu, Samsun' un Çarşamba ilçesinde karısı Fatma Güneşdoğdu ile birlikte yakalanır. Fatma Güneşdoğdu, Çarşamba savcılığına verilen talimat üzerine tevkif edilmiş ve Samsun cezaevine getirilmiştir. Halen Samsun cezaevindedir. Sanığın avukatları Fatma Güneşdoğdu' nun Gerze' ye gönderilmesinde amme nizamı bakımından mahzurlar olduğunu belirtmişlerdir*” (Ulus, 19 Şubat 1956, S.11848, s.1)

Bu büyük yangın sonrası yaşanan drama aziz milletimiz ve devlet büyüklerimiz kayıtsız kalmamıştır. Sabahın ilk saatlerinde Sinop merkez fırıncıları ve bakkaliyeleri kamyonlarla ekmek, peynir, helva, zeytin, şeker göndermişler ve Vali Esat Onat eşliğinde dağıtılmıştır.

İlk günlerde iaşenin temini için 26.000 lira nakit, 620 çadır, 1120 battaniye, 1500 don, 1500 gömlek, 60 palto, 60 manto, 420 gemici feneri, 325 kişilik ilaç, 120 kişilik

⁶⁹ Sinop Gazetesi, 15 Şubat 1956, S.1706, s.1.

⁷⁰ Röportaj, Gerze Halk Evi Başkanlığının hazırlamış olduğu video. Röportajda isimler belirtilmemiş olup röportaj kaydı şahsi arşivimde mevcuttur. 2005.

⁷¹ Milliyet Gazetesi, 16 Şubat 1956, S. 2067, s.3.

pansuman malzemesi, 100 teneke gazyağı, iki sandık çay, 500 kilo şeker ve 5000 kutu kibrit.⁷² (bkz. EK 24)

Gerze yangınında felaketedeler için çeşitli müessese ve teşekküllerden yardımlar yapılmıştır: Türkiye Ziraat Bankası; 150.000 TL, Eskişehir Yardım Komitesi; 10.000 TL, Kırıkkale Yardım Komitesi; 10.000 TL, Yardım Sevenler Umum Merkezi; 1000 TL, Erzurum Şeker Fabrikası İşçi ve Memurları; 2500 TL, Beypazarı Yardım Komitesi; 752 TL, Niğde Yardım Komitesi; 1000 TL, Kula Yardım Komitesi; 350 TL, Daday Yardım Komitesi; 1000 TL, Demirci Yardım Komitesi; 1000 TL, Niksar Yardım Komitesi; 1000 TL, Boyabat Yardım Komitesi; 1500 TL, İzmit Kızılay Şubesi; 500 TL, Hendek Yardım Komitesi; 1000 TL, Samsun Yaprak – Tütün Bakım ve İşletme Evi Müdürlüğü İşçi ve Memurları; 1647 TL, Hacı Bektaş Yardım Komitesi; 500 TL, Şabanözü İlkokul Öğrenci Ve Öğretmenleri; 113 TL, Akçadağ Yardım Komitesi; 230 TL, Akçakoca Fındık Tarım Satış Kooperatifi; 200 TL, Horasan Yardım Komitesi; 1500 TL, Halfeti Yardım Komitesi; 1000 TL, Aluçra Yardım Komitesi; 1500 TL, Kaman Kazasının Başköy Halkı; 168 TL, Nallıhan Yardım Komitesi; 2600 TL, Amasya Yardım Sevenler Derneği; 500 TL, Cide Yardım Komitesi; 1000 TL, Çatalzeytin Yardım Komitesi; 500 TL, Taşköprü Yardım Komitesi; 2000 TL, Zonguldak Maden İşçileri; 2000 TL, İskenderun Mithat Paşa İlkokul Öğrencileri; 168 TL, Nallıhan Sarıyar Köyü Muhtarlığı; 600 TL.

Milli Yardım Komitesine yapılan bağışlar:

Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası; 1.500.000 TL, Türkiye İş Bankası; 100.000 TL, Emlak Kredi Bankası; 100.000 TL, Sümerbank; 100.000 TL, Etibank; 100.000 TL, İller Bankası; 50.000 TL, Vakıflar Bankası; 25.000 TL, Türkiye Şeker Fabrikaları Anonim Şirketi; 15.000 TL, Türkiye Demir Çelik Fabrikaları; 15.000 TL, İzmir Selüloz Sanayi A.O.; 15.000 TL, Makine Kimya Endüstri Kurumu; 10.000 TL, Toprak Mahsulleri Ofisi; 10.000 TL, Milli Reasürans; 10.000 TL, İzmir Yardım Komitesi; 30.000 TL, Samsun Yardım Komitesi; 27.000 TL.⁷³

⁷² Sinop Gazetesi, 15 Şubat 1956, S. 1706, s.1.

⁷³ Hür Kalyoncu, a.g.e., s.55-56.

Yabancı ülkelerden gelen yardımlar:

Amerikan Kızıllaç' ı 25.000 dolar değerinde elbise, battaniye göndermiştir.⁷⁴

Rus Kızıllaç' ı Gerze ve Eskişehir felaketzedelerine verilmek üzere 100.000 rublelik yardım yapmıştır.⁷⁵

Pakistan' ın Ankara Büyükelçisi Ekselans Mian Aminiddin ile elçilik erkânı maaşlarından Türk Lirası karşılığı bin liralık bir meblağı Gerze yangın felaketzedelerine bağışlamayı karar vermişti.⁷⁶

Devlet erkânı bu felaket sonrasında iş başındaydı. Cumhurbaşkanı Celal Bayar ve Başbakan Adnan Menderes' in uğraşları ve Gerze' ye gelip bizzat olay yerinde yaptıkları incelemeler ve Gerze halkıyla bizzat ilgilenmeleri Devletin Gerzelilerin yanında olduğunu açık bir şekilde gösteriyordu.

Gerze meclis kürsüsünde de konu oluyordu. Bununla ilgili meclis tutanakları gösteriyor ki Devlet Sinop' un bu şirin ilçesi için seferber olmuştu.

2.3.1. Meclis Tutanaklarında Gerze Yangını

“... Vehbi Dayıbaş (Sinob)- Muhterem arkadaşlar, Gerze kasabasında çıkan bir yangının, vatandaşların evlerini, dükkânlarını ve eşyalarını ve dükkânlarındaki emtialarını kül haline getirdiğini hepimiz öğrenmiş bulunuyoruz. Yangından bir gün sonra Gerze' ye gittiğinde aynı gün Dâhiliye Vekili Etem Menderes Beyefendi de teşrif etmişlerdi. Gördük bu vatandaşların ıstıرابı cidden çok acıklı idi. Muhterem arkadaşlar, her şeyini kaybetmiş, daha arasından duman çıkan taşlar arasında şimdiye kadar dışından, tırnağından artırarak sakladığı ve belki de ilerde mesut hayatı için hazırladığı herhangi eşyasını bulabilmek ümidiyle gözlerinden yaş dökerek çalışan kız çocuklarının hali ve yine her şeyini kaybetmiş ve buna inzimamen kefene sarılı olarak yatan beşerin tahammül edemeyeceği hazin bir manzara arz etmekte idi.

⁷⁴ Cumhuriyet Gazetesi, 20 Şubat 1956, S.11339, s.5.

⁷⁵ Milliyet Gazetesi, 1 Mart 1956, S. 2081, s.1.

⁷⁶ Sinop Gazetesi, 28 Mart 1956, s.1.

Muhterem arkadaşlar; belki Gerze' de oturanların halini bilenler aranızda vardır. Bu vatandaşların yüzde doksanı hakikaten fakir insanlardır. Vaziyetleri müsait görünen yüzde onu da müessif hadiseler dolayısıyla aynı duruma düşmüşlerdir.

Bu felaketzede insanlar Türk millerinin ve onun mümessili olan Yüksek Heyetinizin yardımına, himaye ve alakasına muhtaçtırlar.

Muhterem arkadaşlar; bu vatandaşlara yapılacak binalar hakkındaki bu kanun vesilesiyle şimdiye kadar kıymetli alakasını göstermiş olan Hükümete, Kızılaya, resmi ve hususi müesseselere ve bütün vatandaşlara huzurunuzda şükranlarımı arz etmeyi bir borç bilirim.

Bu vecibeyi böylece ifa ettikten sonra kanun hakkında bazı mütalaa ve temennilerimi arz edeceğim

1. *Yanan Gerze' nin yerine Yüksek Meclisin hediye edeceği yeni Gerze' nin sıhhi ve medeni tesisleri cami modern bir kasaba olması;*
2. *Kazazedelere yapılacak binalar için hesap ve tahmin edilen paranın bugünkü piyasa şartlarına ve malzeme fiyatlarına göre ayarlanması... Çünkü bu miktar esas ve sabit tutularak başlandığı takdirde bu teşebbüsün gayesine erişmemesi endişesindeyim. Bu itibarla bu miktarın tezyidini rica ederim.*
3. *Bina bedellerinin %50 sinin alakalılara bağışlanması hakkındaki maddenin zamları ifade eden yazılış tarzının da yukarda hallerini arz ettiğim bu fakir inşaların ödeme kabiliyeti olamayacağından, katiyete tahvilini bilhassa rica ederim.*

Aziz arkadaşlarım; böylece yapılacak yardım ve atıfetin Büyük Meclise mal edilmesini, mağdur ve kazazedelerin bir an evvel refaha kavuşturulmasını rica ederim.

... Nuri Sertoğlu (Sinob) – Karadenizin cidden şirin bir kasabası olan Gerze' nin 13 Şubat gecesi maruz kaldığı yangın felaketi bütün vatandaşları müteessir etti. Bu sahilde çeşitli güzellikleriyle sıralanmış olan liman ve iskelelerden birinin de Gerze olduğu hepimizce malumdur. Halkının bütün dikkat ve itinasına rağmen rüzgârlı bir gecede cereyan eden bu felaket birkaç saat içinde kasabanın kül haline gelmesine sebep olmuştur. Hadiseden bir gün sonra mahallinde vatandaşlar arasına karışmış olan ve tetkiklerini yapan bir arkadaşınız olarak işin vahametini ve vatandaşların maruz kaldığı acı sahneleri size burada arz ve izah etmeye bu an da muktedir değilim. Bütün varlıklarıyla birlikte maalesef 21 vatandaşın da kaybına sebep olan bu felaketin

karşısında Gerzeli hemşerilerim mütevekkil ve metin insanlara has bir anlayışla bu ıstıraplarını içlerinde söndürmeye gayret etmektedirler. Ve en çok teselliyi, Türk Millerini ve onun muhterem mümessillerini ve hükümeti yanı başlarında hissetmiş olmakta bulmaktadırlar.

Aziz arkadaşlarım, felaket gecesi mevcut ekiplerle vatandaşların yardımına koşan ve müteakip günlerde de maddi ve manevi müzaheretini esirgemeyen Türkiye Kızılay Cemiyetine, huzurunuzda teşekkürü borç bilirim...

...Pertev ARAT (İzmir) – Muhterem arkadaşlar, 13 Şubat akşamı vukubulan Gerze felaketinden dolayı hepimizi teselli eden bir cihet; devletin, Reisicumhuru ile, Dahiliye Vekaleti ile, Büyük Millet Meclisi ile bu felaketzede vatandaşların yardımına koşmasıdır. Bunun için sarf edilen bu gayretten memnuniyet duymamak imkânsızdır.

Muhterem arkadaşlar; bu yangın felaketi arasında mühim bir hadise cereyan etmiş bulunmaktadır:

Bir telgraf memuru A. Necmeddin Altay (Sicil No.: 10219), bu yangın felaketi karşısında evinde yatan hastası ile dahi meşgul olmayarak son an' a kadar felaketi her yere haber vermek suretiyle yardım temini için, yangının postane binasının çatılarına sarmış olmasına rağmen çalışmış ve nihayet orada mevcut alet ve edevatı toplayarak vazifesi başından ayrılmıştır.

Muhterem arkadaşlar, bilhassa posta, telgraf memurlarının İstiklal Harbinden beri gelen büyük fedakârlıklarına her zaman şahit olmaktayız. Bunun son misalini de Gerze felaketinde göstermiş bulunmaktadır. (Alkışlar) Buradan kendilerine en büyük teşekkürlerimi sunmayı bir vazife bilirken bu memur hakkında ne yapıldığını; bu nevi hareketleri teşvik için ne gibi muamelelere tevessül edildiğini öğrenmek istiyorum. Bunun için söz aldım (Alkışlar)

... (Afyon Karahisar) – Sayın arkadaşlar, Pertev Arat arkadaşşıma teşekkür ederim. Bana bir açıklama yapmak imkânını verdiler. Gerze felaketi esnasında hayatını istihkar edercesine, ne kendisini, ne çoluk çocuğunu düşünmeden son dakikaya kadar vazife başında hadiseyi ilgili yerlere duyurmaya çalışan arkadaşlarımla fevkaladeden

ikramiye ile taltif edildiklerini ve ayrıca takdir ve teşekkürlerimizin de kendilerine bildirildiğini arz etmek isterim. (Bravo sesleri, alkışlar)

... Gerze Yangınından, Lüleburgaz ve İnece' de Su Baskınından Zarar Görenlere Yapılacak Yardım Hakkında Kanun

MADDE 1. – Gerze Belediyesi hudutları içinde kendileri veya murisleri adlarına tapuda kayıtlı binaların 1956 yılının Şubat ayında ki yapmış olanlarla bunlardan mesken olanlarda kiracı bulunanlara satılmak üzere mesken ve diğer binaları yaptırmak veya bunları kendileri yapacaklara borçlandırmak üzere yardım etmek için yıllık ödeme miktarı beş milyon lirayı geçmemek üzere 14 milyon liraya kadar gelecek yıllara geçici taahhütlere girişmeye Nafia Vekili ve faizleriyle birlikte bu miktarları geçmemek üzere bono çıkarmaya Maliye Vekili yetkilidir.

Yüklenme bedelleri bütçe kanunlarına bağlı masraf cetvellerinin Nafia Vekâleti kısımlarından da açılacak özel bölümlerdeki ödeneklerden karşılanır.

Bu paralar maliye ve Nafia vekâletlerince müştereken hazırlanıp İcra Vekilleri Heyetince kabul olunacak esaslar dairesinde sarf olunmak üzere Türkiye Emlak Kredi Bankasında açılacak bir hesaba yatırılır.

Bu tahsisattan iki milyonu geçmemek üzere Lüleburgaz ve İnece nahiyesi belediye hudutları içinde su baskınından evleri yıkılmış veya hasar görmüş olanlara 18' inci madde gereğince yardım yapılır.

REİS – Madde hakkında söz isteyen var mı? Maddeyi oylarınıza arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 2. – Belediye hudutları içinde malik oldukları meskenlerin tapu kaydı (...) mahalle ihtiyar heyetleri tarafından verilmiş ve belediye encümenince tasdik edilmiş mazbatalarla bu kanundaki haklardan faydalanırlar.

REİS – Madde hakkında söz isteyen var mı? Maddeyi oylarınıza arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 3. – Yanan ev ve dükkânlara ait arsalarla yangın sahası içinde veya bitişiğindeki arsa ve yanmamış binaların kıymetleri belediyece, 3710 sayılı Belediye İstimlak Kanununun 8' inci maddesindeki komisyonlar marifetiyle takdir ettirilir. ...

MADDE 4. – 5762 sayılı Kanunun 1' inci maddesiyle 5' inci maddesinin D fıkrası hariç olmak üzere diğer maddeleri hükümlerini Gerze kasabasının yeniden ihyası hususunda da tatbik etmeye Nafia Vekili yetkilidir.

REİS – Madde hakkında söz isteyen var mı? Maddeyi oylarınıza arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 5. – Bu kanuna göre bina yapılacak arsa ve araziden hazineye, özel idareye, belediyeye, katma bütçeli dairelere (Vakıflar Genel Müdürlüğü gayrimenkulleri hariç) ait olanlar amme hizmetine tahsis edilmiş bulunmamak şartıyla Nafia Vekâletinin talebi üzerine bedelsiz olarak bu işe terk olunur. Bu yerlerin imar ve parselasyon planları Nafia Vekâletince yapılır.

REİS – Madde hakkında söz isteyen var mı? Maddeyi oylarınıza arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 6. – Bu kanuna göre yapılacak binalar, maliyet bedelleri üzerinden 1' inci derece ve sırada hazine lehine ipotek tesis edilmek suretiyle hazinece bu kanundan faydalanacak taliplerine temlik edilir.

Bu maddeye göre temlik edilen binalardan doğan hazine alacakları Türkiye Emlak Kredi Bankasına devrolunur. Yanan kısımlarda sayılı gayrimenkulü onların bu kanun hükümlerinden istifade edebilmeleri için müştereken müracaatları ve taahhütte bulunmaları ve yanan evde oturmakta olmaları şarttır.

Yanan evde oturan hissedarlar birden fazla aile teşkil etmekte iseler her aile ayrı ayrı bu kanun hükümlerinden faydalanırlar.

REİS – Madde hakkında söz isteyen var mı? Maddeyi oylarınıza arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 7. – Yapıtılan binaların bedelleri faizsiz olarak ve 20 yılda ve 20 eşit taksitte tahsil olunur. İlk taksit temlik tarihinden bir yıl sonra başlar. Her hangi bir

taksitin zamanında ödenmemesi halinde bu taksit için yüzde beş faiz alınır. Bunu takip edecek yıl içinde de ödenmezse gerek bu taksit ve gerek onu takip eden yıla ait taksit için yüzde beş faiz yürütülür. Bu yılı takip edecek üçüncü yıl taksiti de ödenmezse borcun tamamı muacceli yet kesbe der. Bankanın bu binalardan doğan alacağı kendi kanunundaki usullere göre takip ve tahsil olunur. ...

REİS – Madde hakkında söz isteyen var mı? Maddeyi oylarınıza arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 8. – Bu kanuna göre yapılacak binaların yapılma şartları, , yerleri, adedi, maliyet bedeli, üzerinden istekliler temlik edilmedi ve kiracılardan hangi şartları haiz olanlara ev verileceği ve istekliler arasında gözetilecek sıra esasları, binaların teslim tarihleri ve diğer hususları Nafia Vekâletinin taaddüdü halinde dahi bunlar için birden fazla bina yaptırılamaz.

MADDE 9. – Yanan evle birlikte oturan aile efradı için bu kanuna göre birden fazla ev verilemeyeceği gibi Gerze de kendine veya eşine ait müstakil bir evi olanlara da ev verilmez. Varislerin taaddüdü halinde dahi bunlar için birden fazla bina yaptırılamaz.

MADDE 10. – Bu kanuna göre yapılacak binalara lüzumlu her cins kereste Nafia Vekâletinin isteği üzerine, civar orman işletmelerince maliyet bedelleri üzerinden verilir.

MADDE 11. – Bu kanunun neşri tarihinden itibaren azami üç ay zarfında yeniden yapılacak imar planı tasdik edilinceye kadar Gerze Belediyesi Nafia Vekâletinin muvafakatiyle gerekli gördüğü yerlerde yapı yapılmasını menetmeye yetkilidir.

Aynı müddet için izinsiz veya izne aykırı yapılmış yapılar belediyece yıktırılır.

MADDE 12. – Bu kanun gereğince yapılan binaların 6188 sayılı kanunun 13'ncü ve 1837 sayılı kanunun 4'ncü maddelerindeki muafiyetten istifade edebilmeleri için mezkûr maddeler mucibince beyanname verilmesi şarttır. Ancak bu beyannameler binaların hak sahiplerine teslimi tarihinden itibaren üç ay içinde verilir.

MADDE 13. – Maliye vekâletiyle Türkiye Emlak Kredi Bankası arasında kararlaştırılacak esaslara göre tespit olunacak tahsil giderleri Maliye Vekaleti Bütçesinden ödenir.

MADDE 14. – Bu kanun hükümlerine göre yapılacak işlerle gerekli istimlakleri, kasabanın yol, su, kanalizasyon ve elektrik tesislerini yaptırmak için lüzumlu her türlü masrafları 1' nci madde yazılı ödenekten yapmaya Nafia Vekili yetkilidir.

MADDE 15. – Gerze' nin kadastro mahalli belediye tarafından seçilecek üç ehlivukuf ile mahalli tapu memuru ve bunlara katılacak lüzumu kadar fen elemanından müteşekkil bir heyetçe ve diğer işlere tercihan süratle yaptırılır.

Bu heyetin yapacağı tespit ve tanzin edeceği haritalar tapu siciline esas teşkil eder.

İtilaflar mahalli mahkemelerce hallonulur.

MADDE 16. – Yangından zarar görenlere yardımda bulunmak üzere kurulan Gerze Felaketzedeleri Yardım Komitesiyle mahalli yardım komitelerine 1956 takvim yılı içinde makbuz mukabilinde yapılacak bağış ve yardımlar her türlü vergi, resim ve harçtan müstesna olduğu gibi bunların Gelir ve kurumlar vergileri mükellefleri tarafından masraf kaydı da caizdir.

1956 yılında bu yangından zarar görenlere tahsis edilmek üzere tertip edilen temsil, konser ve spor eğlenceleri de her türlü vergi, resim ve harçtan muaf tutulur.

MADDE 17. – 1956 Mali yılı bütçe kanuna bağlı (A/1) işaretli cetvelin Nafia Vekâleti kısmındaki 741' nci faslında yer alan tahsisatan temin olunacak tasarruflarla Gerze de 1956 mali yılında bir hükümet konağı inşa olunur.

MADDE 18. – 1' nci madde de kabul edilen ödenekten iki milyon lirayı geçmeyecek bir kısmını, Lüleburgaz ve İnece belediye sınırları içindeki su baskınından evleri yıkılmış veya hasar görmüş mülk sahiplerine borçlandırılmak veya hasarları tamir ettirilmek üzere Nafia ve Maliye Vekâletlerine müştereken hazırlanacak esaslar dâhilinde sarf etmeye Nafia Vekâleti yetkilidir.

MADDE 19. – Bu kanun neşri tarihinden itibaren meriyete girer.

MADDE 20. – Bu kanun hükümlerini icraya İcra Vekilleri Heyeti memurdur.”

2.3.2. Yangın İle İlgili Gazete Haberleri

“Gerze Kazası 13 Şubat 1956 Günü akşamı Yandı

Yangın Neticesinde 20’ ye Yakın Vatandaş Öldü

Hükümetimiz Derhal Felaketzedelerin Yardımına Koştu

Kasabanın İnşası İçin Kanun Teklifi Meclise Sunuldu

13/Şubat/1956 Pazartesi günü akşam saat 17-18 arasında Kaza Mal Müdürünün oturduğu evden çıkan ateşle Gerze Kasabasında yangın başlamış ve bu müessif haberi alan valimiz Sayın Esat Onat Vilayet merkezindeki İtfaiye, Zabıta, sağlık teşkilatlarıyla Resmi ve hususi kara nakil vasıtalarını derhal seferber ederek bizzat Gerze kazasına gitmiş ve fakat şiddetli esen karışık cenup rüzgârların amansız olduğundan mahalli itfaiye teşkilatı yangını önleyememiş ateşim büyüyerek kasabanın dört tarafına sarmış bulunduğu esefle görülmüştür.

Yangın sabahın 4’ne kadar devam etmiş ve neticede 833 ev ve 300 dükkân yanmıştır.

Sinop İtfaiyesiyle bilahare, Boyabat Samsun İtfaiyeleri ve Sinop’ tan gelen halkın gayret ve yardımları ile ancak Zincirli Kuyu Mahallesiyle Fula mevkiinden 100-140 kadar ev, Resmi daire olarak da Tekel, hastane ve belediye binaları kurtarılabilmiş, yangın dolayısıyla 20’ ye yakın vatandaşı enkaz altından ölü olarak çıkarılmıştır.

Sabahın erken saatlerinde Sinop merkez fırıncıları ile bakkaliyeleri faaliyete geçerek Vilayetimizden ilk iâşe yardımı olarak kamyonlarla ekmek, peynir, helva, zeytin ve şeker sevk edilerek Valimizin nezareti altında dağıtılmıştır.

Kaza mahallinde tetkiklerde bulunmak üzere Dahiliye Vekilimiz Sayın Ethem Menderes beraberindeki heyetle birlikte Samsun yolu ile Gerze’ ye geleceklerdir.

Yangın dolayısıyla tamamen yanmış bulunan Gerze’ nin yeniden inşası için Hükümetimiz tarafından Büyük Millet Meclisine Kanun teklifi yapılmıştır.

Bu vesile ile gazetemiz, Gerzeli harikzede hemşerilerimizin geçirdikleri bu kaza ve felaketten dolayı teessürlerini kaydeder bu gibi herhangi bir afetin tekerrür etmemesini Cenabı Allahtan niyaz eyler.

14- (A.A.) : Gerze kazasında vukua gelen yangın felaketi karşısında Ziraat Vekâleti Orman Umum Müdürlüğünce bir heyet vazifelendirilerek Gerzeye gönderilmiştir. Heyet Orman Müdürü Muavini ile İstihsal Şubesi Müdürü ve Kastamonu Orman Başmüdürlüğünden mürekkeptir.

Heyet yangın sonunda meydana gelen zararı tespit edecek ve halkın acil ihtiyaçlarını gidermek için kereste ve yakacak odun mevzuundaki işlerle meşgul olarak gerekli tedbirler alacaktır.

14. (A.A.) : Gerze Kazasında vukua gelen büyük yangın neticesinde zarar görenlere Kızılay Merkezinden derhal ve acil yardımlara başlanmış ve ayrıca mahalline bir imdat ekibi gönderilmiştir.

Dün ve bugün felaketzedelere şu yardımlar yapılmıştır.

İlk günlerde iaşenin temini için 26,000 lira nakit, 620 çadır, 1120 battaniye, 1500 don, 1500 gömlek, 60 palto, 60 manto, 420 gemici feneri, 325 kişilik ilaç, 120 kişilik pansuman malzemesi, 100 teneke gaz yağı, iki sandık çay, 500 kilo şeker ve 5000 kutu kibrit. Bu yardımlar dünden itibaren başlanmış olup büyük bir kısmı bu gün iki kafile olarak beş kamyonla yola çıkarılmıştır.

26 Bin liralık nakit yardım ile Sinop, Kastamonu ve Boyabat' tan gıda maddeleri alınarak Gerze' ye sevk edilmektedir.

14 A.A. : Dün büyük bir yangın felaketine uğramış olan Gerze halkı ile çocuklarına acil bir yardım olmak üzere Türkiye Çocuk Esirgeme Kurumu Genel Merkezi tarafından tertip edilen bir çeşitli çocuk eşya ve giyecekleri ile ilaçları hamil Doktor ve hemşirelerden müteşekkil bir yardım ekibi Kurumun İkinci Genel Başkanı ile beraber bugün Ankara'dan Gerze' ye hareket etmiştir.

Diğer taraftan Çocuk Esirgeme Kurumu Gerze felaketzedelerine ayrıca gönderilmek üzere Ankara da ki genel merkez binasında bir giyim eşyası yardım bürosu açmıştır.

Gerze' nin felaketzede halkına yardım arzusunda olan müşfik halkımızdan bu yardımların iki gün içinde bu büroya makbuz mukabilinde teslim etmeleri rica

edilmektedir. Toplanacak bu eşya da ikinci parti olarak acilen Gerze' ye ulaştırılacaktır.” (Sinop Gazetesi, 15 Şubat 1956, S.1706, s.1)

Cumhurreissimiz Gerze' ye Teşrifleri Dolayısıyla Sinop' a Uğrayarak Bir Gece Şehrimizde İstirahat Buyurdular

13/Şubat/1956 akşamı yangın afetine maruz kalan Gerze kasabası felaketzede halkının acılarını bizzat mahallinde ziyaret ve tetkik sureti ile dindirmek maksadı ile Ankara' dan yola çıkmış bulunan Cumhurreisimiz Celal Bayar 17/Şubat/1956 Cuma günü akşam saat 19.20 de Boyabat yolu ile Sinop' a teşrif etmişlerdir.

Cumhurreisimiz şehir methalinde otomobilinden inmiş ve toplanmış olan binlerce vatandaş topluluğu tarafından alkışlarla karşılanmıştır.

Sinop' ta bugüne kadar görülmemiş kalabalık bir kitle arasında yaya yürüyen Sayın Bayar izdiham nedeni ile İstiklal caddesinden otomobile binerek Vali konağına gelmişlerdir.

Cumhurreisimiz buraya kadar gelen kadın, erkek vatandaş kitlesine konağın giriş kapısı parmaklık sağanlığından bir hitabede bulunmuş ve Gerzeli hemşerilerimizin bir an evvel ev bark sahibi olmalarını temin maksadı ile Hükümetimizin acil olarak geniş ölçüdeki tedbirleri kısaca belirtmiş ve kendilerine gösterilen çok yakın ve samimi alakaya teşekkür etmişlerdir.

Cumhurreisimiz geceyi Vali konağında geçirmiş ve sabah 9 da Vali ve maiyeti ile birlikte Belediye' ye teşrif etmiş, burada şehir adına Belediye Reis ve Meclisini kabul edip belde işleri ve Belediye bütçe varidatı üzerinde izahat aldıktan sonra mevzu Gerze yangınına geçilmiş Sayın Cumhurbaşkanımız Gerze' nin numune bir şehir olacağına işaret buyurmuşlardır.

Reisicumhurumuz saat 9.15 de Belediyeden ayrılarak Valimiz Esat Onat refakatindeki heyet ve Sinop heyeti olduğu halde Gerze' ye müteveccihen şehrimizden ayrılmışlardır.

Vilayet Yardım Komitesi Kararı

Gerze yangın felaketzedeleri Sinop Yardım Komitesi Vali Esat Onat' ın başkanlığında,

Belediye Reisi Şevket Şekeroğlu, Ziraat Bankası Sinop Şube Müdürü Abdülbaki Anar, Türkiye İş bankası Sinop Şube Müdürü Sabahattin Mertler, Sümerbank Alım ve Satım Müessesesi Sinop mağazası şefi Lütü Okur, Kızılay veznedarı Niyazi Perinçek, tüccardan Mehmet Yüksek ve Hacı Ali Dramalı olduğu halde 22/2/956 Çarşamba günü saat 10 da Vilayet makamında toplanarak aşağıdaki hususlar görüşüldü:

1. Milli yardım komitesinin 16/2/1956 gün ve 2798 ve 76/1360 sayılı yazıları okundu:
2. Halktan yardım toplamak üzere, komite içinden; Belediye Reisi Şevket Şekeroğlu, Ziraat Bankası Sinop Şube Müdürü Abdülbaki Anar, Türkiye İş bankası Sinop Şube Müdürü Sabahattin Mertler, Sümerbank Alım ve Satım Müessesesi Sinop mağazası şefi Lütü Okur, Kızılay veznedarı Niyazi Perinçek, tüccardan Mehmet Yüksek ve Hacı Ali Dramalı' dan müteşekkil ikinci bir heyet teşekkül ettirildi. Bu heyet asgari 5 kişiden aşağı olmamak şartıyla, halktan yardım toplamakla vazifelendirildi.
3. Aynı ve nakdi yardımlar Kızılay makbuzu mukabilinde kabul edilecektir.
4. Aynı yardımlar belediye dairesinde bu işe tahsis olunan anbarda depolanacaktır.
5. Toplanan aynı ve nakdi yardımlar ilan edilecektir.
6. Bu günden itibaren halktan yardım kabulüne başlanacaktır.
7. 25/2/956 Cumartesi günü saat 10 da toplanılmak üzere toplantıya son verilmiştir.

Yangın Hakkında Bir Mülakat

13/Şubat/956 pazartesi günü akşam Gerze kazasında vukua gelen yangın hakkında Vilayetimiz Belediyesi İtfaiye Amiri Ali Ökten ile yapılan bir mülakat:

- Gerze yangınına hangi saatte haber alarak teşkilatınızla harekete geçtiniz?

- Yangın haberi o gün akşam saat 19 a 10 kalarak Sinop Postanesi santralinden alınmıştır. Bu haber üzerine Sayın Valimiz Esat Onat' tan aldığım emir ve direktifle derhal (1) numaralı Arazozla yola çıkılmış ve Gerze' ye 8.30 da varılmıştır.
- Gerze' ye varıldığında yangın durumu nasıldı? Faaliyetiniz hakkında lütfen izahat veririmisiniz?
- Gerze' ye gittiğimizde yangın maalesef Köşk Mahallesi ile Aşağı Yalı Mahallesi tamamen istila etmiş ve cehennem bir alev yükseliyordu. Hemen kasaba dâhilinde ve Samsun yolu ayrımındaki çaya arazozumuzu yanaştırarak Çay mahallesini tehdit eden yangın bastırılmış ve bizden sonra gelen Boyabat Belediyesi İtfaiye arazozuna aynı çaydan alınan su yeri teslim olunarak kendi arazozumuz yangının orta merkezine ve Boyabat arazozu Çay mahallesinin ateşlerine daha esaslı surette bastırılmasına çalışmakta idi.

Bir saat sonra da Bafra arazozu makinesinde debriyaj arızası vuku bulduğundan Gerze' ye 2 kilometre mesafede kaldığı haber alınarak bu arazoz çektilirip yangın mahalline getirilmiş ve inhisarlar binası arkasında bulunan depodan su işleyerek çarşının muhtelif yerlerinde söndürme ameliyesine çalışmıştır.

- Gece saat (1) de Samsun belediye itfaiyesi arozözü geldiğinde bu da aynı mevkide belediye caddesinde vazife almışsa da o gün sabahında başlayan Gerze' nin meşhur ve müthiş cenup rüzgârları esasen kasabayı tehdit etmekte ve bu rüzgârlarla evlerden kiremitler uçmakta. İnsanlar cadde ve sokaklarda yürürken bir adım atmasına dahi imkân vermeyen bu rüzgârla çok büyük ve geniş alevler içinde kalan kasabanın artık hiçbir itfaiye teşkilatının yangını bastırıp söndürmesine imkân kalmamıştı.
- Son gayretimize rağmen arada yapılan yıkıntı ve kesinti sayesinde ancak Zincirlikuyu Mahallesi ile Fula mahallesinden 150 kadar ev kurtarılabilmiş 833 ev ve 300 dükkân tamamen yanmıştır.”(Sinop Gazetesi, 22 Şubat 1956, S.1707., s.1-2)

“Gerzeyi Ziyaret Eden Reiscumhurumuz Celal Bayar, Gerzelilere Dediki:

Sizleri ziyareti uzun zamandan beri istiyordum. Bu ziyaretin böyle bir zamana rastlamasını arzu etmezdim.

İlerde sizlerle beraber yine çok sevinçli günlere vasıl olacağız ve bu günkü hali adeta görmemişe döneceğiz.” (Sinop Gazetesi, 29 Şubat 1956, S.1708, s. 1.)

“Lisemizin Felaketzedelere Yardımı

Gerze yangını felaketzedelerine yardım olarak Sinop Lisesi Öğretmen ve Öğrencileri aralarından topladıkları 227 lirayı Merkez Kızılay emrine İşbankasına yatırdıkları öğrenilmiştir.” (Sinop Gazetesi, 21 Mart 1956, S.1711, s.1-2.)

“Gerze Felaketzedeleri İçin Yeni Yardımlar

Hariciye vekâletinden öğrendiğimize göre dost ve kardeş Pakistan’ ın Ankara Büyükelçisi Ekselans Mian Aminiddin ile elçilik erkânı maaşlarından Türk Lirası karşılığı bin liralık bir meblağı Gerze yangın felaketzedelerine bağışlamaya karar vermiş bulunmaktadırlar.

Diğer taraftan Çekoslovakya Büyükelçisi Ekselans Dr. İaroslav Kvacek, dün sabah saat 11 de Dahiliye Vekili Ethem Menderes’ i makamında ziyaret ederek Çekoslovakya Hükümetinin son felaketzedelere 20 bin lira teberruda bulunduğunu ve bu paranın Hariciye Vekaleti vasıtasıyla gönderilmiş olduğunu bildirmiştir” (Sinop Gazetesi, 28 Mart 1956, S.1712, s.1-2)

“Gerze Balıkçıları da Kalkındırılıyor

Gerze yangını dolayısı ile bu kasabada zarar gören yerli ve misafir balıkçı esnafi ihtiyaçlarının tespit ve bir an evvel iktisaden kalkınmalarını temin maksadı ile İktisat ve Ticaret Vekâleti Su mahsulleri Müdürlük Kontrolörü Suat Özoran refakatindeki Uzmanla birlikte Vilayetimize gelmiş, Gerze de alakadarlarla görüşerek Ankara’ ya dönmüşlerdir.” (Sinop Gazetesi, 18 Nisan 1956, S.1715, s.1)

“Gerze Belediye Reisliğinden

Gerze Belediye hudutları içinde kendileri veya murisleri adlarına tapuda kayıtlı binaları 956 yılı Şubat ayındaki yangında yanmış olanlarla bunlardan mesken olanlarda kiracı bulunanlara da satılmak üzere mesken veya buların kendileri yapacaklara

borçlandırma sureti ile yardım yapılacağından b şartlara haiz olanların 15 gün zarfında muhakkak Gerze Belediye Reisliğine müracaat ederek beyanname kâğıtlarını almaları ve bunları doldurup mahalle ihtiyar heyetine tasdik ettirdikten sonra Belediye Reisliğine tevdi etmeleri ilan olunur.” (Sinop Gazetesi, 25 Nisan 1956, S.1716, s.1)

“Gerze Felaketzedeleri Önümüzdeki Kışa Kadar Birer Eve Kavuşacak

Bir müddet evvel feci bir yangın hadisesine sahne olarak harap olan Gerze’ nin bir an evvel modern bir şekilde imarı için girişilen faaliyet hızlandırılmıştır. Bu cümleden olarak Nafia Vekâleti Gerze de yangın felaketzedelerine verilmek üzere 1000 evin inşası hazırlıklarına başlamıştır. Bu 1000 evin ihalesi önümüzdeki günlerde yapılarak inşaata geçilecektir.” (Sinop Gazetesi, 23 Mayıs 1956, S.1720, s.1)

“Cumhurreisimiz Celal Bayar Gerze Yangın Komitesini Kabul Etti

Kızılay Umumi Merkezi Namına Milli Bankalara, Yangın Felaketzedeleri İçin 4.822.222 Lira Yatırıldı

Nafia vekili Muammer Çavuşoğlu da hazır bulunmuştur.

Milli yardım komitesi Reisicumhur Celal Bayar’a aşağıdaki izahatta bulunmuştur.

4.822,222 lira toplanarak Kızılay Umumi Merkezi namına Milli bankalarımıza yatırılmıştır. Bu paradan yangına uğrayan vatandaşlarımızın acil ihtiyaçlarına 87,651 lira sarfedilmiştir.

Bakiye 4.734,565 liranın bu yangında zarara uğrayan vatandaşları sigorta edilmemiş ev eşyaları ile emtialarının tamamının karşılanmasına ve geri kalanının da 6683 sayılı kanunla hükümetçe inşa edilecek ve halen müteahhide ihale edilmiş bulunan mesken ve dükkânların sahipleri tarafından ilerde ödenecek taksitlerine karşılık tutulmasına karar verilmiş ve bu kararın tatbikine Milli Yardım Komitesi Başkanı Afyon Mebusu Rıza Çerçel ile azadan Sinop Mebusu Server Somuncuoğlu yetkili kılınmıştır.” (Sinop Gazetesi, 12 Eylül 1956, S.1736, s1.)

“Gerze İnşaat Faaliyeti Hızlandı

Vali Vekilimiz Hüsni Başar İnşaat Heyeti ile Ayancık'ta

Müteahhidine ihalesi yapılmış olan Gerze kazası inşası mahallinde görmek üzere Ankara' dan Nafia Vekaleti Yapı ve İmar İşleri Reisi Yüksek Mimar hemşerimiz Orhan Alsaç, Deprem Müdürü Mimar Bedii Sargın ve inşaat müteahhitleri olduğu halde Vali Vekilimiz Sayın Hüsni Başar birlikte 25/9/956 Salı günü sabah Gerze' ye gidilerek İmar Planının zemine tatbikini ve bu işlerin bir an evvel yapılması hususunda gereken tedbirler alınmış ve bilhassa açıkta kalmış bulunan vatandaşlarımızın kış gelmeden evvel yerleştirilmesi üzerinde hassasiyetle durulmuştur.

Bu günde aynı heyeti Vali Vekilimiz beraberlerine alarak inşaata lüzumlu kerestenin temini için Ayancık kazasına gitmişlerdir.

Gerze İnşaatına Kontrol Tayin Edildi

İhalesi yapılmış olan Gerze kasabasının inşaatını devamlı olarak kontrol maksadı ile Nafia Vekâletince tayin olunan kontrol mühendisi Ethem Altan işinin başına gelmiş ve bu gün ki heyetle birlikte Ayancık' a gitmişlerdir.” (Sinop Gazetesi, 26 Eylül 1956, S. 1738, s.1.)

“Milli Yardım Komitesi Reisi Vilayetimize Geldi

Gerze İnşaat ve Yardım Faaliyeti Hızla Devam Ediyor

Vali Vekilimiz Gerze' de Heyete İltihak Etti

Yangın felaketzedelerine nakdi yardımları tevzi etmek üzere Gerze' ye gelen Milli Yardım Komitesi Reisi Afyon Mebusu Rıza Çerçel ile Sinop Mebusu Server Somuncuoğlu' na iltihak etmek üzere 1/10/956 Pazartesi günü sabahı Vali Vekilimiz Hüsni Başar beraberlerine Vilayet Jandarma Kumandanı Ali Öner'i alarak Mezkur Kazaya gitmişlerdir.

Heyet burada çalışmalarını yaparken ana işler üzerinde de hassasiyetle durmuş ve inşaatın en kısa bir zamanda ikmaline Gerzeli hemşerilerimizin bir an evvel yeni yuvalarına kavuşmaları için alınan ciddi tedbire ait ir de konuşma yapılmış ve bundan dolayı bütün Gerzeliler memnuniyetlerini izhar etmişlerdir. Diğer taraftan Kızılay'ın yedi

kişilik ekibi aynı yardım tevzi işlerini organize etmiş ve Emlak Kredi Bankasından gelen dört temsilcide inşaat işleri üzerinde çalışmalarda bulunmuşlardır.” (Sinop Gazetesi, 3 Ekim 1956, S.1739, s.1)

Celal Bayar'a Gönderilen Telgraflar

Gerze yangını dolayısıyla kurulmuş olan milli yardım komitesi ile toplanan yardımların felaketzedelere tevzii münasebeti ile Reisicumhur Celal Bayar'a şu telgraflar gönderilmiştir.

Muhterem Celal Bayar

Reisicumhur

Ankara

Gerze yangın felaketi münasebeti ile zatı devletlerinizin yüksek himayeleri altında teşekkül eden milli komiteyi faaliyete getirmekle yaralarımızı unutturmuş bulunuyorsunuz. Hayırsever ve asil Türk milletinin yardımlarını adilane bir şekilde tevzi edilmesinden doğan memnuniyetlerimizi izhar eder, memleketimiz adına şükran hislerimizi bildirir, ellerinizden öperek afiyetlerinizin berdevam olmasını Tanrıdan dileriz.

Genel Meclis Azası Nazım Avcı Belediye Encümen Azası Ahmet

Sayın Celal Bayar

Reisicumhur

Gerze felaketzedelerine yapılan teberruun tevzii için göndermiş olduğunuz Sayın Afyon Milletvekili Rıza Çerçel, tevziatı bütün halkın arzu ettiği şekilde yapmıştır. Her vatandaş bu tevziden memnundur. En derin şükranlarımızı arz eder, ellerinizden öperiz.

Gazi Anakök (manav)”

(Sinop Gazetesi, 17 Ekim 1956, S.1783, s.1)

Gerze İskân İşleri Ve Nafia Vekâletinin Para Yardımı

Gerze yangın felaketzedelerinin muvakkat iskânları temin için yapılması zaruri görülen Tekel binası tadilatı, mutfak ve çamaşırhane yapımı, ilkokul binası tadilatı ve biriket baraka inşaatı gibi tesisler için Vilayetçe istenilen tahsisat Nafia Vekâletince teminen gönderildiği memnuniyetle öğrenilmiştir. Diğer taraftan çadırda bulunan bir kısım Gerzeli hemşerilerimizin biriket barakalarla tadilat yapılmak suretiyle genişletilen binalara yerleştirileceklerdir.” (Sinop Gazetesi, 24 Ekim 1956, S.1742, s.1)

“Etem Menderes'in Gerze'lilere Müjdesi

İnşası Süratle Devam Eden Evlerin Şubat 1957 den İtibaren Derhal Teslimine Başlanacak

Geçen sene Gerze de vuku bulan yangın felaketi üzerine Hükümetçe gereken tedbirler alınmış ve derhal bu şirin beldemizde modern bir kasabanın kurulması yolunda faaliyete geçilmişti.

Büyük Millet Meclisinin 21/11/1956 tarihli içtimaında bir sözlü soru dolayısı ile geniş izahlarda bulunan Nafia Vekili Etem Menderes, Gerzeliler kadar bütün vatandaşları sevindirecek olan bu beyanatında yapılan ve yapılacak olan işleri anlatmıştır.

Etem Menderes, geçen yıl 13 Şubat gecesi vuku bulan yangın dolayısı ile çıkarılan kanunun derhal tatbikine geçilmiş olduğunu söylemiş ve kasabanın imar planının hazırlandığı gibi mevcut kadastro durumunun tesbit ve yangın sahasının istimlak muamelesinin de intaç olduğunu bildirmiştir. Bu arada imar planının araziye tatbik edildiğini, yol ve kanalizasyon projelerinin ikmal olunduğunu, ev tiplerinin ise proje, keşif ve şartnameleriyle birlikte hazırlanıp ihale edildiğini kaydeder Etem Menderes ezcümle demiştir ki:

Tesbit edilen ev tiplerine göre, 427 çift katlı, 192 çift dükkanlı ve 300 adet tek katlı olmak üzere cam'an 919 adet ev 12.002.700 liraya ihale edilmiş ve 21/8/1956 tarihinde mukaveleye bağlanmıştır. Mukavelesine göre, bütün bu evler 21/2/1958 tarihinde ikmal edilerek sahiplerine teslim edilecektir.

5/9/1956 tarihinde yer teslimi yapılarak işe başlanmış ve 16/11/1956 tarihine kadar 180 evin temel hafriyatı yapılmış, 50 evin temel betonu dökülmüş, ayrıca marangoz atölyesi, briket imalathanesi kurulmuştur. İhzarat olarak da: 800 ton çimento, 1650 metremikap kum ve çakıl, 300 metremikap siklop betona kafi gelecek miktarda taş, 5000 adet elektrik globu, 21.309 metremurabba atrint leyha, 25 ton çivi, 5000 metre galvenizli boru, 50 top inşaat demiri şantiyeye getirilmiştir. İhzarat için lüzumlu malzemenin üç traktörve dokuz deniz motörü ile nakline devam edilmektedir. Fabrikasyon imalat için de hazırlıklara devam olunmaktadır.

İnşasına başlanmış olan evlerin mukavele hükümlerine göre, 100 adedinin 21/2/1957, 400 adedinin 21/8/1957 ve bakiyesinin de 21/2/1958 tarihine kadar ikmal edilmesi icabetmektedir. (Sinop Gazetesi, 28 Kasım 1956, S.1747, s.1)”

“Gerze Hükümet Konağının İhalesi Yapıldı

Gerze yangını dolayısı ile bu kazada Hükümetimizce yeniden inşası kararlaştırılan (395000) lira keşif bedelli hükümet konağının 18/Ocak/1957 tarihinde yapılan eksiltmesine dört müteahhit iştirak etmiş ve neticede yüzde 11,5 noksan ile müteahhit İhsan Onur’a ihalesi yapılmıştır.

Tesisin 1957 yılı sonunda ikmal edilerek hizmete açılacağı memnuniyetle öğrenilmiştir. (Sinop Gazetesi, 23 Ocak 1957, S.1755, s.1)”

Binlerce Köylü Ve Kasabalı Vatadaşın Huzurunda Valimiz Sayın Nedim Evliya Gerze Hükümet Konağının Temelini Attı

13/Şubat/1956 Pazartesi günü akşam saat 17-18 arasında bir evden çıkan yangın sebebi ile şiddetli ve amansız lodos rüzgârının da körüklemesiyle kasabainın tamamen yandığı cihetle Hükümetimiz tarafından yaptırılmakta olan 910 ev meyanında 350 bin liraya Müteahhidi İhsan Onur’a ihalesi yapılan ve bütün Devlet dairelerini bünyesinde toplayabilecek plandaki Hükümet Konağının 24/Mayıs/1957 Cuma günü temeli atılmak üzere Valimiz aynı gün sabah Sinop’tan hareketle Gerze’ye vasıl olmuştur.

Saat tam 10.20 de Gerze’ye varan Valimiz Kasabanın giriş yerinde Kaymakam, Belediye Reisi ve kazanın ileri gelenleriyle halk tarafından karşılanmıştır.

Otomobilinden inen Valimize temek töreni dolayısıyla Sinop'tan gelen Vilayet Dairesi Encümen Azası D.Parti Başkanı İhsan Günal ve arkadaşları, Nafia Müdürü, Fen Heyeti, Müteahhit ve Vilayet Basın Mensupları ilhak etmiş bulunuyorlardı. Buradan yaya olarak Belediye dairesine gidilirken Valimiz Pazar gelen kalabalık köylü Vatandaşların hatırlarını sormuş ve pazardaki alışveriş durumları üzerinde kendilerinden izahat almıştır.

Belediye salonunda bir müddet istirahat edilmiş, evlerin inşaatı hakkında kaymakamdan izahat almıştır.

Saat tam 11 de Sinop ve Gerze heyeti Hükümet konağının temel atma yerine gitti. Aynı gün Gerze'nin emtia pazarı olması hasebile alışveriş yapmak üzere Nahiye ve köylerden gelen binlerce köylü ve kasabalı halkla birlikte temel atma merasimine katılmış bulunuyorlardı.

Bu esnada Kaymakam Nihat Aşar aşağıdaki konuşmayı yapmıştır.

Muhterem misafirlerimiz, Kıymetli büyüklerim, Sevgili arkadaşlarım ve aziz Gerzeliler;

Bundan bir sene önce büyük bir yangın felaketi geçirerek, tamamen harap ve yerle beraber olan, cennet diyarı Şirin Gerze'miz, Hükümetimizin aldığı çok yerinde ve acil tedbirlerle bu gün nümune haline gelmek yolundadır.

Bu itibarla gerek memurların huzur ve sükun içinde çalışmalarını temin ve gerekse Sayın halkımızın işlerini daha kolay ve süratle görülmesini sağlamak maksadı ile bu hayırlı müessesenin temelini atmak üzere toplanmış bulunuyoruz.

Bizleri çok seven ve her türlü yüksek himmet ve gayretlerini esirgemeyen Sayın Valimiz Nedim Evliya'dan ilk harcı temele atmasını bütün Gerze adına istirham ediyorum.

Hepinizi hürmet ve muhabbetle selamlarım.

Kaymakamın konuşmasını müteakip alkışlarla kürsüye çıkan Muhterem Valimiz,

Geçen yıl geçirdikleri yangın felaketi teessürle hatırlatmış ve bunun neticesi olarak mal kaybindan başka aynı afat gecesi yanan vatandaşlarımızın ruhları taziz olunmuş ve Hükümetimiz tarafından, yeniden yaptırılmakta olan 910 evden birinci gurubu 400 evden yüzünün pek yakında teslim edileceği ve diğerlerinin de onu takip edeceğini müjdelemiş ve topluluk bundan fazlasile sevinç duymuştur.

Diğer taraftan banka binasının, Cezaevinin ve yeni Caminin de yapılacağını ve kasaba yol ve kanalizasyonu için tahsisat temin olunduğuna işaret eden Vali Hükümet Konağının hayırlı ve uğurlu olması içinde iyi hizmetler ifası dileğiyle konuşmasını yine sürekli alkışlar arasında bitirmiş müteakiben kurban kesilerek temele ilk harcı atmış ve topluluğa şeker ikram edilmiştir.

Merasimden sonra şoförler cemiyetinin daveti üzerine Valimiz cemiyet lokaline giderek dilek ve temennileri dinlemiş ve bilhassa dış lastik ihtiyaçları üzerinde önemle durulmuş ve bu cümleden olarak Valilikçe İktisat ve Ticaret Vekâletinden lastik istenilmiş bulunduğunu ve geldiğinde Gerze ihtiyacının, diğer kazalar ihtiyacile derhal temin edileceğini bildirmiştir.

Cemiyet başkan ve üyeleri bu haberden dolayı memnuniyetlerini izhar etmişlerdir.

Vali daha sonra Kaza merkezinde diğer bazı dilek, temennileri dinleyerek mevzular üzerinde hassasiyetle durmuş alakadarına gerekli emir ve talimatı vermekle beraber notlar almıştır.

Belediyece verilen yemekten sonra Kaymakam Nihat Asar'ı beraberinde alarak önce Gürsüfet, Sellihoca köylerine ve buradan da emtea ve hayvan pazarı bulunan Dikmen Nahiye Merkezine gidilmiş köylülerimizle hasbihallerde bulunarak akşam 8.30 da Sinoba dönmüşlerdir.

Cumhur Başkanımız Celal Bayar Başvekilimiz Sayın Adnan Menderes

Ankara

Yanan eski hükümet konağı yerine bütün Devlet dairelerinizde içerisine alan ve 350000 lira bedelle müteahhidine ihale kılınan yeni Hükümet konağının bu gün yapılan temel atma merasiminde, kasabanın pazarı olması has-bile hazır bulunan binlerce vatandaş Devlet ve Hükümetimizin; Kazamızın imar ve ihyasına ve felaketzede Vatandaşlarımıza gösterdiği yakın alaka ve büyük yardımlardan dolayı minnet ve şükranlarımızla birlikte bağlılıklarının Zatıdevletlerine arz ve iblağına bendenizi memur eylediklerini arz eder ihtiramatla ellerinizden öperim.

24/5/1957

Gerze Belediye Reisi

Server Balaban”

(Sinop Gazetesi, 29 Mayıs 1957, S.1773, s.1)

“ Sayın Adnan Menderes Başvekil

Ankara

Devlet ve Hükümetimizin Memlekete hizmet yolunda geceyi günüdüze katarak Bütün Vilayet ve Vatandaşlara göstermekte olduğu büyük alaka ve yardımlardan Sinobumuzun da nasibedar kılınmakta olduğunu şükranla müşahede etmekteyiz.

Geçirdiği yangın felaketi dolayısıyla Gerzelilere yapılan büyük çaptaki yardım ve bu Kazamızın süra’atle yeniden inşa, imar ve ihyasından başka; Kaza ve köylerimizde yeniden açılan ilk ve orta öğretime dahil kültür müesseseleriyle Vilayet Merkezinde Lise ve Kız Enstitüsü küşadı ve halkın sıhhatı ile ilgili olarak Kazalardaki Sağlık Merkezlerinden ya da Vilayette bir Verem Dispansei ve Modern bir Devlet Hastanesi açılması ve yine büyük bir ihtiyaca cevap teşkil eden Soğuk Hava Deposu kurulması, Köylerin ve Kasabaların yollara kavuşturulup sularının isalesi ve diğer il ve Devlet yollarının açım ve bakımı, Milyonu aşan Ayancık ve Gerze İskelelerinin ihale ve inşasına başlanması, Sinop iskelesinin de ihaleye çıkarılmak üzere bulunması, Şehir ve köy

camilerinin yapım ve onarımı, Çiftçiye kredi sağlanması, Köylü ve Şehirli muhtaç vatandaşlara yemeklik Buğday ve Mısır tahsis ve tevzii ile miktarlarının tezyidi, İki Ekip halinde Şehir ve Köy Kadastrolarının yapılmasına devam olunması, Merkez Kazanın Şehir İçme Suyu ve Elektiriğinin ele alınması, hizmeti vatandaş ayağına götürme ve rahat iş görme bakımından salaş binalar yerine Modern Hükümet Konakları inşasıyla idari teşkilatın tevsi'i ve Bankalar Şubelerinin açılması, bilhassa Vatandaşa kıymet ve itibar edilip şahsiyet tanınması gibi;

Çeşitli sahalarda görülen büyük hamle ve yardımlara ilaveten bu kerre Devlet Vekili ve Milli Müdafaa Vekaleti Vekili Sayın Şemi Ergin'in Donanmamızla birlikte 4/6/1956 tarihinde limanımızı ziyaretleri sırasında Sinop'un kalkınması yolunda alınacak tedbirler üzerinde Devlet ve Hükümet adına ciddiyet ve ehemmiyetle durarak şehrimize ve hatta muhitimize büyük bir canlılık ve hayat verecek olan Bin kişilik bir Gedikli Okulu inşa ve Küşadını müjdelemeleri Köylü, Şehirli – Kadın, Erkek – Genç ve ihtiyar bütün Sinop'luları cidden memnun ve minnettar bıraktığını; Bilhassa ve bilhassa bütün Hemşehrilerimin Zatı Devletlerine minnet ve şükranlarıyla bağlılık ve hayranlıklarını ve artık Sinop'un bahtı ve talihi açıldığı fikrinin tam manasıyla hakim bulunduğunu tekmil Sinop ve Sinop'luların nurlu yüzünüzü görmek iştiağıyla yandığını arz ve iblağ etmekle bahtiyar olarak mübarek ve muhterem ellerinizden tazimle öperim. 11/6/1957

Sinop Belediye Reisi

Şevket Şekeroğlu

(Sinop Gazetesi, 12 Haziran 1957, S.1775, s.1)

“Çalışma Vekili Gerze'de

Yollarda Köylülerin içten gelen sevgi tezahüratına büyük bir tevazu ve nezaketle olduğu kadar yürekte mukabelede bulunan Sayın Çalışma Vekili Gerze Kasabasına giderken binlerce Vatandaşın yine Kurban kesip kendilerini istikbal ettiğini görerek evvelkiler gibi yine bütün Vatandaşların ayrı ayrı hatırlarını sorup ellerini sıktıktan sonra

sıcağın şiddetine rağmen yürüyerek halk ile birlikte Hükümet ve Belediyeye gelip ilgililerden izahat aldıktan sonra kendisinden bir konuşma bekleyen binlerce Vatandaşa Belediye balkonundan bir hitabede bulunarak ezcümle:

‘‘Bu seyahate çıkacağım esnada kendilerini ziyaret ettiğim Cumhurbaşkanımız Sayın Celal Bayar ile Başvekilimiz Sayın Adnan Menderes’in sizlere mahsus selam ve sevgilerinin iblağı ile birlikte hasseden yangın evleri inşaatının ikmal ve Vatandaşların durumları ile biran evvel evlerine yerleştirilmelerinin temini zımında alınması muktazi tedbirlerin mahallen tetkiki emir ve vazifesini almış bulunuyorum’’ diyerek Gerzelilerin gösterdiği büyük alakaya teşekkür etmiştir.

Vekil Yangın Evleri İnşaatını Gezdi

Halkın şikâyet ve dileklerini dinleyen Vekil inşaat müteahhidi ile Kontrol Amirinden ve diğer ilgililerden izahat aldıktan sonra muhtelif tip ve inşa safhasında bulunan evleri binlerce Gerzeli ile birlikte gezip gördükten sonra noksanları ve görülen hataları not alarak saat 14.45 de Gerzelilerin samimi tezahüratları ile Kazadan ayrılırken ikinci katına gelmiş olan Hükümet Konağı inşaatından sonra Ziraat Bankasının da temeli atıldığını ihale edilip inşasına başlanmak üzere olan 815,000 liralık Gerze iskelesinden sonra Gerze’nin Kanalizasyon ve yollarının da ihaleye çıkarıldığını müjdelemiştir.” (Sinop Gazetesi, 31 Temmuz 1957, S.1781, s.1)

‘‘Gerze Yangın Evleri İnşaatı Hızlandı

13 Şubat 1956 tarihinde Gerze de vuku bulan yangını müteakip her türlü tespit yapılmış ve Nafîa Vekâletince tanzim edilen imar planı mucibince arsaların da istimlaki ve Parselasyonu yapılarak müsabakada plan ve projeleri kabul edilen müteahhitlere binaların inşası ihale edilmişti.

Bir seneden beri devam eden (910) evden ibaret olan inşaattan 108 tanesi ikmal edilmiş birinci partiyi teşkil eden 300 evde peyder pey ikmal edilerek teslim edilecek duruma gelmiştir.

Gecikme sebepleri ve evlerin biran evvel ikmal edilerek alakalılara teslimi hususunda Hükümet gerekli ilgiyi göstermekte fevkalade hassas bulunduğundan yapılan takip neticesi halen müstacelen temini istenilen 271 tın demir ve 500 ton Çimentonun çalışma ve Devlet Vekillerinin de yakın alakaları ile hemen tahsis olduğu ve yine bu evler için 170 sandık cam tahsis edildiği ve işçe miktarının arttığı ve günde 150 den fazla usta ve 350 den fazla da amele çalıştırıldığı, inşaatın böylece hızlandığı ve her gün çalışan işçi durumunun Vilayetçe tespit ettirilerek Hükümete arz olduğu memnuniyetle öğrenilmiştir.

Vatandaşların kış mevsiminden evvel evlerine girecekleri tabiidir.

Diğer taraftan arsaları istimlak edilen Vatandaşlarla evi yandığı halde yeni ev istemeyen ve evini kendisi yapacak olan kimseler için de şimdilik Nafia Vekâletince gönderilen 500,000 liranın tevziinde başlanmıştır.

Kasaba Kanalizasyon ve yollarıda 16/8/1957 tarihinde Nafia Vekaletince İzmirli bir firmaya ihale edilmiştir.

Firmanın bu günlerde hemen gelip işe başlayacağını hemşehrilerimize müjdeleriz.” (Sinop Gazetesi, 28 Ağustos 1957, S.1785, s.1)

“Başvekilimizin Hayırlı Ve Uğurlu Elleri İle Gerze Ziraat Bankası Camii Ve Cezaevi Binalarının Temelleri Atılıyor

Sinop’ umuza teşrif etmek üzere bu gün beraberlerinde birçok Vekil ve Mebuslar olduğu halde Samsun’dan hareketle Gerze kazamıza büyük bir sevgi tezahürat ile uğrayan Muhterem Başvekilimiz Adnan Menderes Gerze Ziraat Bankası ile 500000 lira keşif bedelli Cami ve Cezaevi inşaatlarının temellerini hayırlı ve uğurlu elleri ile atacaktadırlar.”

(Sinop Gazetesi, 16 Ekim 1957, S.1792, s.1)

“Gerze Yangın Evleri İnşaatında Bu Defa Görülen Aksaklıklar Derhal Halledildi

Yangından zarar gören Gerzeli hemşehrilerimize tevzi edilmek üzere inşaatına devam edilen 900 küsür evden ilk partide yapımı ikmal edilen (100) evin kabulü yapılmak için Ankara’ dan gelen Fen Heyeti, bu evlerin noksan ve hatalarını gördüğünden kabul etmemiş ve bu ayın ikisinde çıkan orta şiddette bir fırtına yüzünden inşa halinde bulunan ve kısmen de ikmal olunan Yirmiye yakın binanın dam örtüsü olarak kullanılan Etersit döşemelerinin mühim bir kısmını uçurmuştur.

Bu hadiseden haberdar olan Valilik bir taraftan bir heyet marifeti ile mahallinde inceleme yaparak vatandaşın hakkı olan endişe ve heyecanın teskin edilmesi hususunun temini için Nafia Vekâletine durumu arzemiş ve diğer taraftan Valimiz derhal Gerze’ye gitmişlerdir.

Duruma muttali olan Nafia Vekilimiz Sayın Ethem Menderes bu işe çok ciddi bir şekilde alaka göstererek Fen Heyetine ilavetinden bir Fen adamı göndermiştir.

Valimiz Heyetle birlikte bir kaç gün devam eden tetkikatta halkın dilek ve şikâyetlerini de dinleyerek bizzat alakadar olmuştur.

Yangın afatına uğrayan vatandaşlara yapılmakta olan evlerin inşaatında zuhur eden son durumun acilen idari ve fenni olarak önlenmesinde yakın alaka ve yardımlarını esirgemeyen başta Hükümetimiz olduğu halde Nafia Vekilimiz Muhterem Ethem Menderes’e, çok büyük memnuniyet izhar eden Gerze’li hemşehrilerimiz adına Gazetemiz minnet ve şükranlarını tekrar kaydeder.”

(Sinop Gazetesi, 18 Aralık 1957, S.1800, s.1)

“Tabii Güzelliğile (Cennetten bir parça) olan Sinop’un Menderes’in yapıcı elile bir mamure haline geleceğini ve cidden takdirkar olan Sinoplularında müstehak buldukları refah ve saadete kavuşturulmaları yolundaki çalışmaların programlaştırıldığını müjdeleyen müşfik ve vekar Başvekilimiz Sayın Adnan Menderes’in Sinop için baha biçilmez bir kıymet olan tarihi mesajını aynen veriyoruz.

Sayın Dr. Namık Gedik Dahiliye Vekili

19-3-1958

Sinop

Şu saatlerde Sinop’ta bulunmamızdan faydalanarak muhterem Sinop’lu vatandaşlarımıza Sinop Vilayetinde Hükümetçe yapacağımız işler hakkındaki tasavvurlarımıza işaret ve aziz Sinop’lular hakkındaki hainlerimizi ifade eden bu kısa ve naçiz mesajımın bilinmesine tavassut buyurmamızı rica ederim.

Seçimler sırasında güzel Sinop şehrine ve Vilayetin diğer kısımlarına yaptığım ziyaret ve seyahati bütün anat ve teferruatile hatırlamaktayım.

Aziz Sinop’lular o zaman bizleri çok sıcak ve samimi kabullerile minnettar etmişlerdi. Sinop’taki uzun konuşmamda, Vilayet için yapılmasını düşündüğümüz işlerin neler olduğunu şu anda bir bir hatırlamakta ve bunların tahakkuku için çalışmalarımıza başlamak üzere bulunmaktayız. Bize gösterdikleri muhabbet ve itimattan dolayı Aziz Sinop’lulara teşekkürlerimi bir defa daha arz ederken cennetten bir parça güzel Sinop’un layık olduğu kalkınmaya kavuşabilmesi hususunda büyük bir şevk ile gereken faaliyetlere girişmek için kararlı olduğumuzu belirtmekle büyük bir zevk duymaktayım. Güzel Sinop’un layık olduğu ümrana kavuşmasını ve Aziz Sinop’lulara iyilikler ve saadetler temenni eder, zatiâlinizin ve beraber seyahat etmekte olduğumuz sevgili arkadaşların muhabbetle gözlerinden öperim.

Başvekil

Adnan Menderes”

(Sinop Gazetesi, 26 Mart 1958, S.1814, s.1)

“Cumhurreisimiz Sayın Celala Bayar’a Gerze Belediye Meclisi Fahri Hemşehrilik Tevcih Etti

Çok Muhterem Cumhurbaşkanımız Celal Bayar’a Gerze Fahri Hemşehriliğinin tevcihine mütedair Belediye Meclisinin ittifakla aldığı kararın kendilerine arzı münasebetle çekilen telin metni aşağıda veriyoruz.

Cidden büyük bir anlayış mahsulü ve kadirbilirlik numunesi olarak tarif ve tavrı edilebilecek olan bu güzel jestlerinden dolayı gazetemiz adına Gerze Belediye Meclisini tebrik ederiz.

Sayın Celal Bayar Cumhurreisimiz

Ankara

Belediye Meclisimizin bugünkü 31/3/1958 tarihli fevkalade toplantısında:

Geçirdiğimiz büyük yangın felaketini müteakip bizzat Kasabamıza kadar teşrif buyurarak tekmil Gerze’lilere rahim ve şefkat dolu kucacağınızı açmak sureile her türlü yardımı sağlamakla kalmayıp yangın yerlerinin mamure haline sokulması ve buralarda modern bir şehir kurulması yolundaki emir ve talimatınızın sür’atle tahakkukuna şahit olmanın zevk ve heyecanı içerisinde bulunan bütün Hemşehrilerimiz gibi bu çok sıcak ve mütevali alakanızdan fevkalade memnun ve mütehassıs olarak Zatidevletlerine en kıymetli varlığımız olan Gerze Fahri Hemeşehriliğinin tevcihine ittifakla karar vermiş bulunduğumuzu arz ve iblağ kılarken gerek Belediye Meclisimizin ve gerekse diğer Gerzeli Hemşehrilerinizin en iyi dilekleriyle hürmet ve muhabbetlerini sunmanın heyecanı ile bahtiyar olarak tazimle ellerinizden öperim.

31/3/958

Gerze Belediye Meclisi Reisi

Ahmet Sarıoğlu

Başvekilimiz Adnan Menderes 'e Sinop Fahri Hemşehriliği Tevcih Edildi

Kuvvet, kudret, cesaret ve yapıcılığı yanında fikritakip, vefa ve rahmuşefkatı da malüm ve müsellemler olan Baştacımız ve Başvekilimiz Muhterem Adnan Menderes 'e Sinop Belediye Meclisinin ittifakla tevcih ettiği Fahri hemşehriliğin kendilerine arz ve iblağı maksadile Belediye Reisi tarafından çekilen tel mednini aşığıya aynen derç ediyoruz.

Başvekilimizin Sinop ve Sinop 'lulara karşı gösterdiği büyük yardım ve alakanın en yakın şahitleri olarak Meclisimizin bu mukabelesini tamamen yerinde bulduğumuzu kaydederken gazetemiz adına kendilerini bilhassa tebrik ederiz.

Sayın Adnan Menderes Başvekil

Ankara

Belediye Meclisimizin bugünkü 1/4/1958 tarihli fevkalade toplantısında:

Asırların ihmaline uğrayan Memleketimizin ancak son yıllarda İmar ve ihyasına başlandığı; taşıdığı hasletler bakımından Dünyanın en ziyade refah ve saadete müstahak insanların başında bulunmasına rağmen türlü sebeplerle adeta durumundan müşteki, istikbalinden endişeli ve mazisini aramağa mahkum edilen Büyük Milletimizden keza son seneler de her yönden emin ve sür'atli adımlarla parlak bir istikbale doğru yol almakta olduğunun şuuruna sahip ve hâkim bulunduğu artık bir hakikattir.

Geçte olsa Vatanımızın dört bucağı çeşitli hizmet ve eserlerle bezenüp halkı müstefit kılınırken kendi hatası yüzünden bu nimetlerden lüzumu kadar faydalanamamış olan Sinop ve Sinopluların,

Bu devre Reisi bulunduğunuz Hükümet ve bilhassa Yüksek şahsınızdan gördüğü büyük alaka ve yardımın minnet ve Şükran borcu içinde bulduklarını ve hele 957 Ekim ayında Vilayetimize yaptığınız ilk ziyarette Sinobun bütün dert ve ihtiyaçlarına hepimizden daha mükemmel bir şekilde nüfuz ile bunları tadat ederek karşılanması yolundaki güzel, akıcı ve manalı konuşmanızın muhteşem ve mübarek hatırasının ışığı altında Zatiatilerini hayranlıklar içerisinde ve net bir şekilde doya doya temaşa imkanını

bulmuş ve anlamış olmanın zevk ve heyecanile mes'ut ve bahtiyar olduklarını arz etmek isterim.

Çok eski bir tarihe malik ve tabiatın bütün güzellik ve cazibesini üzerinde taşımakta ve böylece (cennetten bir parça) olarak tarif ve tavsife sez bulunmasına mukabil kendi haline terke edilerek her türlü yardım ve bakımdan, fenni ve Sinai tesislerden mahrum kaldığı cihetle ancak ve ancak yapıcı ve yaratıcı hamleleriniz, mütevalı ikaz, irşat hatta emir ve talimatınızla çok kısa bir zamanda imar ve ihya edilecek olan Sinobumuzun vatanın hakiki bir incisi haline sokulacağına inanmaktayız.

Sinop'ta yapılmasına işaret buyrulan hizmetlerin programlaştırıldığını müjdeleyen 19/3/958 tarihli son mesajınızla tazelenen bu iman ile fevkalade mes'ut ve bahtiyar olan Sinop'luların hakiki ve en samimi hislerine tercüman olan Meclisimizin;

...⁷⁷ üzerinde titreyip tarihinde hiç bir kimseye vermemiş olduğu Fahri Hemşehriliği ilk defa severek ve isteyerek bir numara tahtına ve ittifakla Zatüdevletlerine tevcih kılmış bulunduğunu arz ve iblağ ederken Hemşehriliğinizle daima iftihar edecek olan Meclisimizin ve bütün Sinop'luların en iyi dileklerle hürmet ve muhabbetlerini sunmaktan zevk ve şeref duymakta bulunduğumu da ifade etmeme müsaade buyurmanızı istirham eyler tazimle ellerinizden öperim, Aziz Hemşehrim.

1/4/1958

Sinop Belediye Reisi

Şevket Şekeroğlu"

(Sinop Gazetesi, 2 Nisan 1958, S.1958, s.1)

Basında çıkan haberlerden de anlaşılacağı gibi Sinop' un Gerze ilçesinin tekrar ayağa kalkabilmesi için ülke genelinde devlet büyüklerinin de öncülüğünde bir seferberlik ilan edilmiştir.

⁷⁷ Kelime silik olduğu için gözüken harflerden anlamlı bir kelime çıkarılamadı.

Bir kış günü tüm kasabayı saran ve kasaba sakinlerinin birçoğunu evsiz bırakan bu yangında devlet bir daha ki kışa vatandaşlarını başlarını sokacak bir eve sahip olmaları için var gücüyle çalışmış ve bir sonra ki kışa doğru vaatler yerini bulmaya başlamıştı.

İki katlı alı dükkânlı bitişik blok halinde yaptırılmış yangın evleri kura ile halka dağıtıldı.⁷⁸

1935, 1946 ve 1956 yangınları, yangınlarla ilgili gazetelerdeki haberler, meclis tutanakları ve yangın hakkında yapılan söyleşilere yer verdiğimiz ikinci bölümü tamamlayıp, yangın sonrasında yaşanan mesken buhranı ve yangınların halk üzerindeki etkisini konu alan üçüncü bölüme geçebiliriz.

---

⁷⁸ *Atom, Sinop, Sakarya, Kocaeli, Edirne, Tekirdağ Üçüncü Bölge Nüshası*, Sulhi Garan Matbaası, İstanbul 1958.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

YANGINLAR SONRASINDA YAŞANAN MESKEN BUHRANLARI

VE

YANGININ HALK ÜZERİNDEKİ ETKİSİ

3.1. MESKEN BUHRANI

Araştırma konumuz olan bu üç yangında ölümlerin az olması Sinop halkı için en büyük teselliydi. Kent içinden ve yurt genelinden gelen yardımlarla yaralarını sarmaya çalışan halk, yangından canını kurtarmanın sevincini yaşayamadan başını sokacak bir evinin artık olamayışı hüznünü yaşamaya başlamıştı.

Tarihsel süreç içerisinde “yangın” Sinop’un makûs talihi haline gelmişti. Eski Yunan Devrinde nüfusunun 100.000’ni aştığı söylenen Sinop’ un, Cumhuriyetin ilk yıllarındaki (1927) nüfusunun 5006 olduğu görülmektedir.⁷⁹ Nüfustaki bu gerilemede şehrin tarihsel süreç içerisindeki cazibesinin kaybolması en büyük etkidir. Fakat asıl sorgulanması gereken bu cazibeyi yok eden nedenler. Bunlar arasında kentin yaşamış olduğu savaşlar, kentteki salgın hastalıklar, afetler ve ticari sahaların dışında kalması gibi nedenleri sıralayabiliriz.

Kentin cazibesini kaybettiren nedenler arasında araştırmamız için önemli olan madde afetler; bu afetler arasında da araştırmamızı konu olan afet yangındır.

Şehrin 1853’teki Ruslarla yaptığı deniz savaşında birçok mahallesi top atışına maruz kalmış ve halk şehri terk ettiği için çıkan yangında birçok mesken yanarak kül olmuştu.⁸⁰ Yaşanan bu saldırı sonrası 1900’lü yıllara doğru şehir tam kendisini toparlamaya başlamışken 1914’teki yangın⁸¹ ve 1917’deki yangınlarda 1500 hane⁸² yanıp kül oldu. Yazar Hasan Tarkan’ın Sinop Coğrafyası isimli eserinde (1941) Sinop ta ki mesken sayısını 857 olarak belirtmesi şehrin toparlanamadığının en büyük göstergesidir.

⁷⁹ Hasan Tarkan, *Sinop Coğrafyası*, Marifet Mabaası, İzmir, 1941, s.88.

⁸⁰ Rasim Yaşar Tarakçı, *Sinop Deniz Savaşı*, Sinop Belediyesi Kültür Yayınları-9,2014, s.80.

⁸¹ Bu yangınla ilgili resmi bir evraka ulaşılamadı. Yangından Hasan Tarkan’ın 1941 yılında yayımlanmış Sinop Coğrafyası isimli eserinde ve Sinop ile ilgili amatör şekilde araştırma yapan kent sakinlerinin büyüklerinden edinmiş oldukları bilgilerde bahsediliyor.

⁸² Hasan Tarkan,*a.g.e*, s.88.

Mesken sayısının yaşanan yangınlar sonrasında yükselmeyişi bizlere yangın sonrasında halkın şehri terk ettiğini göstermektedir.

Yine araştırmamızın ikinci bölümünde karşımıza çıkan 1935'teki Yeni Mahallede yaşanan yangında 37 hane kül olmuştu. A. Yaşar Sarıkaya' ya ait "Bir İnci Memleketim" isimli kitapta Sinop Esnaflarından Cevdet Gündoğdu ile yapılan röportajda 1935 ve 1946 yangınlarından bahsettikten sonra halkın çoğunun Gelincik ve Ada Mahallesiinde oturduğundan bahsetmektedir. Bu durum bize gösteriyor ki 1935 yangını sonrasında halkın kendilerine Gelincik ve Ada Mahallesiinde barınma yerleri bulduğudur.

1927 yılında 5006 olan nüfus; 1935' te 4872, 1940' ta 4838 ve 1950 de 5780 olmuştur.⁸³ Geçen zaman içinde değişen nüfus, yangının aynı zamanda göçe neden olduğunu göstermiştir. Yaşanan yangınlarda ölüm sayısı fazla olmadığına göre çaresiz kalan halk başka şehirlere göç etmiştir. Özellikle 1935 yangını için yapılan araştırmamızda devletin halkın barınması için 1946 ve 1956 yangınlarında ki gibi konut yardımında bulunmamıştır. Yardımlar çadır ve temel ihtiyaçlar üzerine olmuştur.

1946 yılındaki yangında devlet eliyle yapılan 100 hanenin de yeterli olmadığını, şehrin 1950'lere gelindiğinde bir mesken buhranı yaşadığını belgelerden öğreniyoruz. (bkz. EK30) 21 Ocak 1950 tarihli belgede Sinop'ta yaşanan mesken buhranını önlemek için 30-50 arası ev yapılması ve özel idareye gelir sağlamak için milli bankalardan 500.000 lira sağlanması yolunda karar alınmıştır. Fakat bu karar sonrasında uygulamaya geçilip geçilemediğini araştırmamıza rağmen öğrenemedik. (bkz. EK 31)

En büyük mesken sorunu 1956 Gerze yangınında yaşanmıştı. İlçenin %90'ı yanmış, 1955'te 3925 olan ilçe nüfusu yangın sonrasında 800' e kadar düşmüştü.⁸⁴ Görüldüğü üzere halk barınacak yer bulamayınca ilçeyi terk etmiş. Gidenlerin dönmesi ise uzun sürecekti.

Bu felaketten sonra Gerze'nin kendi imkânlarıyla veya çevreden gelen yardımlarla toparlanması, yaşanan mesken buhranını atlması mümkün değildi. Tam bu nokta da artık kontrol devletin elindeydi.

⁸³ Hasan Tarkan, a.g.e. s.88.

⁸⁴ Hür Kalyoncu, a.g.e., s.44-60.

Yangın sonrası hızlı bir şekilde karar almaya çalışan devlet yetkilileri Mimar Bernard Wagner'in planlamasında "yangın evleri" diye adlandırılan tek katlı, çift katlı, dükkânlı, balıkçı evi, 8 odalı olmak üzere; bahçeli, yeşil alanlı ve oyun parklı modern bir düzeni⁸⁵ Gerzelilere kazandırmak için görevlendirilmişti. (bkz. EK 32) 1960'ta tamamlanan imar faaliyetleri Gerze'ye modern bir görünüm kazandırmıştı.⁸⁶

3.2. Mesken Buhranına Farklı Bir Bakış

"Kent yangınları" araştırmacılarından Öğr. Gör. Mevlüt Kaya kaleme almış olduğu "1922 İzmir Yangını ve Yapı Bunalı" adlı eserinin dördüncü bölümünde "Büyük Yangın Sonrasında Meskenlerin Durumu Ve Mesken Bunalımı" başlığı altında maddelemiş olduğu "İşyerleri açısından bunalım, resmi kuruluşlar, ortak kullanım alanları" maddeleri araştırmamıza farklı bir ivme kazandırarak "Mesken Buhranı" başlığımızı farklı açıdan bakmamızı sağladı.

Araştırma konumuz olan 3 yangında; 1935'te 35 ev 2 dükkân, 1946' da 176 ev, 22 dükkân, 2 fırın, 1956' da 833 ev, 300 dükkân yanmıştır.

Evini kaybeden felaketzedeler için barınma sağlanmasına çalışılmış, barınma imkânı bulamayanlar başka şehirlere göç etmiştir. Tabi sadece barınma sorunu için göç etmiş demek yanlış olur. Küle dönen iş yerleri ve değerli eşyalar v.b. maddi değeri olan şeylerin kaybı da ayrı bir sorun teşkil ediyordu.

1935 ve 1946 yangınlarında kaynakların kısıtlı oluşu ve var olan kaynaklar da detayın az oluşundan dolayı bu bölümde ağırlıklı olarak 1956 Gerze Yangınına yer vereceğiz.

İlçenin %90'ı küle dönmüştü. Sağlam kalan yapılara bakıldığında 113 ev, bir fırın, üç otel, üç okul, dört resmi bina (tekel, belediye, hastane, santral) kalmıştır. Bunun yanında 200 bin kiloya yakın tütün, 300 den fazla inek, öküz, koyun, keçi de yanmıştır. Tahmin edilen zarar 30-35 milyon lira.⁸⁷

⁸⁵ Hür Kalyoncu, a.g.e., s.61.

⁸⁶ Hür Kalyoncu, a.g.e., s.60.

⁸⁷ Ulus Gazetesi, 16 Şubat 1956, s.2.

Halkının önemli geçim kaynaklarından olan tütün, bu felaket yaşanmasaydı 5 gün sonra tütün piyasasına arz edileceğinden evler tütün doluydu.⁸⁸ 3 saatte tüm ilçeyle beraber onlarda yok oldu. Evsiz kalan halk aynı zaman da işsiz ve fakirdi artık.

3.2. YANGINLARIN HALK ÜZERİNDEKİ ETKİSİ

İnsanlar yaşanan bu felaketler karşısında o anda her şeyin bittiğini düşünse de hayat bir şekilde devam ediyordu. Yaraların sarılması kolay olmayacaktı.

Araştırmamızın diğer bölümlerinde de bahsedildiği gibi birçok yangınla karşı karşıya kalan Sinop, her yangından sonra toparlanmaya çalışsa da eski günlerini yakalayamamıştı. Günümüzde küçük bir şehir olarak kalmasında da mutlaka etkisi olacaktı.

Yangınlar sonrasında yeni önlemler alınmaya başlamışsa da kent yapı malzemelerinde ve kentin yapısal şekli (ahşap ve bitişik binalar) değişine kadar halk sürekli tedirgin ve yaşanan felaketin tekrarlayacağı endişesiyle hayata devam etmeye çalışıyordu. Tabi bunu göze alamayıp gidenlerde vardı.

Devlet halkın yaşanan felaketleri zihninden kazımak için özellikle 1956 yangınında çok çaba sarf etmiştir.

Mimar Bernard Wagner kentin yeni planlamasında felaketzedelere bir çare olarak değil sosyal bir planlama çerçevesinde oluşturmuştur projesini. İlçe bahçeli evlerin aralarında oyun parkları, yeşil sahalara bırakılarak modern bir yapı oluşturulmuştu.⁸⁹ Gerze yeni yapısına kavuştuğunda yeni Gerze artık halkıyla da modern bir havaya bürünüyordu. Gerze eski neşeli günlerine dönüyordu artık.

Bu bölümde yangınlar sonrası yaşanan mesken buhranına ve yangınların halk üzerindeki etkisine yer vererek üçüncü bölümü sonlandırdık.

⁸⁸ Milliyet, 16 Şubat 1956, S.2067,s.3.

⁸⁹ Hür Kalyoncu, a.g.e., s.60.

SONUÇ

Eski gösterişli dönemlerine dönmeye çalışan Sinop, toparlanmaya çalıştığı dönemlerin sonunda geçirdiği yangın felaketleriyle başa dönmüştür. Yaşanan yangınlar canlar götürdüğü gibi, kentin güzelliğini, tarihini, ekonomisini ve hatta halkını da başka diyarlara alıp götürüyordu. Bu felaketlerin alıp götüremediği tek şey doğal güzelliğiydi. Sinop onu korumayı başarabilmişti.

İnsanın doğayla mücadelesi doğanın zaferiyle sonuçlanmış gibi gözükse de insanoğlu bir şekilde ayakta kalmayı başarabilmiş, hayata devam etmiştir. Yangın başlı başına bir felaket olarak kayıtlara geçse de belki de tek olumlu tarafı yangın sonrası inşaat faaliyetleriyle kentlerin yeni bir havaya bürünmesidir.

1946 yangınından sonra boş ve köhne bir alana yapılan yangın evleri kentin o bölgesini canlandırmış, bahçeli ikiz bloklarla ayrı bir kültür oluşmuş ve ileride “İncedayı mahallesi” olarak ismi kalacak yeni bir mahalle ortaya çıkarak şehre farklı bir renk katacaktır.

1956 yangınından sonra her şeyini kaybetmiş, terk edilmiş bir yer haline gelen Gerze’yi sadece yapısal olarak değil; halkını da psikolojik olarak ayağa kaldıracak projeye imza atılarak bam başka bir Gerze meydana getirilmiştir.

Bu yönlerle bakıldığında yangına sadece bir yıkım değil bir doğuş olarak da bakmak gerekir. Günümüze bakıldığında Sinop halen “mutlu şehir” olarak anılmaktadır.

“Suya tutunan şehir” in ateşle bu kadar mücadele içinde olması kentin makûs talihi olmaktan çıkmak için çabalayacaktır ve her gün olduğu gibi bu şehirde güneş yine denizden doğup ve yine denizden batacaktır.

KAYNAKÇA

- GÜLDAL Fatih, **Fetihten Osmanlılara Kadar Sinop Şehri Tarihi**, Marmara Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Türk Tarih Anabilim Dalı Ortaçağ Tarihi Bilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul 2003.
- GÜLEN Nejat, **Şanlı Bahriye**, Kastas Yayınevi, İstanbul 2001.
- GÜLER İbrahim, **XVIII. Yüzyılın İlk Yarısında Sinop (İdari Taksimat ve Ekonomik Tarihi)**, Marmara Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü, Doktora Tezi, İstanbul 1992.
- KALYONCU Hür, **Antik Carusa/Şirin Gerze**, Güven Ofset Limited Şirketi, Karabük,2008.
- KAYA Mevlüt, **1922 İzmir Yangını Ve Yapı Bunalımı**, Bilge Karınca Yayınları, İstanbul 2013.
- MEMİŞ Ekrem, **Eskiçağ Türkiye Tarihi**, Ekin Basım Yayın Dağıtım, Bursa 2015.
- MUŞMAL Hüseyin, **Küllerinden Doğan Bir Köy:1955Yılı Yangını Ve Derebucak'ın Yeniden Kuruluşu**, Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi, www.sosyalarastirmalar.com, 2015. Erişim Tarihi: 06.04.2017
- ÖZCAN Besim, **Rus Donanmasının Sinop Baskını (30Kasım 1853)**, Atatürk Üniverstesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Tarih Anabilim Dalı, Doktora Tezi, Erzurum 1990.
- ÖZCAN Besim, **Sinop Deniz Felaketi 30 Kasım 1853 Konferansı**, Sinop Halk Eğitim Merkezi Konferans Salonu. Katılım Tarihi: 30.11.2017
- ÖZCAN Selim, **Tanzimat Döneminde Sinop**, Sinop Belediyesi Kültür Yayınları, Sinop 2015.
- ÖZTÜRK Kerem, **1932-1990 Yılları Arasında Sinop'ta Meydana Gelen Suç Olayları Ve Diğer Önemli Olaylar**, Sinop Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Tarih Ana Bilim Dalı Başkanlığı, Yüksek Lisans Tezi, Sinop 2016.
- SARIKAYA A. Yaşar, **Bir İnci Memleketim**, Ceylan Ofset, Samsun (tarih yok).

- YAVAŞ Hikmet, **Türkiye'de Doğal Afetlerim Merkez-Yerel İlişkiler Açısından Yönetim Sorunları**, Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, İzmir 2005. Erişim Tarihi: 06.04.2017.
- Sinop Belediyesi İtfaiye Müdürlüğü, **İtfaiye Eğitimi El Kitabı**. Sinop Belediyesi Kültür Yayınları, Sinop (tarih yok).
- SLADE Sir Adolphus, **Müşavir Paşa'nın Kırım Harbi Anıları**. Çev. CANDAN Badem, Türkiye İşbankası Kültür Yayınları, İstanbul 2008.
- TARAKÇI R. Yaşar, **Sinop Deniz Savaşı**, Sinop Belediyesi Kültür Yayınları, Sinop 2014.
- TARKAN Hasan, **Sinop Coğrafyası**, Marifet Matbaası, İzmir 1941.
- TIRIL Alpay, **Cumhuriyet Döneminde Sinop (1923-1950)**, Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Tarih Anabilim Dalı Türkiye Cumhuriyeti Tarihi Programı, Yüksek Lisans Tezi, İzmir 2010.
- **Yurt Ansiklopedisi**, Anadolu Yayıncılık, İstanbul 1982.

Gazeteler

- **Akşam Gazetesi**, 7 Kânunuevvel 1935, S. 6157.
- **Cumhuriyet Gazetesi**, 6 Birincikanun 1935, S. 4154.
- **Cumhuriyet Gazetesi**, 7 Birincikanun 1935, S. 4155.
- **Cumhuriyet Gazetesi**, 9 Birincikanun 1935, S. 4157.
- **Cumhuriyet Gazetesi**, 7 Ekim 1946, S. 7953.
- **Cumhuriyet Gazetesi**, 9 Ekim 1946, S. 7955.
- **Sinop Gazetesi**, 12 Aralık 1935, S. 981.
- **Sinop Gazetesi**, 19 Aralık 1935, S. 982.
- **Sinop Gazetesi**, 15 Şubat 1956, S. 1706.
- **Sinop Gazetesi**, 22 Şubat 1956, S. 1707.

- **Sinop Gazetesi**, 29 Şubat 1956, S. 1708.
- **Sinop Gazetesi**, 7 Mart 1956, S. 1709.
- **Sinop Gazetesi**, 14 Mart 1956, S. 1710.
- **Sinop Gazetesi**, 21 Mart 1956, S. 1711.
- **Sinop Gazetesi**, 28 Mart 1956, S. 1712.
- **Sinop Gazetesi**, 4 Nisan 1956, S. 1713.
- **Sinop Gazetesi**, 18 Nisan 1956, S. 1715.
- **Sinop Gazetesi**, 25 Nisan 1956, S. 1716.
- **Sinop Gazetesi**, 23 Mayıs 1956, S. 1720.
- **Sinop Gazetesi**, 1 Ağustos 1956, S. 1730.
- **Sinop Gazetesi**, 22 Ağustos 1956, S. 1733.
- **Sinop Gazetesi**, 29 Ağustos 1956, S. 1734.
- **Sinop Gazetesi**, 5 Eylül 1956, S. 1735.
- **Sinop Gazetesi**, 12 Eylül 1956, S. 1736.
- **Sinop Gazetesi**, 19 Eylül 1956, S. 1737.
- **Sinop Gazetesi**, 26 Eylül 1956, S. 1738.
- **Sinop Gazetesi**, 3 Ekim 1956, S. 1739.
- **Sinop Gazetesi**, 17 Ekim 1956, S. 1741.
- **Sinop Gazetesi**, 24 Ekim 1956, S. 1742.
- **Sinop Gazetesi**, 28 Kasım 1956, S. 1747.
- **Sinop Gazetesi**, 5 Aralık 1956, S. 1748.
- **Sinop Gazetesi**, 23 Ocak 1957, S. 1755.
- **Sinop Gazetesi**, 29 Mayıs 1957, S. 1773.

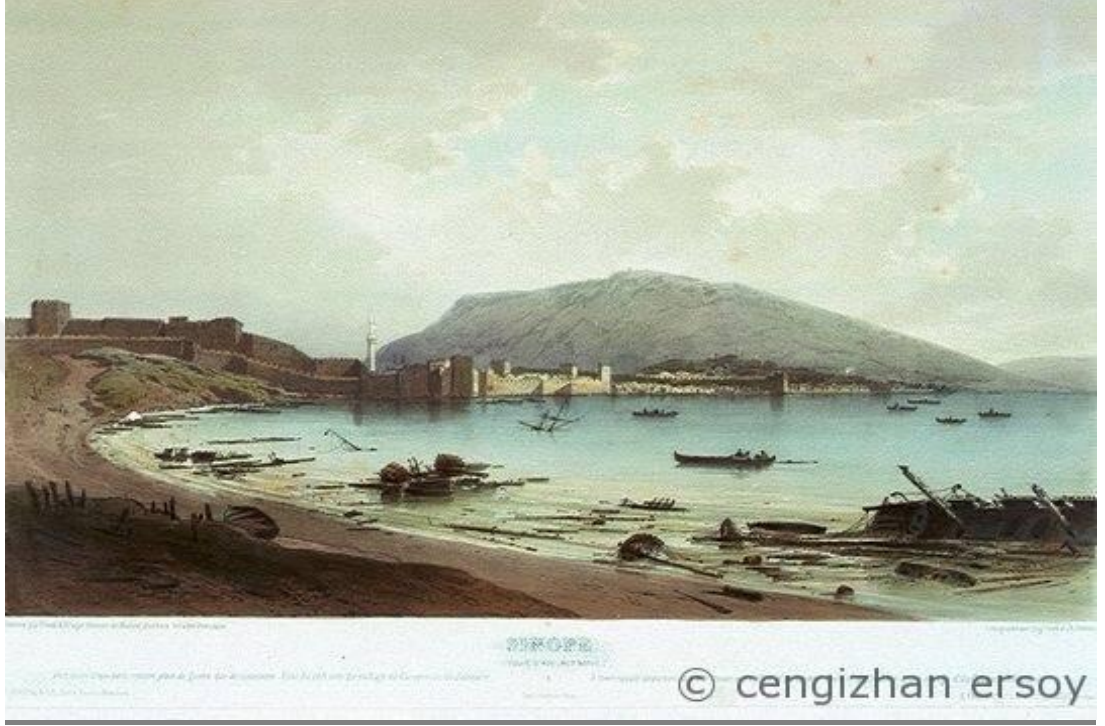
- **Sinop Gazetesi**, 12 Haziran 1957, S. 1775.
- **Sinop Gazetesi**, 31 Temmuz 1957, S. 1781.
- **Sinop Gazetesi**, 7Ağustos 1957, S. 1782.
- **Sinop Gazetesi**, 28 Ağustos 1957, S. 1785.
- **Sinop Gazetesi**, 16 Ekim 1957, S.1792.
- **Sinop Gazetesi**, 18 Aralık 1957, S. 1800.
- **Sinop Gazetesi**, 26 Mart 1958, S. 1814.
- **Sinop Gazetesi**, 2 Nisan 1958, S. 1815.
- **Sinop Gazetesi**, 9 Nisan 1958, S. 1816.
- **Tan Gazetesi**, 6 Aralık 1935, S. 3531.
- **Tan Gazetesi**, 7 Aralık 1935, S. 3532.
- **Ulus Gazetesi**, 7 İlkkanun 1935, S.5161
- **Ulus Gazetesi**, 7 Ekim 1946.
- **Ulus Gazetesi**, 8 Ekim 1946.
- **Ulus Gazetesi**, 11 Ekim 1946.
- **Ulus Gazetesi**, 13 Ekim 1946.
- **Ulus Gazetesi**, 14 Ekim 1946.
- **Ulus Gazetesi**, 15 Ekim 1946.
- **Ulus Gazetesi**, 16 Ekim 1946.
- **Ulus Gazetesi**, 17 Ekim 1946.
- **Ulus Gazetesi**, 18 Ekim 1946.
- **Ulus Gazetesi**, 19 Ekim 1946.

Yararlanılan Arşivler Ve Kütüphaneler

- Atatürk Kitaplığı Kütüphanesi, İstanbul.
- Başbakanlık Osmanlı Arşivi, İstanbul.
- Başbakanlık Cumhuriyet Arşivi, Ankara.
- Çevre ve Şehircilik Bakanlığı Arşivi, Ankara.
- Kızılay Arşivi, Ankara.
- Milli Kütüphane, Ankara.
- Rıza Nur Kütüphanesi, Sinop.
- Sinop Üniversitesi Fen Edebiyat Fak. Kütüphanesi, Sinop
- Sinop Üniversitesi Eğitim Fakültesi Kütüphanesi, Sinop

Söyleşiler

- Mahmut HARMANTEPE, 18 Ekim 2017, Sinop.
- Asım DEMİRKOL, 3 Kasım 2017, Sinop.
- Ercan TABAN, 11 Kasım 2017, Sinop.

EKLER**EK1**

Zeki Zeynel Özcanoğlu Arşivinden, Sinop Baskını Sonrasında ki Durum

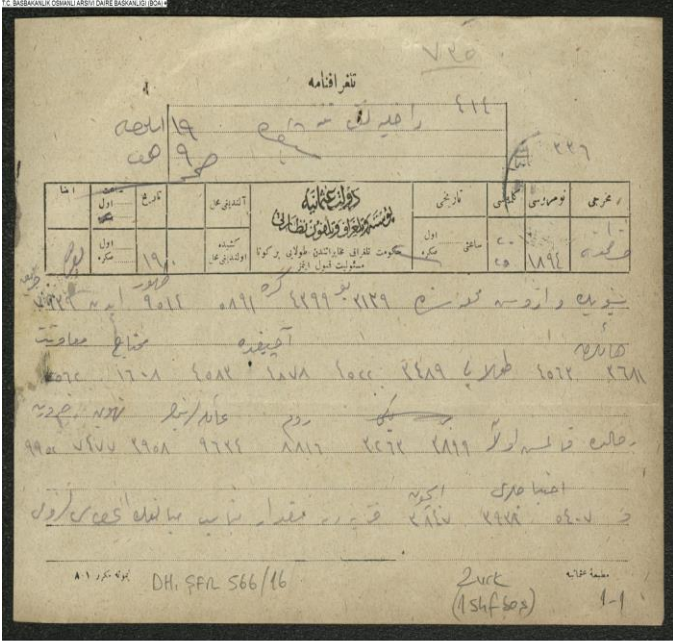

EK 2

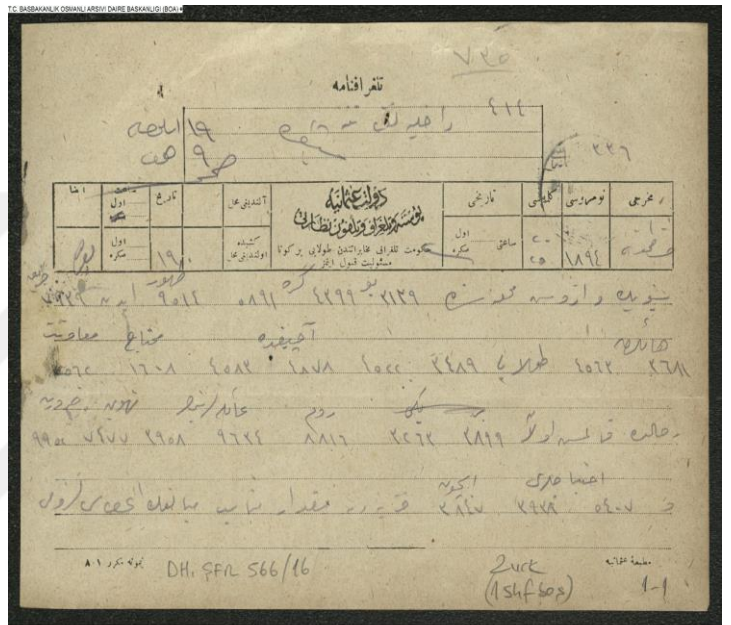

Zeki Zeynel Özcanoğlu Arşivinden, Sinop Deniz Şehitleri Anıtı

EK 3 BOA, 09.10.2017 tarihinde belgeye ulaşıldı.

DH.ŞFR.00566.00016.001

DH.ŞFR.00566.00016.001

EK 4

Zeki Zeynel Özcanoğlu Arşivinden

EK 6

7. İLKKANUN 1935 CUMARTESİ

Yeni - sayısal

Samuel Hoare'un nutku

İngiliz dış politikasında, bir zamandanberi, gise çarpın bir açıklık ve muayyeniyet vardır. Bir keres, imparatorluğın dış işlerini hem Eden hem de Hoare'a hüsnale etmek suretiyle iki holden yararlamak ve bu yarıyaştıya ünsöz birliğinin gizalet kaçırmamak yapmayı ve İngilizlerce mahsus bu bahanelerin merhale enanere arısında melekik dokumalarına yobud zaman zaman gereken yubancı hükümet mekulelerini süznet etmek için de usurlerine almalarına mukahab, İngilizlere, diplomasiinin gazineci işleri, Eden'e, diğerleri ise Samuel Hoare'a verilmiştir. Ve gerek dış bakan Hoare, gerekse Millletler cemiyeti bakan Eden, icab ettikçe imparatorluk namına tek baharlarna beyanatta ve teahhüflerde bulunmuşlardır.

İşte bu iki devlet adamının son zamanlarda yaptıkları beyanattı, harb-sonrasının yurushale ve rutinli itfafelele tesadüf edeceğ kaular yapmayı ve gırey bir açıklık ve muayyeniyet vardır. Bir Samuel Hoare'un ilk öneveli ve desir ünsöz beyanattı, cihandaki ham maddelerin daha adillene bir surette paylaşılmasını, İngilizlerin nasis ve hasır olacağını bildirmesi olmuştur. Bunun ne demek olduğu hakkında belki beyanattı yapılan da şimdiki konular bir fikir yoktur. Çünkü ham maddelerin adillene paylaşılmasını, sermaye şifakilerine göre mi, yoksa ihtivas ve ihtivas tarhilerine göre mi, yoksa teritoryal bakımdan mı temin edileceği, İngilizlerin prensip itibarına nazım dila olma bile, dışmüdelece ve usun usadıya minakaşa edilecek bir meseledir.

Bu var ki, paylaşmanın habül edileceği dila etmek, dünyadaki ham maddeler konyuktalama adillene bir surette tahsin edileceği olacağını tasdik etmektedir. Dış bakanın geyzerlerdeki beyanattı, işte bu bakımdan çok açık ve muayyen ve şifakidir. Ne, ham maddelerin paylaşılmasını daha adillene temin işi, ne dahi az ne dahi çok, bütün minüdelece ve cihalliyetle imperyalizm davalarının gözden geçirilmesini, hasırlanmıştan başla bir şey değildir.

Bu süzlerden maksad, sadece hasır şifakilerin durdurulması mıdır? Bu sözleri ile, olgunluk çağına gelmiş bir nevi telere mi göstermek istemiyor? Bunun için de olabilir. Şurası muhtemeldir ki, İngiliz dış bakanının bu türü sözlerini, olandırarlardan hiç birnası unutmuşlardır. Fakat aynı devlet adamının her de en taze beyanattan şu sözleri çıkıyor:

"Hayatlarla fransızları en iyi tanılarız adillene istiyoruz. B. Muallanın vaziyetini ve fazilet sistemini sürmek istemiyoruz. Habes ihtivasından kati nazar edilmeye lüzum Avrupa'da pek çok müşkül vardır. Bu işleri müşkuller, serkta da mevcut. Ye dünyamın her tarafında ilgili edecek maddeler toplanmıştır. Tarihimizde dahi çetin tehlikelere nasil galebe çalınmış ise bu müşkullere de galebe çalacağız... İngilizler, bu sözleri ile şu noktaları işaret ediyor:

1. İtalyanın bize dusmanından mevsufakatinin haricinde baparmak istediği ip gittikçe daha çetin bir hale ulaşmaktadır.
2. Bu, İtalyaya olan düşmanlığımızdan doğuldu.
3. Halusa süs dilerize, eşi İngiliz - fransız - italyan yani Strasa cephesinde gene gürünmektedir.

Fakat 1. Habes ist olmasına da Avrupa'da çok tehlikeler vardır. 2. Uzak yakında da tehlikeler vardır. 3. Avrupa ve Uzakşarık tehlikelerini temül edenlere İtalya misalinin gösterisi ve derisi his.

Tarihimizde daha çetin tehlikelere nasil galebe çalınmış ise bu müşküllere de galebe çalacağız...

İmparatorluğın mahafazası için de demin tilerim davranan ve bu tarhının maddde sikretmek suretiyle

Ş HABERLER

Sinopta yangın Sinopta 30 evin küll olmasıyla biten yangın

Sinoh 6 (A.A.) — Dün gece saat birde başlanı yangını otuz per zakihtan sonra söndürülmüştür. Yangın çıkan evde iki çocuk vardı. Yanan evlerin çoğundan eşi çıkarılmamıştır.

Askeri fabrikalarda mesai saatleri dışında çalışanların ücretleri

Kara, deniz ve hava askeri fabrikalarında mesleketin müdafaca silahları içinde çalışan subaylarla memur ve müstahdemlere bu mesailerine karşılık iş ve teşekkülde de aynı ayır miktarda ücret verilmekte olduğu zühüdüğünden, bunların hepisi de aynı münemleyle tabii tutulmak üzere şu komisyon teşkil edilerek bir talimatname hazırlanmış ve tasdik edilerek diğer bakanlar heyetinin verilmiştir. Bakanlar heyeti talimatnamesi gözden geçirmiş ve muayyen celtura saatleri dışında çalıştırılacak subaylarla memur ve müstahdemlere yapılacak bu işleri, kanunun teşvii ettiği vasifelerle temin edilmiş ve bunların ihtivas ücreti de aldıkları söz öneünde tutularak bu gibilere ayrıca ücret verilmesini kabul edilmiştir. Kara, deniz, hava fabrikalarında icadında geyzeri çalışılacak yerler fazla mesai yapacak ünsöz ve yirlecek ücretler hakkındaki bu talimatname şudur:

- 1 — Kara, deniz, hava fabrikalarında imalât mahaneleri ve bu teklifata dahil olan merkeze ve devarı ile müstahkem çalışkan işçiler, amirinin gözetilme lüzum üzerine muayyen mesai saatlerinden fazla çalışmak mecburiyetinde kaldıkları zaman asarları gibi ücret alırlar.
- 2 — İşçi muayneh ediyorsa, yalnız muaynen saatinin alır. Muaynen mesai saatinden fazla çalırsa kendine mesai saatini muaynen zamanında mesai saatine takımıyla bir saate isabet eden miktarda, fazla işi boy nispetinde fazla alır.
- 3 — Bu fazla saat mesai zamanı ad bildirilerek deteche bildirenin teadluk ettiği tertiplerden teadiye olunur...

İnebolu vapurunun enkazı

İzmir gazetelerinden biri İzmir kerkife önünde batan Inebolu vapuru enkazının kerkife girecek büyük yapıtlarına vurgunması için çıkarılmasını düşündüğünü yazmaktadır. Yetkili olanlardan öğrendiğimize göre Inebolu vapurunun battığı yer oldukça derindir ve vapurun enkazında da bir fayde yoktur.

Şirket Hayriye tarifi

Ekonomi bakanlığı tarifeler bürosu şirket hayriye tarifi üzerine rindeki incelemelerine devam etmektedir. Ürettileri halkın menfaasına en uygun bir derecede olmasına çalışılmaktadır. Bihassa birinci mütaka ücretleri üzerinde durulmaktadır. Tarife, bakan lahtından döndüğü zaman kati teklimi olacaktır.

İspat edilen İngilizler, görüyor ki şimdi, tehlikeler davranmasını da biliyor ve bu tehlikeliğin de heza maddde zihretmek suretiyle tesvik ediyor. Avrupa'daki tehlikeleri, İtalyaya, Fakat Uzakşarıkta tehlikeleri ortada kaldırılacak "Koulisyon" hise şimdilik uzak görünüyor. "Koulisyon" i.e., İngiliz imparatorluğunun Napoli yandıranberi en derinleşti ve en büyük tabyaisiydi

Başbakanımız Bugün Ankaraya dönüşürlar

İstanbul 6 (A.A.) — Başbakan İsmet İnönü, yandıra Dış İşleri Bakanı B. Tevfik Rüşdi, İçişleri Bakanı B. Şükrü Kaya, Cumhuriyet Meclisi Başkanı Genel Direktörü B. Salihattin, İçişleri Genel Direktörü B. Muhammed Eriş oğlu dığü balde saat 19 da kalkan ekspres başlı hususi bir vagonla Ankara'ya hareket etmiştir. Başbakan istasyonda Eminönü Binası B. Celal Beyaz, Karamay adaklıklarından B. Nuri Cankar, içişlerinde bulunan saygınlık, general Fahrettin Altı Saad, İstanbul valisi Muhibdin Ustunoğlu de diğer birçok kimseler tarafından uğurlanmışlardır.

Sivas - Erzurum tahvillerinin hepsi satıldı

Yüzde yedi faizli dört buçuk milyon lirahki ikinci terip Sivas-Erzurum tahvilleri tahvillerinin kaydın muamelesi aynı besinde bitmiştir. Finans bakanlığına vilyetlerden gelen telgraflardan alınan meticeler bu tahvillerin memnuniyet verici bir şekilde teminamamı satılmış olduğunu göstermiştir. Bir çok yerlerde tahvilbire yetecek tahvil bulunmamıştır.

Dil, tarih ve coğrafya enstitüsünü ne zaman açılacak?

Dil, tarih ve coğrafya fakültesi tahvilinin açılması etrafında ki harizriklara devam edilmektedir. Fakülte tahsil edilen Erciğ a partmanında ki dairelerde icabeden teadilat ve inşaat bir an sivele bitirilmeye çalışılmaktadır. Fakültenin açılma ilerinin önu mütdeki hafıza ilerisinde yapılmazlığı gündeme hazırlanmış değildir.

Mali kararlar ve kanunların altın cildi

Simdiye kadar 1-5 sayılı bastırılan "mali kanunlar ve kararlar" dergininin 6 nci sayısının müsyed deleri, Finans bakanlığı tarafından, danga matbasına gönderilmişdir. Derginin basılması birkaç güne kadar bitecektir.

Moskova radyosunda

Türkiye için Moskova operatörlüğünden naklen Karman operatörleri ile Moskova, 6 (A.A.) — Yarın (7) birinci kınan akşamı Moskova operatörleri verilecek olan Karman operatörleri 1500 metre uzun dalgalı ve 25 ve 50 metre kısa dalgalı Moskova radyo istasyonlarına tarafından yayılacaktır. Bu yayın bilhassa Türkiye için olacaktır. Pende aralarında Karman hakkında türlüce izahlar verilecektir.

Ankara Halkevinde

Hukuk ilmini yayma kurumunun ikinci konferansı. Bugün saat 15 de Ankara Hukuk Fakültesi Profesörlerinden DR. FAHRİ ECCEVİT tarafından verilcektir. Konferansı mevzu "Adli tıbbin merdün hukuk alanında tulu, dir". Kurum bu konferansları her kes içinidir.

Üzüm satışlarımız Bu yılki ürünlerin çoğu satıldı

İzmirde ihraçat mallarımız rekolt ve satış vaziyetlerini yakından inceleyen türk ofis subesinin bakanlığa verdiği mülmüta göre Ege mütakasında son hafta içinde üzüm piyasası normal seyirini takibetmiş ve duruma önemli bir değışiklik görülmemiştir. Boracada satılan üzümleri 445.756 civalı, 63 milyon 331 bin kilodur. Borac haricinde 50 bin cival tahmini edilmiştir. Yapılan hesaplar bu yıl rekoltasının müsbim bir kılanınm ihracı ve itibalk suretiyle elden çıkarıldığını göstermektedir. Gelcekte rekolt ve muayyen dahi yedi ay gibi uzun bir zaman olacağını bilicecek olursak elde kalan ürünlerin dahi muasit fiyatlarla satılacağı anlaşılar. Fiyatların istikrarı kapsamında piyasaya çıkması lüzum görmeden Tariiz üzümlerini son hafta içinde bir miktar mal satın almıştır. Üzümler piyasaya çıktığı günden itibaren satın alldığı üzümler miktarı 3.227.802 kilodur. Son hafta içinde inhasar idaresinde piyasadan üzümler satın almıştır. İdamının alldığı üzümler 1.220.774 kilodur. Mevsim başlangıcından geçen ayın ortasına kadar İzmir limanından dış ülkelere ihraç edilen üzümler miktarı 57 milyon 89 bin kiloya geymetmiştir. Bunun 24 ml yon kırsal kıtusu Almanya'ya gönderilmiştir.

Uşakta 90 ton tohumluk dağıtıldı

Uşak, 5 (A.A.) — Bolgemiz bu yıl kuraklıktan çok müteasir olduğundan köylüların tohumluk ihtivasında küçüldü. Son günde Ziraat bakanlığı köylüye 90 ton tohumluk dağıtmış ve bu yordımı köylü için zevceye kararlaştırmıştır.

Yeni imtihan talimatnamesi

talimatnamesi önümüzdeki baharın sonlarına kadar Kültür bakanlığının başkanlığı altında ve Müstebirin de işbirlikte toplanacak olan talim ve terbiye heyetinde gözden geçirilecektir. Talimatname bundan sonra deris heytelleri tarafından incelenecek üzere İlaç direktörlüklerine gönderilecektir.

C. H. P. kongreleri

C. H. P. Dünüğünar konumu Erzurum ocağı yaltık kongresi emekli gün İnaısı ilki okuluada yapılmıştır. Başkan B. Fazıl'tın bir sözleri ile açılı kon- greye milletimizin büyük Atası Atırlık'ın şüekten koparı ve şaygı ile anılmay ve telâmmatıdır. Bundan sonra yaltık çalma raporu okunarak alkışlarla karmışları, yeni idare heyeti seçimi yapılmıştır.

Dil hakkında Etimolojik ve Morfolojik

- x uncu Anı
- 1 — Sevinç
- 2 — Sevim
- 3 — Sevinmek
- 4 — Sormak
- 5 — Salmak

- I) Yukarıdaki kelimelerin ilk ve asıl kökleri neledir?
- II) Bu kelimeler nasıl türemişlerdir?
- III) Bu kelimelerin teşkil etmekte için köke ilavesi olunan ekler nelerdir ve eklerin her birinin mana ve farkları bakımından rolleri ne olmuştur?
- IV) Bu araştırmaya naticisinde:
  - A - Türkçü kökleri ve,
  - B - Türk dili ekleri, ve,
  - C - Türk sözlerinin teşekkülü bakımında bir kaide çıkarılmak mümkün müdür?

Yukarıdaki onuncu dil anketimize olurlarınızın cevaplarını 7 Ocak'ta gazetemize yazı ileri dirilektörlüğüne gönderileriniz rica ederiz. Simdiye kadar alldığımız cevapları ızzele boyayacağız gibi bundan böyle de koyacağız.

BÜ GECEKİ BALO Çocuk evimize kurumunun bu gece

Ankara Palasta vereceği (Milli Kurupet) buluşma şifadır. Yokul çocukları geydirmek ve yardıme için çalşın bu hayır yuvamın her sene verdiği

Milli kıyafet balosu nun bu sene daha mükellem olmasını temin edilmştir.

İYİ BİR YARDIM ZEVKİ İÇİNDE TEMİZ BİR EĞLENCE. GÜZEL BİR GECE GECİRECENİZİNİ

Fiyatlar 2 Bayan bir Bay 6 lira; bir Bayan bir Bay (5) lira, yaluz bir Bay (3) lira. Subaylar, Bayanlarıyla birlikte (3) lirahki biletle baloya geyebilirler.

Biletler

Ankara ezanması, Ortanç, Rehber, Akba, Yeni Millat Pazarı, Piyasası gızeriz. Yonışevide Eron, Tevessir ve banka gısterisinde satılmaktadır.

C. H. P. kongreleri

Aali askardara Bayan Zehra, Bay Fevzi, Bay Ali Öhalı, Bay Süleyman ve Bay Kânül, yedek askerlere Bayan Tevhide, Bay Yusuf Dikmenli, Bay Süad, Bay Cahid ve Bay Rifat, Kazanma muasillğine Bayan Zehra ve Bay Ahmed Sübra şegimlidir.

Yeni idare savatlarımıza verimli geyimolar dileriz.

C. H. P. Erzurum ocağı kongresi

Bugün 12 Sayfa

TAN

6 BİRİNCİKANUN CUMA S A Y I 228 - 3531

TELEFON | Adres: 1935 İstanbul - Karataş - 1935

Habeşler Makalleye Herlerken

Habeşistanı Parçalıyacak Bir Teklif Yapılacağı Bildiriliyor

Fransız Ekspelerine İngiliz Ekspeleri Habeş Hudutlarının Tashihinde Anlaşmışlar!

Mısır Nereye Gidiyor?

[Ruslar Mısırın Tarihini]

KARLUK 1

Biz yâkâni mevlâ bu sözlükte işlediğimiz Mısır. Şah Cengiz Paşa ve arkadaşlarının İngiltere'den Mısırı fethetmesi üzerine ve ilminin en eskilerinden olan 17 ilmi yâkâni mevlâ de kârî. Bu ilmi kavâid keşifine yâkâni mevlâ olan İngiliz Ekspeleri ile Fransız Ekspeleri arasında geçen anlaşma. Bu anlaşma ile Mısır halkının kaderi mevlâ gösteriliyor.

Bu anlaşma, mevlâ keşifine yâkâni mevlâ olan İngiliz Ekspeleri ile Fransız Ekspeleri arasında geçen anlaşma. Bu anlaşma ile Mısır halkının kaderi mevlâ gösteriliyor.

Bu anlaşma, mevlâ keşifine yâkâni mevlâ olan İngiliz Ekspeleri ile Fransız Ekspeleri arasında geçen anlaşma. Bu anlaşma ile Mısır halkının kaderi mevlâ gösteriliyor.

Sömikok

Başbakanın Zonguldak Seyahati Kaldı

Başbakan bu akşam Ankara'ya dönmüyor.

Başbakan General İsmet Paşa ile yâkâni mevlâ olan İngiliz Ekspeleri ile Fransız Ekspeleri arasında geçen anlaşma. Bu anlaşma ile Mısır halkının kaderi mevlâ gösteriliyor.

Yağmur Ve Fırtına

Lodostan kurtulduk derken Karaya!e çatıldı!

Dün öğleden sonra aşan lodostan kurtulduk derken Karaya!e çatıldı!

1- Müsabakaya Girme Şartları

2- İmtihanlar Nasıl Olacak?

EV KRALİÇESİ

1- Müsabakaya Girme Şartları

2- İmtihanlar Nasıl Olacak?

EV KRALİÇESİ

1- Müsabakaya Girme Şartları

2- İmtihanlar Nasıl Olacak?

EV KRALİÇESİ

Alman Ordusu Hazır

Tayyare Bombardimanları

Akdeniz Vaziyeti

London Gerginliğin Azalmadığını Bildiriyor

Yemek pişirmeğe kazananlara bediyelerimiz:

Yemek pişirmeğe kazananlara bediyelerimiz:

Yemek pişirmeğe kazananlara bediyelerimiz:

Son Dakika

Fransız Parlamentosunda Gürültülü Bir Toplantı

Paris, 5 (A.A.) — Saygılar Kurulunun öğleden sonraki toplantısına katılan 600 üyesi vardı. Günde bir toplantıya katılmayan üyelerin de katılımıyla toplantının gündemi genişletildi. İki saatlik toplantı, 5 Nisan 1934 tarihinde saat 12.30'ta başladı. İlk olarak gündemi genişletildiği bildirildi. Çeşitli konuların gündeme alınmasıyla toplantı, saat 2.30'ta bitirildi. Günde bir toplantıya katılmayan üyelerin de katılımıyla toplantının gündemi genişletildi. İki saatlik toplantı, 5 Nisan 1934 tarihinde saat 12.30'ta başladı. İlk olarak gündemi genişletildiği bildirildi. Çeşitli konuların gündeme alınmasıyla toplantı, saat 2.30'ta bitirildi.

Mussolini Bir Diyet Verecek

Roma, 5 (A.A.) — Cumartesi günü toplanacak olan saygılar kurulumun açılması büyük bir alkış ile beklenmektedir. Tahmin edilmiştir ki Mussolini bu toplantıda siyasi durumun, İtalyanlar için ve zehir tedbirleri hakkında bir diyet verecektir.

Yunanistanın Dış Siyaseti

Atina, 5 (A.A.) — Başbakan Demircies cenabi gazetecileri ve 1000 si siyasi bakanları ile toplantı yaptı. 1000 si siyasi bakanları ile toplantı yaptı. 1000 si siyasi bakanları ile toplantı yaptı.

İngiliz Dış Bakanı Habeş İşinden Hiç Bahsetmedi

Londra, 5 (A.A.) — Bir hafta önce Aven Komandosa bu beznebebe keşif yaptı. Habeş işlerinden hiç bahsetmedi. Habeş işlerinden hiç bahsetmedi.

Akdeniz Vaziyeti

Cebelitarık, 5 A.A. — Ankaradan gelen haberler, Akdeniz vaziyetini göstermektedir. Akdeniz vaziyetini göstermektedir. Akdeniz vaziyetini göstermektedir.

FAYDALI BİLGİLER

Ad	Birim	Değer
1. 10.000 Kuruş	1000	1000
2. 5000 Kuruş	500	500
3. 2500 Kuruş	250	250
4. 1250 Kuruş	125	125
5. 625 Kuruş	62.5	62.5
6. 312.5 Kuruş	31.25	31.25
7. 156.25 Kuruş	15.625	15.625
8. 78.125 Kuruş	7.8125	7.8125
9. 39.0625 Kuruş	3.90625	3.90625
10. 19.53125 Kuruş	1.953125	1.953125
11. 9.765625 Kuruş	0.9765625	0.9765625
12. 4.8828125 Kuruş	0.48828125	0.48828125
13. 2.44140625 Kuruş	0.244140625	0.244140625
14. 1.220703125 Kuruş	0.1220703125	0.1220703125
15. 610.3515625 Kuruş	0.06103515625	0.06103515625
16. 305.17578125 Kuruş	0.030517578125	0.030517578125
17. 152.587890625 Kuruş	0.0152587890625	0.0152587890625
18. 76.2939453125 Kuruş	0.00762939453125	0.00762939453125
19. 38.14697265625 Kuruş	0.003814697265625	0.003814697265625
20. 19.073486328125 Kuruş	0.0019073486328125	0.0019073486328125
21. 9.5367431640625 Kuruş	0.00095367431640625	0.00095367431640625
22. 4.76837158203125 Kuruş	0.000476837158203125	0.000476837158203125
23. 2.384185791015625 Kuruş	0.0002384185791015625	0.0002384185791015625
24. 1.1920928955078125 Kuruş	0.00011920928955078125	0.00011920928955078125
25. 596.04644775390625 Kuruş	0.000059604644775390625	0.000059604644775390625

Deniz Konferansı Yaklaşırken İngiltere Donanmasını İhmal Ederse Göçüp Gidecekler

"Gemi Yaptırmamaktan Mühendislerimiz Gemi Yapmayı Unutuyorlar Yarın İşçi Bulamıyacağız"

London deniz konferansı açıklarken İngiltere donanmasını ihmal ederse göçüp gidecekler

1914 senesinde hem sivil hem de askerî donanma ihmal edilmiş ve İngiltere donanması bu bakımdan çok zayıf kalmıştır. İngiltere donanması ihmal edilmiş ve İngiltere donanması bu bakımdan çok zayıf kalmıştır.

Yağmur Ve Fırtına Lodostan kurtuldu derken Karayele çatıktı

Baştarafı birincide... Karayele çatıktı... Yağmur ve fırtına Lodostan kurtuldu derken Karayele çatıktı.

Tan Gazetesi, 6 Birincikanun 1935, İstanbul Atatürk Kitaplığı Kütüphanesi

EK 10

T. C.
DAHİLİYE VEKÂLETİ
Emniyet İşleri Umum Müdürlüğü
Şube
Muxasi: 52.
Umumi: 5920

22262

99C 19 HICK 1935
158 Oz: Sinobun yeni ma-
hallesinde çıkan
yangın H.

T. C.
BAŞBAKANLIK
CUMHURİYET ARŞİVİ

Yüksek Başvekalete

6/12/935 gecesi saat Birde Sinobun Yeni
mahallesinden Mehmet Alinin evinde dikketsizlik
yüzünden yangın çıkarak rüzgârın tesiriyle derhal
etrafa sirevet ettiği ,35 evin tamamı ve eşyaları-
nın kısmen yandığı ve bu meydana 9 yaşlarında Emine
adında bir kız çocuğunun da gaip olduğu ve tahkika-
tın devam etmekte olup zarar ve ziyanın yüz bin lira
tahmin edildiği Sinop valiliğinden bildirildiğini
bilgileri olmak üzere en derin saygılarımla arzede-
rim .

Dahiliye Vekili

FB

Hıfzı
20-12-35

S. Kaya

A-Y

Karşılık yazılarak Bitiye attı olduğu gubeni gün ve sayısını yazılmas.

030	10			120	856	16
-----	----	--	--	-----	-----	----

1935 Yeni Mahalle Yangını, BCA.

EK 11

DEVLET ARŞİVİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
CUMHURİYET ARŞİVİtelefon
2/10/94c

Yüksek Başbakanlığa

Sinop Valiliğinden alınan telğiraf ve makina başında istenilen müttemmin bilgilere
İl merkezinde hammallık ve arabacılıkla geçinen Mehmedin evinde 5/8/90/94c gecesi saat 04 de sarhoşluk ve dikkatsizlik yüzünden çıkan yangının şiddetle esen gün doğdu rüzgarının tesiriyle etrafa sırayet ettiği ve bu dükkân o furun 124 ev olmak üzere mecmuu 108 binanın ta-
mamen yanmasından sonra ateşin söndürüldüğü insanca zayıt olmadığı ve maddi zararın tesbitine çalışıldığı felaket zedelerin mahallince kızılây marifetiyle 3 günlük işçilerinin taymin edildiği anlaşılmış ve merkezde yardım yapılması hakkında bakanlıktan Kızılây başkan-
lığına bildirilmiştir saygı ile arz ederim.
Keyfiyet ayrıca Başbakanlık İçel vilayeti vasıtasıyla Cumhurbaşkanlığı katibi umumiyesi Kemal Ödölelece arz edilmiş olduğu .

İç işleri Bakanı yerine
İhsan AksoyBalıkesir İlinden Edremit İlçesine yazdırılmış
telefonla ve bu ilçedeki Emniyet Komiserliğine yazdırılmıştır.

030 01 134 8735

EK 12

DEVLET ARSIVLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
CUMHURİYET ARSIVU

TELGRAF

(Örnek : B. 1)

Y O L

Servis İşaretleri

Adres : .....

T. C.
P. T. T. I. G. M.

Devlet telgraf mahaberatından
dışarıya mar'uliyet kabul etmez

İlk Merkez	No	Kelime	Verildiği		Orta Merkez	Alındığı		İmza
			Tarih	Saat		Hususi	Tarih	

stop Kastamonide dün gece çıkan bir yangında üç yüz kadar ev ve dükkan
yanmıştır. 6 sayılıdır.

Anadolu ajansı

033 01 24 23 5

Yangının Kastamonu' da olduğuna dair yanlış çekilen telgraf.

BCA, 8 Mayıs 2017.

EK 13

Cumhuriyet Gazetesi, İstanbul Atatürk Kitaplığı Kütüphanesi

EK 14

MÜHÜR KALEM MÜDÜRLÜĞÜ

T. C. BAŞBAKANLIK BUSUSİ KALEM MÜDÜRLÜĞÜ		Özeti
Yazın memur		<i>Aynalık</i>
Yazın tarihi		Tel
Değer tarihi		Ankara
Dosya No.		"
Gidiş No.		"
Gidiş tarihi	6.10.1946	<u>Kastamonu</u> Sinop
Eklere		
Not:		<p>1- Seyahatte bulunduğum sırada <u>Kastamonu</u> Sinop'un yangın felâketini teessürle haber aldım. Vîlâyetçe ilk tedbirin alınacağına şüphe etmiyorum. Mümkün olan acele yardımın yetiştirilmesi için Kızılaya ricada bulundum.</p> <p>2- Kastamonu ve Sinop Belediye Başkanlıklarına yazılan bu telin suretleri İçişleri Bakanlığına ve seyahatte bulunan İçişleri Bakanına Kızılay Merkezine yazılarak Ankarada Başbakanlığa da bildirilmiştir.</p> <p>Başbakan</p> <p><i>Başbakan tarafından seyahatte bildirilmiştir.</i></p> <p><i>CS</i></p>

-5-

030 01 134 873 5

1946 Büyük Sinop Yangını BCA.

DEVLET KIZILAYI GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

T. C. BAŞBAKANLIK HUSUSİ KALEM MÜDÜRLÜĞÜ	<u>Ozet</u>	<i>K.</i>
Yazan memur		<i>Afvalik</i>
Yazın tarihi		<u>Tel</u>
Beyaz tarihi		
Dosya No.	Kızılay Başkanlığına	
Gidiş No.		<u>Ankara</u>
Gidiş tarihi	Sinop ve Kastamonu yangınlarından	
Ekleri	felâket görenlere her ızdıraba yardım için	
Not:	şefkatle koşan Kızılayın el uzatmasını tabii görmekle beraber bu yoldaki teşebbüsün çabuk- laştırılmasını rica ediyorum.	
	Başbakan	
	<i>Ş</i> <i>14/5</i> <i>Arslan ve Tamer den aydınlatma</i> <i>432 denizinde</i>	

030	01			134	873	5
-----	----	--	--	-----	-----	---

BCA, 8 Mayıs 2017.

EK 15

BCA, 8 Mayıs 2017.

DEVLET BANKALARI GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
 GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
 P. T. T.
 Genel Müdürlüğü

9.5.2017

TELGRAF

Adres: *Sagin BAS*

Bakan Recep Peker

(Ornek: B. 1)
Yol
 Servis İşletme

1
Karlımca

Sıra No	İlk Harf	No.	Kelimeler	Verildiği		Resmi	Orta Harf	Alındığı	
				Tarih	Saat			Tarih	Saat
	559		44	8/5/17	12	Emnet		4/10	10

*Konsumumuz sizlerde zikir eden
 misiref zamana kadar dolayısıyla
 vakti fuzmetle ilgi ve dirayefinuz
 mircubis ce ilg garaban cadu*

T. C.
P. T. T.
T.C. Genel Müdürlüğü

DEVLET KİMYELERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
TELEGRAFLAR BÖLÜMÜ
TELGRAF

(Örnek: B. 1)
Yol
Servis İşaretleri

Devlet telgraf haberleşmesi:
Her dakika sorum kabul olunmaz

Adres:

2

Sıra No	İlk Merkez	No.	Kaldıraç	Verildiği		Resmi	Orta Merkez	Alındığı		İst.
				Tarih	Saat			Tarih	Saat	

*Efendi ve gıyaset olarak girdim
gözetiminde Başkanlığım altında
teşkil olunacak komite vasıtasıyla*

030	01			40	238	11				
-----	----	--	--	----	-----	----	--	--	--	--

T. C.
P. T. T.
T.C. Genel Müdürlüğü

DEVLET KİMYELERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
TELEGRAFLAR BÖLÜMÜ
TELGRAF

(Örnek: B. 1)
Yol
Servis İşaretleri

Devlet telgraf haberleşmesi:
Her dakika sorum kabul olunmaz

Adres:

Sıra No	İlk Merkez	No.	Kaldıraç	Verildiği		Resmi	Orta Merkez	Alındığı		İst.
				Tarih	Saat			Tarih	Saat	

*gördüm deklan oluncağım. Gıyasetim
la arz ederim
Kastamonu Belediye Başkanı
Abdülgani Beyaz*

BAZARISI	7
AY	EKİM
YIL	1946
HAFTASI	16

ULUS
ADIMIZ ADIMIZDIR

Kızılay karağın dostudur
Kızılaya öza olunuz

İnönü dün Mersin'i şereflendirdi

Cumhurbaşkanımız Halkın coşkun sevgi gösterileriyle karşılandı
Sehrimizde gezintiler yapan İsmet İnönü çeşitli işler hakkında etraflı izahat aldı

İsmet İnönü, Mersin'e geldiği gün, şehrin her tarafında büyük coşku ve sevinçle karşılandı. İnönü, şehrin her tarafında gezintiler yaptı ve halkın coşkun sevgi gösterileriyle karşılandı. İnönü, şehrin her tarafında gezintiler yaptı ve halkın coşkun sevgi gösterileriyle karşılandı. İnönü, şehrin her tarafında gezintiler yaptı ve halkın coşkun sevgi gösterileriyle karşılandı.

Sir George Clark geldi

Sir George Clark, dün Ankara'ya geldi. Clark, İngiltere'nin Türkiye'deki büyükelçisi. Clark, Ankara'ya geldiği gün, şehrin her tarafında büyük coşku ve sevinçle karşılandı.

İstanbul'un Kartuluşu dün kutlandı

İstanbul'un Kartuluşu, dün İstanbul'da kutlandı. Kutlama, şehrin her tarafında büyük coşku ve sevinçle yapıldı. Kutlama, şehrin her tarafında büyük coşku ve sevinçle yapıldı.

Filistin'in istikbali Yahudiler M. Truman'ın son teklifinden memnun

Buna muhalif Araplarla İngilizler bu demec dolayısıyla hoşnutsuzluklarını belirtiyorlar

Yahudiler, M. Truman'ın son teklifinden memnundur. Yahudiler, M. Truman'ın son teklifinden memnundur. Yahudiler, M. Truman'ın son teklifinden memnundur.

C. H. P. Ocak Kongreleri

Atıfbey Ocak kongresinde C.H.P. Genel Sekreteri Naif Atuf Kansu da bulundu ve görüşmeleri takip etti

C.H.P. Ocak kongrelerinde, Atıfbey Ocak kongresinde C.H.P. Genel Sekreteri Naif Atuf Kansu da bulundu ve görüşmeleri takip etti.

Film müsabakası

Film müsabakası, İstanbul'da yapıldı. Müsabaka, şehrin her tarafında büyük coşku ve sevinçle yapıldı.

Paris'te Konferans 15 ekimde bitecek

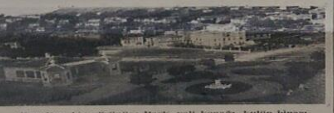
Paris'te konferans, 15 ekimde bitecek. Konferans, şehrin her tarafında büyük coşku ve sevinçle yapıldı.

Dışardan getirilecek mallar Ticaret Bakanlığı listeyi genişletti

Dışardan getirilecek mallar, Ticaret Bakanlığı listeyi genişletti. Ticaret Bakanlığı, dışardan getirilecek malların listesini genişletti.

Amerikan tecimleri

Amerikan tecimleri, İstanbul'da yapıldı. Tecimler, şehrin her tarafında büyük coşku ve sevinçle yapıldı.

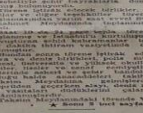

Sinop'ta büyük bir yangın oldu

Sinop'ta büyük bir yangın oldu. Yangın, şehrin her tarafında büyük coşku ve sevinçle yapıldı.

Türkiye - Mısır dostluğu

Türkiye - Mısır dostluğu, İstanbul'da yapıldı. Dostluk, şehrin her tarafında büyük coşku ve sevinçle yapıldı.

Paris'te Konferans 15 ekimde bitecek

Paris'te konferans, 15 ekimde bitecek. Konferans, şehrin her tarafında büyük coşku ve sevinçle yapıldı.

Film müsabakası

Film müsabakası, İstanbul'da yapıldı. Müsabaka, şehrin her tarafında büyük coşku ve sevinçle yapıldı.

Paris'te Konferans 15 ekimde bitecek

Paris'te konferans, 15 ekimde bitecek. Konferans, şehrin her tarafında büyük coşku ve sevinçle yapıldı.

Dışardan getirilecek mallar Ticaret Bakanlığı listeyi genişletti

Dışardan getirilecek mallar, Ticaret Bakanlığı listeyi genişletti. Ticaret Bakanlığı, dışardan getirilecek malların listesini genişletti.

SPOR

SPOR, İstanbul'da yapıldı. Spor, şehrin her tarafında büyük coşku ve sevinçle yapıldı.

Amerikan tecimleri

Amerikan tecimleri, İstanbul'da yapıldı. Tecimler, şehrin her tarafında büyük coşku ve sevinçle yapıldı.

Sinop'ta büyük bir yangın oldu

Sinop'ta büyük bir yangın oldu. Yangın, şehrin her tarafında büyük coşku ve sevinçle yapıldı.

Türkiye - Mısır dostluğu

Türkiye - Mısır dostluğu, İstanbul'da yapıldı. Dostluk, şehrin her tarafında büyük coşku ve sevinçle yapıldı.

Sinop'ta büyük bir yangın oldu

Sinop'ta büyük bir yangın oldu. Yangın, şehrin her tarafında büyük coşku ve sevinçle yapıldı.

Türkiye - Mısır dostluğu

Türkiye - Mısır dostluğu, İstanbul'da yapıldı. Dostluk, şehrin her tarafında büyük coşku ve sevinçle yapıldı.

Paris'te Konferans 15 ekimde bitecek

Paris'te konferans, 15 ekimde bitecek. Konferans, şehrin her tarafında büyük coşku ve sevinçle yapıldı.

Film müsabakası

Film müsabakası, İstanbul'da yapıldı. Müsabaka, şehrin her tarafında büyük coşku ve sevinçle yapıldı.

Paris'te Konferans 15 ekimde bitecek

Paris'te konferans, 15 ekimde bitecek. Konferans, şehrin her tarafında büyük coşku ve sevinçle yapıldı.

Film müsabakası

Film müsabakası, İstanbul'da yapıldı. Müsabaka, şehrin her tarafında büyük coşku ve sevinçle yapıldı.

Dışardan getirilecek mallar Ticaret Bakanlığı listeyi genişletti

Dışardan getirilecek mallar, Ticaret Bakanlığı listeyi genişletti. Ticaret Bakanlığı, dışardan getirilecek malların listesini genişletti.

SPOR

SPOR, İstanbul'da yapıldı. Spor, şehrin her tarafında büyük coşku ve sevinçle yapıldı.

Ulus Gazetesi, 7 Ekim 1946, İstanbul Atatürk Kitaplığı Kütüphanesi.

EK 17

Cumhuriyet Gazetesi, 07.10.1946, İstanbul Atatürk Kitaplığı Kütüphanesi.

Ceza Kanunu

Yasa: Fikret ADIL

Gl. Eisenhower Morgan halini dün teftiş etti

Viyanada toplanacak Tuna konferansına Fransa da katılacak

Harbin tarihî!

Gazeteler arasında!

Akil hastanesinde!

film eksildi

Av ve Deniz

DİŞ TABİBİ SAİT AKOĞUZ

Sinop yangınından resimler

At yarışları programı

At yarışları için yapılan çalışmalar...
 1 - Yarış (A. Akman) 55 kilo
 2 - Yarış (H. Akman) 52 kilo
 3 - Yarış (M. Akman) 51 kilo
 4 - Yarış (S. Akman) 50 kilo
 5 - Yarış (K. Akman) 49 kilo
 6 - Yarış (N. Akman) 48 kilo
 7 - Yarış (O. Akman) 47 kilo
 8 - Yarış (F. Akman) 46 kilo
 9 - Yarış (Z. Akman) 45 kilo
 10 - Yarış (A. Akman) 44 kilo

Bayındırık Bakanı, felâkete uğrayan vatandaşları görüyor

Bayındırık Bakan, felâkete uğrayan vatandaşları görüyor

Muvakalatın kurulan cadırlardan birinin içinde

Felâkete uğrayan vatandaşlarımızın muvakalat sergilerindeki cadırlardan umumi bir görünüm

Yangın yerinde, enkazı kaldırılan için, işçiler grupları hummalı şekilde bir faaliyet gösteriyorlar

Bayındırık Bakan, felâkete uğrayan vatandaşları görüyor

Av ve Deniz

DİŞ TABİBİ SAİT AKOĞUZ

At yarışları programı

At yarışları için yapılan çalışmalar...
 1 - Yarış (A. Akman) 55 kilo
 2 - Yarış (H. Akman) 52 kilo
 3 - Yarış (M. Akman) 51 kilo
 4 - Yarış (S. Akman) 50 kilo
 5 - Yarış (K. Akman) 49 kilo
 6 - Yarış (N. Akman) 48 kilo
 7 - Yarış (O. Akman) 47 kilo
 8 - Yarış (F. Akman) 46 kilo
 9 - Yarış (Z. Akman) 45 kilo
 10 - Yarış (A. Akman) 44 kilo

Bayındırık Bakan, felâkete uğrayan vatandaşları görüyor

Bayındırık Bakan, felâkete uğrayan vatandaşları görüyor

Muvakalatın kurulan cadırlardan birinin içinde

Felâkete uğrayan vatandaşlarımızın muvakalat sergilerindeki cadırlardan umumi bir görünüm

Yangın yerinde, enkazı kaldırılan için, işçiler grupları hummalı şekilde bir faaliyet gösteriyorlar

Bayındırık Bakan, felâkete uğrayan vatandaşları görüyor

Av ve Deniz

DİŞ TABİBİ SAİT AKOĞUZ

EK 19

Alpay Tırıl, a.g.t., Sinop İncedayı Mahallesi

EK 20

T.C.
SİNOP VALİLİĞİ
Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü

Sayı : 30661965-755.99- 3240 20./10/2017
Konu : Bimer Başvurusu

Sayın Emre ÖZCAN
(Meydankapı Mah.Görgün Cad.No:3 İç Kapı No:6 SİNOP)

İlgi : 05.10.2017 tarihli ve 1701473147 sayılı yazımız.

İlgi yazımız ile 06.10.1946 tarihinde ilimizde gerçekleşen yangın sonrası yapılan yangın evleriyle ilgili bilgi ve belgelerin Müdürlüğümüz arşivi bünyesinde araştırılması istenmektedir. Yapılan araştırma sonucu söz konusu yangın evlerine ait herhangi bir bilgi veya belgeye rastlanılmamıştır.
Bilgilerinize rica ederim.

İzzet ERCAN
Vali
Vali Yardımcısı

<p>18/10/2017 18/10/2017 .../10/2017 20.../10/2017</p>	<p>Mimar Şb. Md. V. Md. Yrd. V. Çev. ve Şeh. İl Md.</p>	<p>Murat BAYRAK Zekeriya ÇELİK Cem Levent YÜCEL Oğuzhan KURT</p>
--	---	--

Adres: Okullar Caddesi / 57000 SİNOP
Telefon : 0 368 261 19 82 Faks: 0 368 261 95 31
İletişim: Murat BAYRAK, Mimar
www.sinopscevresehicilik.gov.tr e-posta: sinop@cevresehicilik.gov.tr

EK 21

UN PAZARI YANGINI 1947

Mehmet İsmet AYKIN Arşivinden.

EK 22 Mehmet İsmet Aykın'ın Arşivinden.

29.10.1933 BAYRAM KUTLAMASI

EK 23 Mehmet İsmet Aykın'ın Arşivinden.

EK 24 Mehmet İsmet Aykın'ın Arşivinden

EK 25

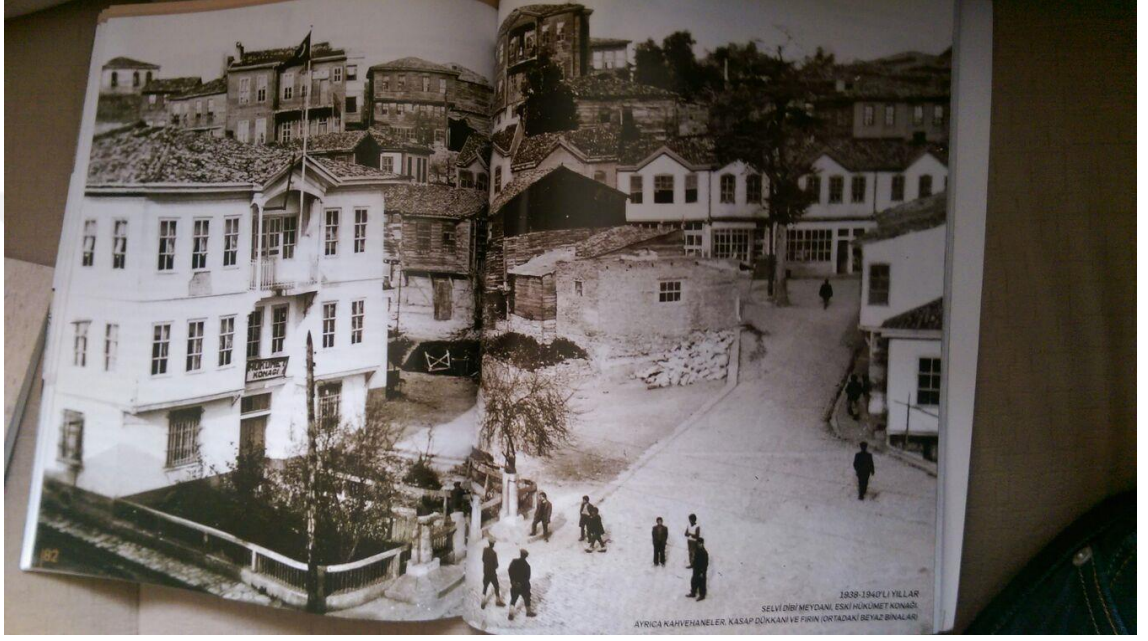
Mehmet İsmet Aykın'ın Arşivinden.

Celal BAYAR'ın Gerze'yi Ziyareti
1956 yangınından hemen sonra ziyaret etmiştir. (Şimdiki Yeni Caminin olduğu alan)

EK 26

Yangın öncesi hükümet konağı ve çevresini gösteren fotoğraf.

İsmail Mızraklı, Gerze'm 13 Şubat 1956 Öncesi, Genişletilmiş 2. Baskı, Özde Yayıncılık ve Tasarım Hizmetleri, 2017,s.82-83.

EK 27

Başbakan Adnan Menderes'in Gerze Ziyareti

İsmail Mızraklı, Gerze'm 13 Şubat 1956 Öncesi, Genişletilmiş 2. Baskı, Özde Yayıncılık ve Tasarım Hizmetleri, 2017, s.53.

EK 28

42

SİNOP

Devlet Mükresel

Yıl: 36 - No: 215

Çarşamba
3 Nisan 1958

Fiyatı: 5 Kurushtar
Eski Sayılar 25 Kurushtar

TELEFON : 701

KURULUŞU : 1922

Her Hafta Çarşamba Günü Çıkar, Vilâyet Gazetesidir

Cumhurbaşkanımız Sayın Celal Bayar'a Çarşamba Belediye Meclisi Fahri Hemşerilik Tevcih Etti

ANKARA

Cumhurbaşkanımız Sayın Celal Bayar'a Çarşamba Belediye Meclisi tarafından fahri hemşerilik tevcihi yapıldı. Meclis üyeleri tarafından hazırlanan kararname, Sayın Celal Bayar'ın fahri hemşeriliğine kabul edilmiştir. Kararname, Sayın Celal Bayar'ın fahri hemşeriliğine kabul edilmiştir. Kararname, Sayın Celal Bayar'ın fahri hemşeriliğine kabul edilmiştir.

Başvekilimiz Adnan Menderes'e Sinop Fahri Hemşeriliği Tevcih Edildi

ANKARA

Başvekilimiz Adnan Menderes'e Sinop Belediyesi tarafından fahri hemşerilik tevcihi yapıldı. Meclis üyeleri tarafından hazırlanan kararname, Sayın Adnan Menderes'in fahri hemşeriliğine kabul edilmiştir. Kararname, Sayın Adnan Menderes'in fahri hemşeriliğine kabul edilmiştir.

Valimiz Gerze'de Yeni Stadyum Sahası Tespit Oldu

Gerze ilçesinde yeni stadyum sahasının temeli atıldı. Valimiz Gerze'de yeni stadyum sahasının temeli atıldı. Valimiz Gerze'de yeni stadyum sahasının temeli atıldı.

Tahsis Malları

Ticaret Vekâletinin Vilâyetimize 1000 kilo Katay, 50 adet Oto Lambası, 90 Batarya, 80 Pile ve 220 kiloda Sodyum Bikromat ve Sodyum Sülfür gelecek hırsız ashpirlarına tevdi edilmiştir.

İlk Tedsrat Müfettişi Baha Göyçenç Ankara'da

Okul beslenme işleri ve eğitim mevzuunda Maarif Vekâletince Ankara Atatürk Lisansında bir Seminer tertifline karar verilmiştir. Seminer 1 Nisan 1958 den 10 Nisan 1958 tarihine kadar on gün devam edecektir.

Yeni Stadyum Sahası Tespit Oldu

Gerze ilçesinde yeni stadyum sahasının temeli atıldı. Valimiz Gerze'de yeni stadyum sahasının temeli atıldı. Valimiz Gerze'de yeni stadyum sahasının temeli atıldı.

Atatürk Hastanesine Altı Yardımcı Emgire Alınıyor

Sağlık Vekâletince Vilâyetimize Altı Yardımcı Emgire Alınıyor. Sağlık Vekâletince Vilâyetimize Altı Yardımcı Emgire Alınıyor.

İkizce Kursu Açıldı

İhtiyatlı Maarif Dairesi tarafından İkizce Kursu Açıldı. İhtiyatlı Maarif Dairesi tarafından İkizce Kursu Açıldı.

PTT Memuru Alınacak

Alınacak memurlara göre Mihalık memurluk kadrolarına tayinleri yapılacak üzere Sinop PTT Merkez Müdürlüğüne 8 Nisan 1958 salı gününe saat 14.30 da imtilan yapılacaktır.

Gümüş ve İnhisarlar

Gümüş ve İnhisarlar hakkında haberler. Gümüş ve İnhisarlar hakkında haberler.

Cimento Fabrikası İşleri Hakkında Cevap Tebliği

Cimento Fabrikası İşleri Hakkında Cevap Tebliği. Cimento Fabrikası İşleri Hakkında Cevap Tebliği.

Yeni Stadyum Sahası Tespit Oldu

Yeni Stadyum Sahası Tespit Oldu. Yeni Stadyum Sahası Tespit Oldu.

Cumhurbaşkanı Celal Bayar ve Başbakan Adnan Menderes'in fahri hemşerilik

Haber.

EK 29:

Gerze yangın evleri inşaatı.

Atom, Sinop, Sakarya, İzmit, Edirne, Tekirdağ Bölge Nüshası, Sulhi Garan Matbaası, İstanbul, 1958, s.70.

Gerze : Dükkânlı Evler.

Gerze : Blok Evler.

D.
anla
buz
evle
ginc
neç
müjd
(Nut
1.
yüzde
mesi
öden
de otu

EK 30

Kentte yaşanan mesken buhranına önlem almak için yapılan yazışma (1950).

T. C. BAŞBAKANLIK YAZI İŞLERİ VE SİCİL MÜDÜRLÜĞÜ		ÖZETİ :
		K. 23062 ✓
Gelen evrakın	Tarihi	17/1/1950
	No.	612-208 221
	Yazan Memur	F. Erkey
	Yazı tarihi	18/1/1950
	Beyaz eden	
	Beyaz tarihi	
	Karşılaştıranlar	
	Dosya No.	
	Gidiş No.	2/35 23062
	Ekleri	1
Sevk tarihi		
Kaydeden	19-1-950	
Not : 23-1-1		
<p>Cumhurbaşkanlığı Yüce Katına</p> <p>İçişleri Bakanlığının 17/1/1950 tarih ve 612-208/221 sayılı tezkeresiyle gönderilen karar Yüksek Onamalarına sunulur.</p> <p style="text-align: right;">Başbakan</p> <p>İçişleri Bakanlığına</p> <p>M. İdareler Genel Müdürlüğü; 17/1/1950 tarih ve 612-208/221 sayılı tezkereye karşılıktır : Cumhurbaşkanı tarafından onanmış olan karar örneği ilişik olarak sunulmuştur.</p> <p style="text-align: right;">Başbakan yerine Müsteşar</p> <p style="text-align: center;">19-1-950</p> <p style="text-align: center;">19.1.950</p>		
030 11 1 21 2 17		

T. C.
BAŞBAKANLIK
YAZI İŞLERİ VE SİCİL MÜDÜRLÜĞÜ
Özel No: 23062
G. No: .....
Ehli : 1

19 Ocak 1950

Cumhurbaşkanlığı Yüce Katına

İçişleri Bakanlığının 17/1/1950 tarih ve 612-200/221 sayılı tezkeresiyle gönderilen karar yüksek onamalarına sunulur.

Başbakan

S. Günsel

7-359

Başbakanlığa

İlişik karar, Cumhurbaşkanlığı tarafından imza buyurulduğundan geri sunuldu.
21. Ocak 1950

Cumhurbaşkanı emriyle
Genel Kâtip

[Signature]

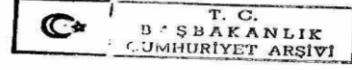
030	11	1		211	2	17
-----	----	---	--	-----	---	----

[No. 0]

K A R A R

28062

1- Sinopta Had bir şekil alan mesken buhranını önlemek ve bu suretle de Özel İdareye gelir sağlamak üzere 1950 yılında 30-50 ev inşası için Millî Bankalardan 500.000 liranın istikraz yolile temini hakkında Sinop İli Genel Meclisince verilen kararın İdarei Umumiyei Vilâyat Kanununun yürürlükte bulunan 131 inci maddesi gereğince kabulü tensip edilmiştir.

2- Bu kararı İçişleri Bakanı yürütür.

21. Ocak 1950

CUMHURBAŞKANI

İsmet İnönü

BAŞBAKAN

S. Gımalı

İÇİŞLERİ BAKANI

R. Taşınç

030	11	1		21	2	17
-----	----	---	--	----	---	----

EK 31

Bimer Hakkında | Bilgi Edinme Hakkı | Mevzuat | Sayısal Veriler | Sıkça Sorulan Sorular |

07.03.2017 - #1700342864	 2 MESKEN BUHRANI SİNOP-1.jpg
09.09.2016 - #1600089800	 3 MESKEN BUHRANI SİNOP-1.jpg
12.08.2016 - #975616	 4 MESKEN BUHRANI SİNOP-1.jpg
01.01.2015 - #1893	
17.11.2014 - #949014	 Başvuru hareketleri için tıklayınız.

Cevaplar:

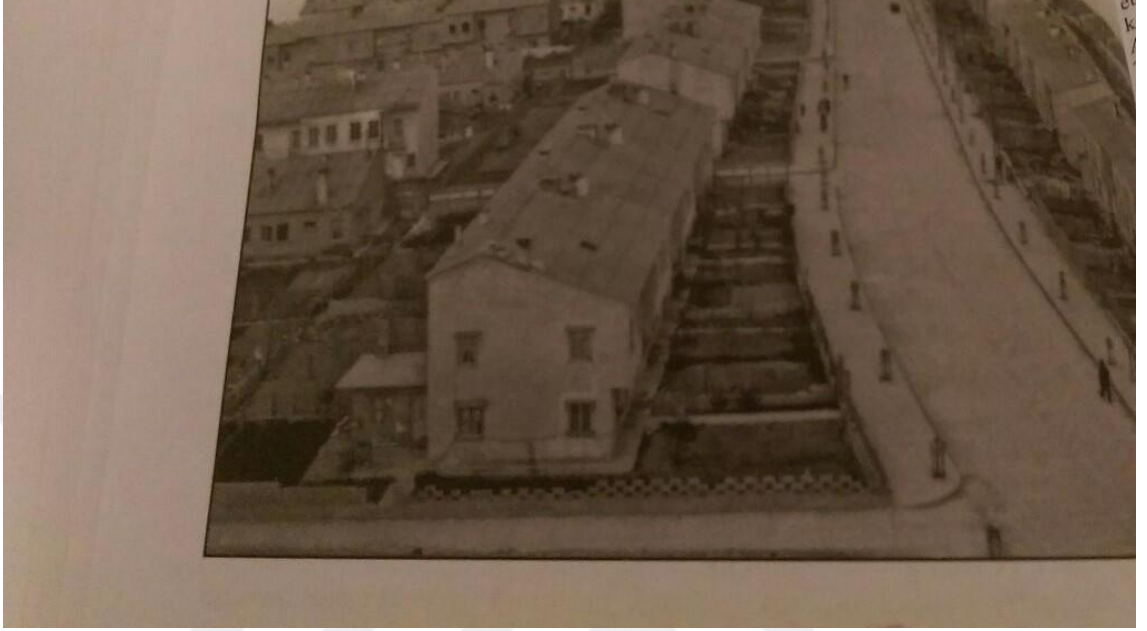
Cevap: SİNOP İL ÖZEL İDARESİ (21.11.2017 17:18)

BİMER başvuruza istinaden İdaremiz İmar ve Kentsel İyileştirme Müdürlüğü arşivinde yapılan inceleme sonucunda talep edilen 1950 yılında Sinop da mesken buhranını önlemek için yapılan evler ile ilgili herhangi bir kayıta rastlanılmamıştır. **Cevabı Değerlendir**

1950 de yaşanan mesken buhranı sonrasında EK 30' da görüldüğü gibi bir önlem alınmaya çalışılmış. Yazışmada ki gibi bahse geçen paralar ödenip evlerin yapılıp yapılmadığı öğrenilmeye çalışıldı fakat sonuç alınamadı.

Bimer, Erişim: 21.11.2017

Ek 32

Yangın sonrası yeni Gerze.

EK 33

Sinop Vilâyetine
Belge No. 724

Gerze Kazasında Belediyece İstimlak Edilecek
Gayri Menkule Ait Kıymet Belgesi

Gayri menkul sahibinin veya zilyedinin Adı ve Soyadı	Mevkii	Cinsi	Eşah	Ada No.	Parsel No.	Sahası M ²	Tapu senedinin		Tutarı		DÜŞÜNCELER
							Tarihi	No.su	Lira	Kr.	
Kasım ağlu Osman Ma- raklı	Çarşı	Araklı		5012		46			5000	3300 00	

6083 sayılı kanunun 4. cü maddesi gereğince (Yanan, yıkılan, hasara uğrayan veya yangın veyahut inkişaf halinde bulunması hasebilen) gayri menkule ait yukarıda adı, ada, parsel No. su, sahası ve Komisyonca takdir edilen değer M kıymete göre tutarı olan 3300 — muamelesine esas olmak üzere sahsına itâ kılındı. 32-12-336

AZA
Ali Mısraklı

AZA
Nehdi İkiyık

Gerze Belediye İstimlak
Komisyonu Reisi
Nehdi İkiyık
Resmî Mühür ve
İmza

İstimlak edilecek yerler için hazırlanmış evraklardan bir örnek. İsmail Mısraklı arşivinden.

EK 34:

İsmail Mızraklı, Gerze'm 13 Şubat 1956 Öncesi.

Genişletilmiş 2. Baskı, Özde Yayıncılık ve Tasarım Hizmetleri, 2017, s.126-127.

ÖZGEÇMİŞ

Emre Özcan, 29.03.1985 yılında Sinop'ta doğdu. 2005 yılında kazandığı Samsun Ondokuzmayıs Üniversitesi Tarih Bölümünden 2010' da mezun oldu. 2016 yılında Sinop Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Tarih Anabilim Dalı'n da Yüksek Lisans öğrenimine başladı ve halen devam etmektedir. Evli ve bir çocuğu olup, 2008 yılında girdiği özel bir şirkette çalışmaya devam etmektedir.

